

DE DODING DER ZONDE IN DE GELOVIGEN

VERTONENDE HAAR NOODZAKELIJKHEID, NATUUR EN DE MIDDELEN
DAARTOE.

Met een oplossing van verscheiden gewetengevallen daartoe behorende.

Wat zullen wij dan zeggen? zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde? Dat zij verre. Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven? Romeinen 6 :1, 2.

door

Dr. JOHN OWEN,
S.S. Th. Doctor; eertijds Professor aan Theologische Hogeschool te Oxford,
Dienaar van Jezus Christus, in het werk des Evangelies te Londen

Dik wijls in het Engels herdrukt en om haar nuttigheid in onze Nederlandse taal
overgezet.

Onveranderd volgens 1711 uitgegeven door

UITGEVERIJ D. DONNER, LEIDEN

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG

2007

GODVRUCHTIGE LEZER!

Het Traktaatje, dat u hier weer in handen wordt gegeven, was het eerste (maar in genen dele het minste) van de Godgeleerde Werken, van die hoogverlichte dienaar van Jezus Christus, John Owen, dat uit de Engelse taal in onze Nederlandse is overgezet. Het heeft die achting bij alle verstandige en deugdlievende lezers, dat zij het als een dierbaar juweel waarden. Het is door die beroemde schrijver zo opgesteld, dat zijn wijsheid, tere Godzaligheid en geestelijke ervaring in het behandelen van de verscheiden zielsgestalten, - bijzonder over hen die hij hier verhandelt, - daarin doorgaans gezien wordt. Het is daarom door degenen die het kende, menigmaal aan anderen, die over de woelingen van de overblijfsels der verdorvenheid klaagden en uitzagen naar raad en hulp, om dezelve in zich ten onder te brengen, aanbevolen en aangeprezen. Dat daarin de rechte evangelische weg, tot de ware doding van zonde, zeer klaar wordt aangewezen en alle hinderpalen en struikelblokken opgeruimd. Om zo dat aller-noodzakelijkste werk gelukkig te verrichten. Daarbij is gevoegd zeer krachtige drangredenen voor de gelovigen, om zich toch daarop met alle ernst toe te leggen, dat de hele wortel der begeerlijkheid gedurig verzwakt en krachteloos gemaakt mocht worden, om zo geheel en al Gode te leven.

Maar doordat dit nuttig werkje, allang uitverkocht en zeer moeilijk te bekomen was, is men te rade geworden, om het weer te herdrukken. De vertaler heeft de moeite genomen, om het opnieuw eens over te zien naar de laatste Engelse druk, die hij kon bekomen en geeft het dus, ten dienste van diegenen, die het begeerden, opnieuw uit.

Och, dat het strekken mocht om een ontwaakt zondaar (want voor hen die nog in de zondeslaap liggen, is het eigenlijk niet geschreven) te onderrichten en te besturen, in die grote en allernodigste betrachting, waar elk gelovige niet alleen toe verbonden is, zich ook toegenegen vindt, zodra het geestelijk leven in hem is begonnen. Immers, die maar enige geestelijke ervaring heeft en die de bewegingen, die er in een ontwaakt zondaar gevonden worden, verstaan en bekend zijn, die weet wat een helder gezicht dat dezelve heeft van de zonde; hoe afschuwelijk dat ze hem voorkomt, hoe hij die verfoeit en haat en welk een walg hij daardoor aan zichzelf heeft. Hij wenst met heel zijn hart, dat hij zich zo van haar kon ontslaan, dat hij nooit meer zondigde, maar geheel en al voor God leven mocht.

Hiervan is het dan ook, dat een waar gelovige, die nog altijd, zolang hij op deze wereld is, de overblijfsels der verdorvenheid in zichzelf gewaar wordt, gedurig oorzaak heeft om te zuchten over haar geweld en met ernst en ingespannen krachten te strijden heeft tegen die inwonende zonde en de kracht der verzoeking, waarin de Heere God, naar Zijn vrijmachtig bestuur en tot hun beproeving hen wel blijven laat.

Deze dingen heeft deze waarde schrijver in twee dierbare traktaten getoond. Het een is genoemd *'de inwonende zonde in de gelovigen'*; het andere *'de kracht der verzoeking'*, beide zeer verstandig en tot bevordering van ware heiligmaking uitgewerkt, die al in onze Nederlandse taal zijn vertaald.

Uit dat beginsel van het geestelijk leven dat de gelovigen uit kracht van Christus' aangebrachte gerechtigheid deelachtig zijn, waardoor ze Gode vruchten der gerechtigheid dragen moeten, ontspruit een gedurig worsteling tegen de overblijfsels der verdorvenheid; de strijd van de Geest tegen het vlees, zoals Gods Woord het noemt. Een strijd, waarin het vlees niets minder dan een gehele overwinning en heerschappij beoogt. En daar zet zich een gelovige, door de Geest, die in hem woont,

met die ernst tegen, (altijd onder die verplichting ligt hij) dat hij niet alleen werken des vlees wil tegenstaan, maar ook het vlees niet tot begeerlijkheden verzorgen. Hij wil het vlees ten onderbrengen en doden. Met die wens en uit kracht van het erfrecht dat de Heere Jezus door Zijn volmaakte gehoorzaamheid op hem heeft, jaagt hij naar de gerechtigheid om Gode te leven mocht en Hem vruchten te dragen.

Maar de beklagelijke ondervinding leert, dat het niet alleen nodig is, dat de gelovigen tot deze noodzakelijke en wezenlijke betrachting van het Christendom menigmaal opgewekt en aangespoord worden, maar dat zij niet minder nodig hebben om in deze goed bestuurd te worden. Waarlijk, velen van Gods dierbare kinderen betonen in deze tot hun groot nadeel, hun onkunde en onervaring in het woord der gerechtigheid. Zij missen dikwijls de kracht om naar dat beginsel van het nieuwe leven zich te gedragen. Zij ontberen dikwijls de Geest om naar het richtsnoer van het Evangelie te leven en strijden helaas veeltijds in eigen krachten en op een wettische wijze. Op die wijze strijden zij tegen de zonde, zonder enig voordeel op die te krijgen. Waardoor zij dan ook in een gedurige duisterheid omtrent hun staat leven; en nooit komen tot die blijdschap en die vrede des geloofs, die een gelovige in de staat der genade, - die toch in gerechtigheid, vrede en blijdschap bestaat, zou kunnen bezitten.

Dit vindt u, waarde lezer, in dit Traktaatje zeer duidelijk aangewezen. De misslagen die een gelovige zelf hieromtrent soms begaat, worden ontdekt, de schadelijkheid daarvan op het krachtigste in het licht gesteld; en waarschuwing daartegen op het gemoed gelegd. Teneinde niemand die de ware vrede des gemoeds en de bloei en welstand van zijn ziel liefheeft, zich door de verleiding der zonde mocht laten verschalken; dat ze voordeel kreeg ter verharding van het hart. De rechte en enige weg om tot die geestelijke doding te komen, wordt de gelovigen hier geopend en op het liefelijkst voorgesteld, opdat zij zich in deze nodige betrachting, met ernst bevljigten mochten.

Wij hebben die verwachting, dat ieder rechtschapen Christen, die dit Traktaatje in handen zal komen, hetzelfde niet veel genoegen, - en wat wij van harte wensen, - met vrucht en stichting zal kunnen lezen. Dat wij ook durven verzekeren van die twee bovengemelde traktaatjes, waar de schrijver in deze verhandeling zijn lezer heenwijst. *De God aller genade, die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, dezelve volmake, bevestige, versterke en grondveste ons. Hem zij de heerlijkheid en de kracht, in alle eeuwigheid!* Amen.

VOORREDE VAN DE SCHRIJVER.

Christelijke Lezer!

Ik zal u met weinig woorden kennis geven van de redenen, die mijn toestemming verwierven, tot het publiek maken van de volgende verhandeling. De aanmerking van de tegenwoordige staat en toestand van gewone belijders, de zichtbare blijken van de gestalte van hun hart en geest, tonen een grote onbekwaamheid, om zich wel te gedragen omtrent de verzoeking, waarmee zij door de vrede die zij hebben in de wereld en de verdeeldheid die zij hebben onder elkaar, omringd zijn, is één van de voornaamste. Ik verzeker mij, dat dit van zo groot belang is, dat indien ik hiermee alleen maar anderen gaande maakte, om krachtiger te dringen op het geweten der

mensen, tot het werk van hun eigen wegen te bezinnen en hun klaarder besturingen te geven om het voorgestelde einde te omhelzen, dat ik mijn lot in deze onderneming waarderden zal.

Dit wordt vervangen, door aanmerking van gevaarlijke misvattingen eniger mensen, die deze laatste dagen (op zich nemende besturingen te geven tot doding der zonde, niet recht kennen de verborgenheden des Evangelies en de kracht van Christus' dood) opnieuw een juk van een zelfuitgewerkte doding op de hals hunner discipelen leggen, dat nóch zij, noch hun vaders dragen konden. Het is een doding om welke zij roepen en die zij aandringen, die het Evangelie niet past, nóch ten opzichte van haar natuur, onderwerp, oorzaken en middelen, nóch in haar uitwerkingen; als welke steeds de beklagelijke gevolgen van bijgelovigheid, eigengerechtigheid en angst van het geweten, in diegenen, die deze last op zich nemen, die zij voor hen gebonden hebben, verder brengt.

Hetgeen hier in zwakheid is ter neergesteld, zal hoop ik in nederigheid, aan de Geest en letter des Evangelies, met de bevinding van hen die weten wat het is met God te wandelen, volgens de inhoud van het verbond der genade, beantwoorden. Indien niet dit, echter zeker hetgeen van deze aard is, is in deze tijd zeer noodzakelijk tot voortzetting en bevordering van dit werk van Evangelische doding in het hart der gelovigen en tot hun besturing op veilige wegen, waarin ze rust kunnen vinden voor hun ziel.

Iets heb ik er nog bij te doen, dat een bijzondere betrekking heeft op mijzelf. Hebbende van *dit onderwerp gepreekt* en door de genade van Hem die het zaad aan de zaaier toedient, ook met enige troostrijke vrucht, werd ik door enige personen, in wier harten het werk Gods is, aangedrongen, om hetgeen ik hun had voorgesteld, publiek te maken met zulke toevoegsels en veranderingen, als ik zou nodig oordelen. Onder deze aanporringen tot hetgeen zij begeerden, herinnerde ik mij mijn schuld, waarin ik al voor enige jaren, aan enige voornamen en dierbare Christenen mij bevond, namelijk het Traktaat, van *de gemeenschap met God*, sinds nu en dan aan hen beloofd. Daarover denkende, dat hoewel ik hiermee de groter schuld niet mocht voldoen, dat ik echter deze verhandeling, hoewel daarvan enigszins verschillende, hun mogelijk zou toereiken als de intrest van hun wachten, op het traktaat *Over de vrede en gemeenschap met God*.

Behalve dit overdacht ik, dat ik door de Voorzienigheid ingewikkeld was, tot weerleggen van verscheiden verschillen omtrent de godsdienst, welke schijnen te vereisen, iets dat van een andere aard en algemener gebruik was, zijnde een vrucht van uitkiezen en niet van noodzakelijkheid. Nu, om deze en dergelijke redenen komt dit kort vertoog te voorschijn aan het openbaar gezicht en wordt u nu aangeboden. Ik hoop van mijzelf te mogen denken in oprechtheid, dat het de begeerte van mijn hart is en de grote betrachting van mijn leven, in die staat waarin mij de voorzienigheid Gods heeft geplaatst, dat *de doding der zonde* en in beginsel de heiligheid mag bevorderd worden, zo in mijn eigen hart als in de harten en wegen van anderen, tot heerlijkheid Gods. Teneinde het Evangelie van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus, alleszins versierd worde. Tot bereiking van welk einde deze korte verhandeling, (van welke openbaarmaking ik thans redenen gegeven heb,) nuttig moge zijn aan enigen van de Heiligen, zal het van mij aangezien worden als een beantwoording en wederkering van de zwakke gebeden, waarmede het opgeschreven werd door haar onwaardige schrijver.

JOHN OWEN

**OP HET DOORWROCHTE WERK
DE DODING DER ZONDE IN DE GELOVIGEN**

*Christen, die het nieuwe leven,
In uw binnenst' vindt geplant;
Zie hier wat deez' wijze hand,
Ons ten goede heeft geschreven.*

*het Grote werk het vlees te doden,
Daar g' u zo vindt toe verplicht,
hetgeen ge ook met lust verricht,
Maar besturing hebt nodig.*

*Vind ik n deez' wein'ge blad'ren,
Zo gesteld als in zijn dag,
Dat ik dit beloven mag,
Daar veel nuts uit op te gaad'ren.*

*Neem de proef eens van mijn zeggen,
Lees het; en herleest het vrij,
Wil er maar uw harte bij
(In Godes vreze) nederleggen.*

*Owen, 's Heeren trouwe bode,
(Dunkt mij dat ik uit u hoor)
Leidt mij hier op het rechte spoor,
Van het geest'lijk zonde doden.*

DE DODING DER ZONDE IN DE GELOVIGEN

HOOFDSTUK I.

De grondslag van de hele volgende verhandeling, gelegd in Romeinen 8: 13.

- De woorden van de apostel worden geopend.
- De zekere samenhang tussen ware *doding van de zonde* en *de zaligheid*, daaruit aangetoond. En dat de doding het werk van de gelovigen is. De Geest is er de voornaamste werkende Oorzaak van.
- Wat in de woorden, van de apostel, verstaan wordt door *het lichaam* en wat door *de werking des lichaams*. In welke zin *het leven* hier aan deze plicht beloofd wordt.

Opdat, in hetgeen ik tot uw besturing wil uitleggen, namelijk, het werk van de doding in de gelovigen voort te zetten, orde en klaarheid mocht komen, zal ik het fundament daarvan leggen in de woorden van de apostel, Rom. 8 ; 13. „**Maar indien gij door de Geest, de werken des lichaams doodt, zo zult gij leven.**” En deze hele verhandeling aanleggen tot bevordering van die grote Evangelische waarheid en verborgenheid daarin opgesloten.

De apostel, hebbende een korte herhaling gemaakt van de leer van de rechtvaardigmaking door het Geloof en de gezegende staat en toestand van degenen, die door de genade daarvan deelgenoten zijn gemaakt, vers 1, 2, 3, gaat hij nu verder, om het aan te leggen tot bevordering van de heiligmaking en troost van de gelovigen.

Onder zijn argumenten en beweegredenen tot heiligheid, is er één in dit vers vervat, die genomen is van de tegengestelde gevolgen en uitwerksels zowel van de heiligheid, als van de zonde: „*Indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven.*” Wat het is te leven naar het vlees en wat het is te sterven, nu mijn oogmerk en bezigheid niet zijnde, zal ik dit niet anders verklaren, dan voor zoveel het zal te pas komen, tot de zin van het laatste deel van de woorden van dit vers, die wij ons hadden voorgesteld.

In de woorden, die wij bijzonder beogen als een fundament van de volgende verhandelingen, hebben wij:

1. Een voorgeschreven plicht: *Doodt de werken des lichaams.*
2. De personen, aan wie dit wordt voorgehouden, worden aangewezen: *Gij; indien gij doodt.*
3. Er is ook een belofte in, die aan deze plicht gehecht is: *gij zult leven.*
4. De oorzaak en het middel, om deze plicht te volbrengen, is de Geest; *indien gij door de Geest doodt.*
5. De manier van deze hele voorstelling, waarin plicht, middel en belofte vervat is. Deze is: *Indien gij.*

1. Het eerste dat ons in deze woorden voorkomt, zoals ze daar liggen in hun eenvoudige voorstelling, is die voorwaardelijke uitdrukking: *e? d?*, *Maar indien*. Voorwaarden in dusdanige voorstellingen kunnen ons twee dingen aantonen:

- (1) De *onzekerheid* van de uitkomst van de beloofde zaak in opzicht van hen aan wie de plicht werd voorgeschreven. Dit neemt plaats daar de voorwaarde volstrekt

noodzakelijk is, ten aanzien van de uitkomst, niet hangende aan enige bepaalde oorzaak, bekend aan hen die dit wordt aanbevolen. Zo zeggen wij ook: *indien wij leven, dan zullen wij dit of dat doen*. Dit kan het oogmerk van de voorwaardelijke wijze van spreken in deze plaats niet zijn. Van de personen, tot wie deze woorden gesproken worden, is gezegd in het eerste vers van dit hoofdstuk *dat voor hen geen verdoemenis is*.

- (2) De *zekerheid* van de samenhang en de overeenkomst die er is tussen de dingen waarvan gesproken wordt, zoals wij tegen een zieke zeggen: 'als je deze drank wilt innemen, of zulk een middel wilt gebruiken, zal het goed met je gaan.' Wij willen daar maar alleen mee aanwijzen, de zekerheid van de samenhang, die er tussen de drank of het geneesmiddel en de gezondheid is. En zo moeten wij het hier nemen, de zekere verbintenis die er is tussen de doding van de werking des lichaams en te leven, wordt door deze voorwaardelijke uitdrukking aangewezen.

Het verband en de samenhang van de zaken is veelvuldig; gelijk daar is die van een oorzaak met haar uitwerking; of van de weg en de middelen met haar doeleinde. Deze die er is tussen doding en leven, is niet eigenlijk en strikt genomen van een oorzaak met haar uitwerking, want het eeuwige leven *is een genadegift Gods, door Jezus Christus*, Rom. 6 : 23, maar als van middelen en haar einde. God heeft deze middelen verordeneerd, tot verkrijging van dat einde, dat Hij gans vrij heeft toegezegd. Middelen, hoe noodzakelijk ook, hebben echter een aangename ondergeschiktheid aan het einde van de vrije beloften. Een genadegift, én een verdienende oorzaak, kunnen in hem aan wie zij gegeven wordt niet samen gaan. De mening dan van dit voorstel, als voorwaardelijk aangemerkt, is, dat er een zeker en onfeilbaar verband en samenhang is tussen de ware doding der zonde en het eeuwige leven: *Indien gij deze middelen gebruikt, dan zult gij dat einde verkrijgen; zo gij doodt, gij zult leven*. En daarin ligt de kracht van de beweegreden en de aandrang van de plicht hier voorgeschreven.

2. Het volgende dat wij in deze woorden ontmoeten zijn de personen die deze plicht voorgeschreven wordt. Deze zijn uitgedrukt door het woordje "gij." In de Griekse tekst is het opgesloten in het werkwoord *da?at??te, zo gij doodt*, dat is: *gij gelovige, gij voor wie geen verdoemenis is*, vers 1. *Gij, die niet in het vlees zijt, maar in de Geest*; vers 5. *Die levendgemaakt zijt door de Geest van Christus*, vers 10, 11. U wordt deze plicht aanbevolen. Deze plicht onmiddellijk aan te dringen tot ieder andere, is een voorname vrucht van die bijgelovigheid en eigengerechtigheid waarvan de wereld nu zo vol is; én het grote werk en de toeleg van godsdienstige mensen die onkundig zijn aan het Evangelie, Rom. 10: 3, 4. Job 15 : 5. Nu, deze beschrijving van de personen, gevoegd bij het voorschrift van hun plicht, is de voorname grondslag van de volgende verhandeling, die wij vervatten in deze leerstelling:

De uitstekendste gelovigen die zeker zijn vrijgemaakt van de verdoemende kracht van de zonde, moeten het nog hun dagelijkse bezigheid achten, de inwonende kracht van de zonde te doden.

3. De voorname werkende Oorzaak in de uitwerking van deze plicht is de Geest e? d? p??µat? *indien gij door den Geest, de werking des lichaams doodt*. De Geest is hier die Geest, Die in het 9^e vers genoemd is *de Geest van Christus*; de Geest Gods die in ons woont, vers 9; Die ons levendmaakt, vers 11. *De Geest Gods*, vers 14. *De Geest der aanneming tot kinderen*, vers 15. *De Geest die voor ons bidt*, vers 26. Alle andere wegen van doding zijn ijdel en tevergeefs, alle hulpmiddelen laten ons hulpeloos, het moet door de Geest gedaan worden. De mensen, gelijk de apostel aanwijst, Rom. 9 :

30, 31, 32, mogen dit werk ondernemen op andere gronden, door middelen en wegen, uit andere oorzaken hun toegediend, gelijk zij alleszins gedaan hebben en nog doen; maar, zegt de apostel: *dit is het werk van de Geest*. Door Hem alleen moet het uitgewerkt worden en het kan door geen andere kracht geschieden. Een doding van eigen sterkte, teweeggebracht door wegen van eigen uitvindingen, uitwerkende een eigengerechtigheid, is de ziel en het wezenlijke van elke valse godsdienst in de wereld. Dit zal een ander en tweede grondbeginsel zijn van mijn volgende verhandeling.

Nu komt in aanmerking de plicht zelf, deze is: *het doden van de werken de lichaams*.

Drie dingen hebben wij hier te onderzoeken:

- (1) Wat bedoeld word met het lichaam.
- (2) Wat door de werking des lichaams, dan nog
- (3) Wat de doding daarvan is.

(1) het lichaam, dat voorkomt in het einde van dit vers, is hetzelfde met het vlees, in het begin. *Indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven, maar indien gij door de Geest de werking des lichaams, dat is, des vleses, doodt*. Dit is het waar de apostel al meermalen van had gesproken, onder de naam van vlees; wat blijkbaar is uit de kracht van tegenstelling, tussen de Geest en het vlees; in het voorgaande en in het vervolg. *Het lichaam* is hier te nemen voor die verdorvenheid en snoodheid van onze natuur waarvan het lichaam grotendeels de zitplaats en het werktuig is, zijnde de leden zelf daardoor *dienstbaar tot onreinheid en van ongerechtigheid tot ongerechtigheid*, Rom. 6 : 19. Het is de inwonende zonde, het verdorven vlees en deszelfs lusten, die hier bedoeld worden. Men zou veel reden kunnen geven voor deze woordverwisseling, maar ik zal daar nu niet op staan. Het lichaam is hier hetzelfde met *παρὰ τὴν σάρκα* hamartias, *de oude mens en het lichaam der zonde*, Rom. 6 : 6. Of het deel kan hier ook voor het, geheel genomen worden en uitdrukken de ganse persoon, aangemerkt als verdorven en de zitplaats van de lustenen ongeregelde bewegingen.

(2) *De werking des lichaams*. Het grondwoord is *ἐργασία*; hetwelk eigenlijk en voornamelijk te kennen geeft, de uitwendige daden, de werken des vleses, gelijk ze genoemd worden in Gal. 5 : 19. Die daar gezegd en opgeteld worden als openbaar te zijn. Hoewel hier de uitwendige daden alleen worden uitgedrukt, zo worden echter de inwendige en naaste oorzaken, voornamelijk bedoeld. De bijl moet aan de wortel van de boom gelegd worden; de werken des vleses moeten gedood worden, in haar oorsprong waar zij uit voortkomen. De apostel noemt ze werken, want iedere begeerte en lust leidt daartoe en strekt daarheen, ofschoon ze maar ontvangen, dat het een misgeboorte wordt; zo beoogden zij echter een volkomen zonde verder te brengen.

Hebbende beide en in het zevende, en in het begin van dit hoofdstuk van de inwonende begeerlijkheid en zonde gehandeld, als de fontein en grond van alle zondige daden, spreekt hij hier van haar onderbrenging, onder de naam van de werken, die zij voortbrengt en zijn zoveel als *het bedenken des vleses*, Rom. 8: 6, door een naamwisseling, van dezelfde aard als het voorgaande, of als *de bewegingen en begeerlijkheden des vleses*, Gal. 5 24; uit welke *de werken en vruchten des vleses* voortkomen. In deze zin is het woord *lichaam* gebruikt, vers 10. "*Het lichaam is dood om der zonde wil.*"

(3) Het doden: *ἀπαρτία*, *indien gij ter dood brengt*. Het is een ontleende manier van spreken, genomen van iets, dat levend is, ter dood te brengen. Een mens, of enig

ander levend schepsel te doden, is het levend beginsel van al zijn sterkte en kracht weg nemen en zo te veroorzaken dat hij niet meer werkzaam is, noch zich kan bewegen en enige daden die eigenlijk de zijne zijn, voortbrengen; zo is het ook in dit geval. De inwonende zonde wordt vergeleken bij een persoon, een levend persoon, *de ouden mens genoemd*, hebbende krachten en hoedanigheden, verstand, loosheid en sterkte; deze, zegt de apostel, moet het leven benemen, gedood en te niet gedaan worden, dat is: zijn kracht, leven en sterkte, om zijn werkingen verder te zetten, moeten weggenomen worden door de Geest. De oude mens is inderdaad reeds door Christus' kruis, ten enenmale gedood en neergeveld, bijwijze van verdienste en vorige wandel; en van daar wordt er van de oude mens gezegd, *met Christus gekruisigd te zijn*, Rom. 6 : 6; en *wij zijn met Hem gestorven*, vers 8. Dit wordt dadelijk begonnen in de wedergeboorte, Rom. 6 : 3, 4, 5, als een grondbeginsel in het hart wordt ingestort. Deze is tegenstrijdig aan de oude mens, Gal. 5:17. De geest begeert en staat tegenover het vlees. Dit hele werk wordt trapsgewijs voortgezet, tot de volkomenheid, al onze dagen. Meer hiervan verder in het vervolg van deze verhandeling.

Het oogmerk des apostels in de beschrijving van deze plicht is: *Dat het de gedurige plicht van de gelovigen is, om de inwonende zonde, die in onze sterfelijke lichamen nog overgebleven is, ten onder te brengen en te doden, opdat zij geen leven of kracht hebben om de werken en daden des vleses voort te zetten.*

3. De belofte aan deze plicht is leven: *Gij zult leven*. Het leven hier beloofd staat tegen de dood, in het voorgaande bedreigd: *Indien gij naar het vlees leeft, zo zult gij sterven*; wat dezelfde apostel elders uitdrukt: *niet uit het vlees de verderfenis te maaïen*, Gal. 6: 8 of het verderf van God bedreigd. En misschien willen de woorden, niet alleen te kennen geven het eeuwige leven, maar ook een *geestelijk* leven in Christus: te weten, niet aangemerkt in zijn wezen en aanzijn, want zo wordt het reeds bezeten van al de gelovigen, maar ten opzichte van zijn vreugde, troost en sterkte. Evenals de apostel eens zegt in een ander geval: *Nu leven wij, zo gij vast staat in den Heere*, 1 Thess. 3 : 8. Nu doet mij mijn leven recht goed; nu zal ik vreugde en troost genieten, in en door mijn leven.

Gij zult leven, zal dan zoveel zeggen als: *gij zult dus een goed, vrolijk, getroost en geestelijk leven leiden, terwijl gij hier nog zijt en hiernamaals krijgen een volmaakt eeuwig leven.*

Nu, vaststellende hetgeen tevoren gezegd is van de samenhang tussen de doding en het eeuwige leven, als van middelen en haar doeleinde, zal ik er dit alleen, als een tweede beweegreden, tot de voorgescreven plicht, nog bij doen:

Dat de sterkte, de kracht en de troost van ons Geestelijk leven verbonden is aan de doding van de werken des vleses.

HOOFDSTUK II. DE NOODZAAK VAN DODING DER ZONDE

- De voornaamste bewijzen om de noodzakelijkheid van de voorgestelde doding te bevestigen.
- Doding is de plicht van de beste gelovigen. Col. 3 : 5. 1 Cor. 9 : 27.
- Inwonende zonde blijft er steeds. Geen volmaaktheid is er in dit leven, Fil. 3 : 12. 2 Cor. 13 : 12. 2 Petrus 3 : 18. Gal. 5 : 17, enz.
- De werkzaamheid van de blijvende zonde in de gelovigen, Rom. 7:23. Jak. 4 : 5. Hebr. 12 : 1.
- Haar vruchtbaarheid en voortzetting. Iedere begeerlijkheid beoogt in haar soort de hoogste top. De Geest en de nieuwe natuur doen ons strijden tegen de inwonende zonde, Gal. 5: 17. 2 Petrus 1 : 1, 5. Rom. 7 : 23.
- De algemene gevolgen van het verzuim dezer doding, Openb. 3 : 2. Hebr. 3: 13.
- De eerste grondregel van de hele verhandeling hieruit bevestigd. Het verzuim van deze plicht beklagt.

Hebbende dit fundament gelegd, zal mij nu een korte bevestiging van de voorgemelde bijzondere zaken aanleiding geven tot hetgeen ik voornamelijk beoog. De eerste daarvan is deze:

Dat de uitnemendste gelovigen, die zeker vrij gemaakt zijn van de verdoemende macht van de zonde, het door hun hele leeftijd heen nog voor hun gedurige bezigheid moeten houden, om de inwonende kracht van de zonde te doden.

Zo zegt de apostel, Col. 3 : 5. „Doodt uw leden die op de aarde zijn”. Tot wie spreekt hij hier? Het is tot zulken, die met Christus opgewekt waren, vers 1. Zulken, die met Christus gestorven waren, vers 3. Zulken, wier leven in Christus was en die met Hem in heerlijkheid geopenbaard zullen worden, vers 4. ‘Doodt gij, maakt gij het uw dagelijks werk, wees daar steeds in bezig, terwijl u leeft en laat er niet één dag zijn, op welke u dit werk zou nalaten. Doodt gij de zonde, of zij zal u doden! Met Christus in kracht gestorven en met Hem levend geworden te zijn, dat ontslaat u niet van dit werk. Onze Zaligmaker zegt ons, hoe Zijn Vader handelt met iedere rank, die in Hem vrucht draagt: *ieder ware en levende rank, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage*, Joh. 15:2. Hij snoeit haar en dat niet voor één dag of twee, maar zolang zij een rank in deze wereld is. De apostel zegt u ook, wat zijn eigen praktijk was, 1 Cor. 9: 27, “*Ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid.*” ‘Ik doe dit, zegt hij, dagelijks. Het is het werk voor mijn leven, ik laat er nooit van af. Het is mijn bezigheid.’ En was dit het werk en de bezigheid van Paulus, die zo onvergelykbaar verheven was, in genade, licht, openbaring, gaven, voorrechten en vertroosting, boven de gewone mate van de gelovigen; hoe was het ons mogelijk om enige grond te vinden, waarop wij ons aan dit werk en aan deze plicht zouden kunnen of mogen onttrekken, terwijl wij in deze wereld zijn? Wij zullen een kort vertoog en enige redenen hiervan geven.

1. Inwonende zonde blijft er nog altijd in ons, zolang wij in de wereld zijn, derhalve moet ze steeds gedood worden. In die ijdele, dwaze en onwetende twisten van de mensen omtrent het volkomen onderhouden van Gods geboden, van de volmaaktheid in dit leven en het enenmale en volkomen aan de zonde dood te zijn, zal ik mij nu niet begeven. Het is meer dan blijkbaar, dat de mensen die deze gruwelen drijven, nooit

wisten, wat er al behoorde tot een van Gods bevelen. Zij zijn zó ver van de volmaaktheid van de trappen, dat ze nimmer kwamen tot een volmaaktheid van de delen, in gehoorzaamheid, of een gehele onderwerping, in oprechtheid. En daarom hebben velen in onze dagen, die van volmaaktheid spreken, zich wijzer getoond en hebben staande gehouden, dat het bestaat in geen onderscheid te weten tussen goed en kwaad. Niet dat ze volmaakt zijn in hetgeen wij goed noemen, maar dat hun alles even eens is; en de top van goddeloosheid, is haar volmaaktheid.

Anderen, die daartoe een nieuwe weg hebben uitgevonden, door verloochening van de oorspronkelijke inwonende zonde en een plooiën van de geestelijkheid van Gods Wet, naar des mensen vleeselijk hart. Gelijk deze zichzelf genoegzaam ontdekken, onkundig te zijn aan het leven van Christus en de kracht daarvan in de gelovigen, hebben zij zichzelf ook een nieuwe gerechtigheid verzonnen, daar het Evangelie niet van weet, ijdel opgeblazen zijnde door hun vleeselijk gemoed.

Ons aangaande, wij durven niet wijs zijn boven hetgeen geschreven is, noch roemen bij een anders leven, van hetgeen God heeft gedaan voor ons; wij zeggen: dat de inwonende zonde in enigen graad en trap, nog in ons leeft, zolang wij in de wereld zijn. Wij durven niet spreken, alsof wij 't alreeds gekregen hadden en alsof wij alreeds volmaakt waren, Fil. 3 : 12. *Onze inwendige mens moet vernieuwd worden van dag tot dag, zolang wij leven*, 2 Cor. 4: 16. En naardat de vernieuwing van de nieuwe is, is ook de afbreuk en veroudering van de oude. *Terwijl wij hier nog zijn, kennen wij maar ten dele*, 1 Cor. 13 : 12, hebbende een overblijvende duisternis, welke trapsgewijs wordt weggenomen, door onze aanwas in de kennis van onze Heere Jezus Christus, 2 Petr. 3 : 18. *En het vlees begeert tegen den Geest, zodat wij niet doen kunnen hetgeen wij wilden*, Gal 5 : 17. Zo zijn wij derhalve zowel gebrekkig in onze gehoorzaamheid, als in ons licht, 1 Joh. 1 : 8. Wij hebben een lichaam des doods, Rom. 7 : 24, waarvan wij niet verlost worden dan door de dood van onze lichamen, Fil. 3 : 21. Zijnde het dan onze plicht de zonde te doden, dan moeten wij ook terwijl zij in ons is, daar ons werk van maken. Hij, die gelast is om een vijand te doden en dan aflat van slaan, eer de ander zijn leven aflegt, die doet zijn werk maar half, Gal. 6 : 9. Hebr 12 : 1. 2 Cor. 7 : 1.

2. De zonde blijft niet alleen in ons, maar zij is daar ook steeds in werkzaam. Zij blijft arbeidende, om de werken des vleses voort te brengen. Liet de zonde ons in vrede, wij mochten de zonde met vrede laten, maar gelijk de zonde nooit minder stil is, dan wanneer zij het aller-stilst schijnt te wezen en haar wateren ten meesten dele het aller diepst zijn, wanneer zij u het minst bewegen; zo behoren onze overleggingen tegen haar, te allen tijde en in alle gelegenheden, werkzaam te zijn, ook wanneer zij de minste schijn en achterdocht geeft. De zonde blijft niet alleen in ons maar de wet die in onze leden is, strijdt tegen de wet onzes gemoeds, Rom. 7 : 23. De Geest die in ons woont, heeft geen lust tot nijdigheid, Jak. 4 : 5. Het is allerwege gedurig woelende; *het vlees begeert tegen de Geest en de Geest tegen het vlees*, Gal. 5 : 17. De begeerlijkheid is gedurig aftrekkende en de zonde ontvangende, Jak. 1 : 14. In ieder zedelijke daad is ze telkens of neigende tot het kwade, of ons hinderende in het goede en de Geest onbekwaam makende, om gemeenschap met God te hebben. Het neigt tot het kwade; het kwade dat ik niet wil dat doe ik, zegt de apostel, Rom. 7 : 19. Vanwaar komt dat? Omdat in mij, dat is, in mijn vlees geen goed woont en het hindert ons het goede te doen; het goede dat ik wil, dat doe ik niet, vers 19 en op dezelfde grond: *Ik doe het niet, of niet gelijk ik het moest doen*, vers 20. Al mijn heilige betrachtungen zijn bevuurd door deze zonde. Het vlees begeert tegen de Geest, zodat ik niet doe hetgeen ik wilde, Gal. 5 : 17. De verdorvenheid stelt onze Geest als buiten gestalte en wordt

daarom genoemd: de zonde die ons lichtelijk omringt, Hebr. 12 : 1. Daarvandaan die droevige klachten, die de apostel hierover maakt, Rom. 7 : 24. Zodat de zonde gedurig werkende, gedurig ontvangende, gedurig verleidende en verzoekende is. Wie kan zeggen dat hij ooit iets te doen had, met of voor God, dat er de inwonende zonde niet een hand in had, om hetgeen hij deed, te verderven? En deze handel zal zij drijven, hetzij dan meerder of minder, al de dagen onzes levens. Als de zonde dan steeds werkende zal zijn en wij haar niet gedurig doden, dan zijn wij verloren schepselen. Hij die stil staat en duldt dat de vijand zijn slagen op hem verdubbelt, zonder enigen tegenweer te bieden die zal ongetwijfeld in het vervolg overwonnen worden. Daar de zonde listig, wakker, sterk en gedurig werkzaam is, om zielen te doden, hoe kunnen wij een troostelijke uitslag verwachten, wanneer wij traag, achteloos en dwaas zijn in het bevorderen van haar verwoesting? Er is niet een dag, of de zonde werpt ter neder, of zij wordt neder geworpen; zij overmeestert, of zij wordt overmeesterd en dat zal duren zolang wij in de wereld leven. Ik zal hem ontslaan van deze plicht, die met de zonde een overeenkomst kan bekomen tot een nederlegging van haar wapenen in de strijd. Als ze hem maar één dag, in een enige plicht wil verschonen, - vastgesteld zijnde, dat hij een persoon is die kennis heeft aan de geestelijkheid, aan de gehoorzaamheid en de listigheid van de zonde, - laat hem dan vrij zewel tot zijn ziel zeggen, als tot deze plicht: *ziel, neem uw rust*. De Heiligen, wier ziel zucht naar de verlossing van deze beroerende opstand, weten dat er voor hen geen veiligheid is, dan in een gedurige oorlog daartegen.

3. De zonde zal niet alleen worstelende, werkende, oproermakende, beroerend en ontrustende zijn, maar als zij met vrede gelaten wordt en niet gedurig gedood, zal ze grote, vervloekte, schandelijke en zielverwoestende zonden voortbrengen. De apostel zegt ons, wat haar werken en vruchten zijn, Gal. 5 : 19, 20, 21. *De werken des vlees nu zijn openbaar, welke zijn: overspel, hoererij, onreinheid, ontuchtigheid, afgoderij, venijngeving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord, dronkenschap, brasserijen, enz.*

U weet, wat ze aan David en zoveel anderen gedaan heeft. De zonde doelt altijd naar het aller-uiteerste; telkenmaal als zij opkomt om ons te verzoeken of te verlokken, mocht zij haar eigen loop houden, zij steeg tot de allergrootste zonde van die aard. Ieder onreine gedachte en aanritseling zou overspel worden, als zij kon. Ieder gierige begeerte zou onderdrukking en iedere gedachte van ongeloof zou atheïsme worden, mocht zij tot in haar toppunt kunnen groeien. De mens kan daartoe geraken, dat hij de zonde niet één aanstotelijk woord in zijn hart hoort spreken dat is, zij verlost hem niet tot enige grove zonde met het woord „ergerlijk in haar mond”; maar mocht ieder opborrelende lust haar keus volgen, ze zou tot de hoogste boosheid opstijgen. Zij is gelijk het graf, dat nooit verzadigd is. En hierin ligt geen klein gedeelte van de verleiding van de zonde, door welke zij teweegbrengt de verharding van de mensen en zo hun ondergang, Hebr. 3 : 13. Zij is als het ware, zeer zedig, wanneer zij zich eerst beweegt en haar voorstel doet; maar hebbende daardoor eens voet gekregen in het hart, dan maakt zij zich daar onophoudelijk vast en strekt zich uit tot een hogere trap, in diezelfde soort. Deze nieuwe werking en voortzetting, maakt dat de ziel weinig opmerkt, wat voor een opening daar reeds gemaakt is om van God af te vallen. Zij denkt dat alles ondertussen wel staat, zo er geen verdere voortgang is en zover als de ziel ongevoelig gemaakt is van enige zonde, dat is, in zulk een zin als het Evangelie vordert, zover is zij al verhard. Ondertussen is de zonde al steeds voortstuwende en dat, omdat zij geen andere palen heeft, als de aller verste afwijking van God en een gehele opstand tegen Hem. En dat het tot zijn hoogte bij trappen opklimt en zich

vastmaakt op de grond, die zij door verharding gewonnen heeft, is niet van haar aard, maar van haar verleiding. Nu, niets is er dat dit kan voorkomen, als deze doding. Dit doet deze wortel verdorren en versterven en slaat ieder uur de zonde het hoofd af en overdwarsst ze en dempt er in al hetgeen dat zij beoogt. Daar is niet een zo grote heilige in de wereld, die niet, indien hij deze plicht zou nalaten, zou vallen in zo vele vervloekte zonden, als ooit iemand van zijn geslacht.

4. Een voorname reden, waarom de Geest en de nieuwe natuur ons medegeedeeld is, is ook deze, opdat wij een inwendig beginsel zouden hebben, waardoor wij de zonde en de begeerlijkheden zouden tegenstaan. *Het vlees begeert tegen de Geest*. Wel! en wat dan? *De Geest begeert ook tegen het vlees*, Gal. 5: 17. Daar is een genegenheid in de Geest of geestelijke nieuwe natuur, om werkzaam te zijn tegen het vlees, gelijk die in het vlees is, om in beweging te zijn tegen de Geest. Het is ons deelgenootschap aan de Goddelijke natuur, die ons doet ontvlieden de besmettingen, die in de wereld zijn, door de begeerlijkheden, 2 Petrus 1 : 4, 5. Daar is een wet des gemoeds, zo wel als een wet van de leden, Rom. 7: 23.

Nu dit is ten eerste het onrechtvaardigste en onredelijkste ding van de wereld, dat men wanneer twee strijdige partijen handgemeen zijn, de een zal binden en vast houden, dat zij haar best niet mag doen, terwijl men de andere haar vrijheid laat om haar naar zijn welgevallen te verwonden.

En ten tweede, het dwaaste ding van de wereld is die te binden, die voor onze eeuwige welstand strijdt en datgene te laten begaan, die gedurig zoekt en zo geweldig toelegt op ons eeuwig verderf. De strijd is over ons leven en ziel. De Geest en de nieuwe natuur, niet dagelijks te oefenen in het doden van de zonde, is die uitnemende bijstand die God tegen onze grootste vijanden ons heeft toegezegd, van de hand te wijzen. Als wij verzuimen gebruik te maken van hetgeen wij ontvangen, God mag rechtvaardig Zijn hand sluiten, om ons meer te geven. Zijn genade, zowel als Zijn gaven, heeft Hij aan ons ten koste gelegd, teneinde wij die gebruiken, oefenen en daarmee handelen zouden. De zonde niet dagelijks te doden, is te zondigen tegen de goedheid, vriendelijkheid, wijsheid, genade en liefde van God die ons voorzien heeft van een inwendig beginsel, om zo te doen.

5. Het verzuim van deze plicht werpt de ziel in een staat, lijnrecht tegen die welke de apostel betuigde dat de zijne was, 2 Cor. 4: 16. *Hoewel onze uitwendige mens verdorven wordt, zo wordt de inwendige vernieuwd, van dag tot dag*. In deze verderft de uitwendige mens en de inwendige mens wordt vernieuwd van dag tot dag. De zonde is dan als het huis van David en de genade als het huis van Saul. Oefening en vordering zijn de twee grote voedsters van de genade in het hart; wanneer men die stil laat liggen, verwelkt zij en zij verzwakt; en het begint te sterven, Openb. 3 : 2. Terwijl de zonde voet krijgt in het verharding van het hart, Hebr. 3 : 13. Dit wil ik zeggen: door het nalaten van deze plicht verwelkt de genade, terwijl de begeerlijkheid bloeit en dat de gestalte van het hart al erger en erger wordt. De Heere weet, wat een hopeloze en gevaarlijke uitgang dat dit met velen gehad heeft. Waar de zonde door verzuim van de doding een duidelijke overwinning behaalt, daar breekt zij de beenderen van de ziel, Ps. 31 : 10. Ps. 51:8. Ze maakt de mens zwak, ziek en geneigd om te sterven, Ps. 38 : 3, 4, 5, in zover, dat hij niet op kan zien, Ps. 40: 12. Jes. 33: 24. En als de arme schepselen, slag op slag, wond op wond en nederlaag op nederlaag willen ontvangen, zonder zichzelf ooit te vermannen tot een manhaftige tegenstand, kunnen zij wel iets anders verwachten, dan verhard te worden door de verleiding van de zonde? En dat hun zielen dood zullen bloeden, 2 Joh. 8? Het is inderdaad zeer

droevig dat wij de vreselijke uitwerksels van dit verzuim dagelijks voor onze ogen hebben. Zien wij niet zodanigen, die wij voor nederige christenen van een smeltend, gebroken hart kenden, teder en schrikachtig om ergernis te geven, ijverig voor God en al zijn wegen, voor zijn dag en instellingen, dewelke door verzuim van tot deze plicht te waken, aards, vleselijk, lauw en driftig worden, zich voegende naar de wereld en de mensen dezer wereld, tot blaam van de godsdienst en schrikkelijke verzoeking van al degenen, die hen kenden?

Dit is dan de zaak: terwijl sommigen aan de ene zijde, de doding plaatsen in een ongezeglijke en strenge gestalte des geestes, die voor het merendeel is aards, wettisch, elk te veroordelen, partijdig; en wel bestaan kan met drift, nijd, bitterheid, hovaardij; en dat aan de andere zijde, sommigen vrijheid en genade drijven en ik weet niet wat al voorwendsels zonder de verloochening. Zo wordt de evangelische doding onder ons bijna verloren; maar hiervan in het vervolg.

6. Het is onze plicht: *onze heiligmaking te voleinden in de vreze des Heeren, 2 Cor. 7: 1, dagelijks op te wassen in de genade, 1 Petrus 2 : 2. 2 Petrus 3 : 18. Onze inwendige mens te vernieuwen van dag tot dag, 2 Kor. 4: 16.* Nu dit kan niet gedaan worden, zonder de dagelijkse doding van de zonde; de zonde gebruikt haar kracht, tegen iedere daad van heiligheid en ook tegen iedere trap van aanwas. Laat niemand denken dat hij enige voortgang maakt in de heiligmaking, zo hij zijn begeerlijkheden niet met voeten treedt. Hij die zijn zonde niet doot in zijn weg, die vordert geen trede tot het einde van zijn reis. Die haar opstand niet gevoelt en er zich zelf niet tegen verzet om ze in alle opzichten ten onder te brengen, maar die toch vrede ermee heeft, die doot ze niet.

Dit is het eerste algemene grondbeginsel van onze volgende verhandeling. *Niettegenstaande de verworven doding – als ik zo spreken mag, - door het kruis van Christus, niettegenstaande de grondslag van de gehele doding gelegd in de eerste bekering, door verootmoediging over de zonde en niettegenstaande het levend beginsel dat zich daartegen stelt om de zonde ten onder te brengen, blijft ze woelen en werkt zo zelfs in de beste gelovigen, terwijl zij hier nog in de wereld leven, dat een gedurige en dagelijkse doding ervan hun plicht is zolang zij leven.*

Eer ik nu verderga tot verhandeling van de volgende grondlering, kan ik niet anders als in het voorbijgaan klagen, over zo veel belijders in deze dagen; die in plaats van zulke grote en blijkbare vruchten van doding als van hen verwacht wordt voort te brengen, nauwelijks enige bladeren daarvan dragen. Er heeft waarlijk een groot licht geschenen op de mensen van deze tijd en het is met vele geestelijke gaven vergezelschap; hetgeen dan ook (behalve enige andere zaken) de palen van de belijders en de belijdenis, wonderlijk hebben verruimd, zodat zij uitnemend menigvuldig en toegenomen zijn. Hiervandaan wordt er zulk een geluid van godsdienst en godsdienstige plichten in iedere hoek gehoord; preken in overvloed; en dat niet op zulk een holle, slechte en algemene wijze, als er vóór deze was, maar naar een goede mate van geestelijke gaven. Zodat, indien u het getal van de gebvigen wilde meten bij licht, gaven en belijdenis, de kerk reden genoeg zou hebben om te mogen zeggen: *Wie heeft mij al deze gebaard?* Maar indien u eens van hen de maat wilt nemen bij deze grote en onderscheidende genade bij de christenen, mogelijk zult u hun getal zo niet menigvuldig zien. Waar vindt men bijna een belijder die zijn bekering schikt naar deze dagen van zoveel licht en die spreekt en belijdt, in zulk een mate van geestelijkheid, als waaraan sommigen in vorige dagen, enigermate aan gewend waren? Ik wil hen niet oordelen, maar mogelijk roemen velen over hetgeen de

Heere aan hen gedaan heeft, maar die bewijzen geven van een ellendig en ongedood hart. Als zo'n ijdel verkwisten van de tijd, te leven zonder nut te doen in zijn plaats, zo nijd, twist, onenigheid, afgunst, toorn, hovaardij, wereldsgezindheid, zelfzucht (1 Cor. 1.) het merkteken van een christen is, dan hebben wij ze onder ons in overvloed. En is het zo met hen die veel licht hebben en hetwelk wij hopen zaligmakend te zijn; wat zullen wij dan zeggen van hen die godsdienstig geacht willen wezen en ondertussen het licht des Evangelies verachten? En die van de plicht die wij nu verhandelen, niet meer verstaan, dan voor zover het hierin bestaat, dat een mens zichzelf soms verloochent in uitwendige genietingen; dat slechts een van de uiterste takken hiervan is hetgeen zij echter nog zelden betrachten! De goede God zende eens een Geest van doding onder ons uit, om deze wangestalte te genezen; of wij zijn in een droevige staat!

Er zijn twee kwaden, die een belijder zonder geestelijke doding, zeker vergezelschappen. Het eerste is in zichzelf. Het andere is ten opzichte van anderen.

(1). In zichzelf, laat hem menen en voorwenden wat hij wil, hij heeft geringe gedachten van de zonde; tenminste van zonde die dagelijkse zwakheden zijn. De wortel van een ongedode wandel, is het verduwen van de zonde, zonder dat men er bitterheid in het hart van proeft. Is er een mens, die zijn inbeeldingen sterk gemaakt heeft, tot zulke bevattings van genade en barmhartigheid, dat hij in staat is om dagelijks de zonde, zonder bitterheid op te zwelgen en te verteren; die man is waarlijk op de kant, van de genade tot ontuchtigheid te veranderen en om verhard te worden door de verleiding van de zonden. Daar is ook geen groter blijk van een vals en verrot hart, dan zo'n handel. Het bloed van Christus dat gegeven is, om ons te reinigen, 1 Joh, 1: 7. Tit. 2 : 14. De verhoging van Christus, welke is om ons bekering te geven, de leer van de genade, die ons leert de goddeloosheid te verzaken, Tit. 2 : 11, 12 en deze dan te gebruiken om de zonde te begunstigen, is een opstand die tenslotte u de beenderen zal breken. Door deze deur zijn van ons uitgegaan de meeste van de belijders, die in deze tijd zijn afgevallen, van welken de meesten korte tijd in overtuiging waren. Dat hield hen ook aan de plichten en dat bracht hen tot hun belijdenis. Zo ontvloeden zij de besmetting die in de wereld is door de kennis van onze Heere Jezus. Maar hebbende kennis gekregen van de leer van het Evangelie en vermoeid zijnde door de plichten waarvan ze geen innerlijke levensbeginsel hadden, begonnen zij zich door de leer van de genade, in hun verzuim te vleien. Wanneer dit kwaad vat op hen kreeg, zijn ze schielijk in hun verderf gestort.

(2) Ten opzichte van anderen, dit heeft een zeer kwade invloed en dat tweeledig.

- a. Het verhardt hen, door hen te doen denken dat ze in zo goede staat zijn, als de beste belijders. Wat zij ook in dezelve zien, dat vinden zij zo bekleet door gebrek van deze doding, dat zij het niet zeer waarden, zij hebben ijver voor de godsdienst, maar 't gaat vergezelschap met gebrek aan verdraagzaamheid en een alleszins gerechtigheid. Zij verloochenen overdaad, doch met wereldsgezindheid, zij willen zich van de wereld afzonderen, maar leven ondertussen geheel voor zichzelf, dragen geen zorg om weldadigheid te oefenen op aarde, of zij spreken geestelijk en leven ijdel, melden van gemeenschap met God en zij zijn allerwege de wereld gelijkvormig, roemende van vergeving der zonden en nooit anderen vergevende. En met deze aanmatiging verhardten dan die arme schepselen hun harten, in hun onwedergeboren staat.
- b. Zij bedriegen zich daarin, dat zij zichzelf wijs maken, dat zo zij maar tot deze staat geraken kunnen, dat het dan wel met hen, zal zijn. Zo wordt die grote verzoeking

van alleszins te streven om de achting te hebben dat men echt godsdienstig is, hen een gemakkelijke zaak. Terwijl zulken, die nog al veel verder komen, als hetgeen in hen wordt gezien, nochtans tekort zullen schieten en het eeuwige leven niet zullen beërven. Maar deze dingen én al het schadelijke van een ongedode wandel, wil ik later behandelen.

HOOFDSTUK III. DE MIDDELEN TOT DODING VAN ZONDE; DE GEEST

- Het tweede algemene grondbeginsel, van de middelen van de doding bevestigd.
- De Geest is de enige Werkmeester en werkende oorzaak van dit werk.
- De nietigheid van de roomse doding wordt ontdekt. Vele middelen door hen gebruikt, zijn niet ingesteld door God. De ingestelde worden door hen misbruikt.
- De misvattingen van anderen in dit werk worden aangewezen.
- De Geest is de gelovigen in deze plicht beloofd, Ezech. 11: 19 en 36 : 26. Al wat wij van Christus ontvangen, is door de Geest.
- Hoe de Geest de zonde doodt, getoond uit Gal. 5 : 19, 21, 22, 23. De verschillende wegen van Zijn werkingen, tot dit einde opengelegd. Hoe Zijn werk is en welke onze plicht.

Het volgend grondbeginsel heeft zijn opzicht op die grote en heilzame oorzaak van deze doding, daarover gehandeld wordt en die in deze woorden ligt, als een fundament van onze rede. Deze wordt gezegd de Geest te zijn, dat is, *de Heilige Geest*, gelijk getoond is. Hij alleen is genoegzaam voor dit werk. Alle wegen en middelen buiten Hem zijn als niets en Hij is er de grote werkmeester van, Hij werkt in ons gelijk Hij wil.

Tevergeefs zoekt de mens andere geneesmiddelen, hij zal er niet door genezen worden. Wat al verscheiden wegen of middelen wel voorgeschreven zijn, om de zonde te doden, is bekend. Het grootste deel van de roomse godsdienst, hetgeen in haar belijdenis meest naar godsdienst gelijk, bestaat in valse wegen en middelen van doding. Dit is het voorwendsel van hun grove klederen waarmee ze bedriegen, hun beloften, orden, vasten en boetedoeningen zijn alle op deze grond gebouwd, dat het gedaan wordt tot doding van de zonde. Hun sermoenen, leerredenen en godsdienstige boeken zien allen deze weg uit. Hierom is het dat die uitleggers, die door de sprinkhanen welke uit de put des afgronds voortkwamen. Openb. 9 : 2, (welk gezegd worden de mensen te pijnigen zodat zij de dood zouden zoeken, maar niet vinden vers 6), de monniken in de roomse kerk verstaan die oordelen 'dat zij dit doen door hun scherpe sermoenen, waardoor ze de mensen nog wel van zonden overtuigen, maar niet bekwaam om zijnde, de geneesmiddelen tot genezing en ware doding van de zonde aan te wijzen. Zij houden de mensen in een gedurige angst en verschrikking, die zodanige ontroeringen in hun gewetens veroorzaken, dat zij wensen om te mogen sterven.' Dit is het wezenlijke van hun godsdienst. Maar wat is al hun werkzaamheid tot doding van zondige schepselen, anders dan onkunde van de aard en de einden van dit werk? En waartoe dient het vergift dat zij daaronder mengen, wanneer zij de mensen daartoe zoeken te bewegen door verdiensten, ja overtolligheden? (Gelijk zij hun nodeloze verdiensten met zulk een hovaardige barbaarse titel noemen) Hun eer is immers in hun schande. Meer hiervan, gelijk ook van hun zogenoemde doding in hoofdstuk 8.

Het is bekend, dat ook door sommigen, die meer licht en kennis van het Evangelie behoorden te hebben, zulke verzonnen wegen en middelen, tot doding der zonde, met dit doel voorgeschreven en aangedrongen worden. Enkele besturingen om dit einde te bereiken zijn er onlangs door enigen gegeven en deze zijn door anderen die zichzelf voor protestantse belijders uitgaven, gretig aangenomen. Ze passen echter meer bij die

paapse dwepers, die voor drie- of vierhonderd jaar leefden, dan voor hen. Zulke uitwendige en lichamelijke oefeningen, zulke eigen betrachting, zulke enkele wettische plichten zonder de minste melding van Christus of Zijn Geest, worden vernist met ijdele en met opgeblazen woorden, alsof ze de enige middelen en wegen tot doding van de zonde waren. Maar ze ontdekken een diepgewortelde onkunde van de kracht van God en de verborgenheid van het Evangelie. De aanmerking hiervan, was een van die beweegredenen, die mij aanzetten om deze duidelijke verhandeling publiek te maken.

De redenen nu, waarom de papisten met al hun betrachtingen, nooit één enige zonde waarlijk doden kunnen, zijn onder vele anderen, ook deze:

1. Omdat vele van de wegen en middelen (die zij tot dit einde gebruiken daar zij op aandringen) hiertoe nooit van God waren ingesteld. Nu, daar is niets in de godsdienst, dat enige kracht heeft om het einde te bereiken, of het had het even daartoe door Gods eigen instelling ontvangen. Van zodanige, als daar zijn hun grove klederen, hun beloften, boetedoeningen, tuchtigingen, hun manier van monnikenleven en wat van die dingen meer zijn, van die allen zal God zeggen: *Wie heeft deze dingen van uw handen geëist?* En: *vergeefs eren zij Mij, lerende leringen die geboden van mensen zijn.* Markus 15 : 9. Van dezelfde aard zijn die verscheiden zelfkastijdingen, daar anderen zo op dringen.

2. Omdat die dingen, die van God zijn ingesteld als middelen, van hen niet waargenomen worden, op hun behoorlijke plaats en orde, zoals: Gebeden, vasten, waken, mediteren en degelijke. Deze dingen hebben in dit werk hun gebruik, maar daar men al deze betrachtingen moest aanzien als stromen, daar merken zij ze aan als de fontein. Daar zij het einde bekrachtigen en volmaken, alleen als middelen, onderworpen aan de Geest en het geloof, daar merken zij die aan alsof het uit kracht van dat gedane werk werd uitgewerkt. Als zij zo dikwijls vasten, zoveel bidden en hun uren en getijden waarnemen, dan is het werk gedaan. Gelijk de apostel van sommigen zegt in een ander geval: *zij zijn altijd krende, nooit komende tot kennis van de waarheid;* zo zijn zij steeds dodende, maar nooit komende tot een ware doding. Met één woord: zij hebben verscheiden middelen tot doding van de natuurlijke mens en het natuurlijke leven, dat wij hier leiden, doch geen om de begeerlijkheid en verdorvenheden ten onder te brengen.

Dit is de algemene misvatting van mensen, onkundig in het Evangelie omtrent deze dingen en het ligt op de grond van veel van die bijgelovigheden en eigenwillige god dienst die er in de wereld is ingevoerd. Wat een verschrikkelijke zelfkastijding is er uitgedrukt bij sommigen van de oude instellers der monnikenvroomheid? Wat een geweld deden ze de natuur aan? Wat een ondragelijk lijden brachten zij over zichzelf? Doorzoek hun wegen en beginsels in de grond der zaak en u zal vinden dat zij geen andere wortel hebben dan deze misvatting; namelijk, dat zij zulk een gestrenge doding opvattende, zijn gevallen op de *natuurlijke mens*; in plaats van de *verdorven oude mens*; ja op het lichaam daar wij in leven, in plaats van het lichaam des doods.

Het natuurlijke pausdom, dat in anderen is, zal ook niet anders doen. De mensen zijn geprangd door de schuld van een zonde die hun overwonnen heeft. Zij beloven onophoudelijk aan zichzelf en aan God, dat zij zo niet meer doen zullen; zij waken over zichzelf en bidden voor een tijdje totdat deze hitte verkoelt en 't gevoel der zonde wat uitslijt en de doding zakt weg. Zo is 't dat de zonde tot zijn vorige heerschappij wederkeert. De plichten zijn een uitnemend voedsel voor een gezonde ziel, zij zijn geen medicijnen voor een zieke ziel. Die zijn spijze tot zijn medicijn wil maken, moet

geen grote uitwerking tegemoet zien. Geestelijke zieken kunnen door werken hun wangestalte niet uitzweten. En dit is nochtans de weg dergenen, die hun eigen ziel bedriegen, wat wij hierna nog zien zullen.

Dat geen van de wegen genoegzaam is, is kenbaar uit de aard van het werk zelf, dat er gedaan moet worden. 't Is een werk dat zoveel samenvloeiende daden vereist, dat geen eigenbetrachting daartoe reiken kan. En het is van die aard dat er tot haar volmaking een almachtige sterkte nodig is, zoals in 't vervolg blijken zal. 't Is dan het werk van den Geest, want:

A. Hij is ons van God beloofd om ons gegeven te worden, opdat Hij dit werk in ons doen zou. *Het wegnemen van het stenen hart*, dat is, dat hardnekkige, hovaardige, oproerige en ongelovige hart, is in het algemeen het werk van de doding, daar wij afhandelen. Nu, dat is beloofd, dat door de Geest geschieden zou, Ezech. 11 : 19 en 36 : 26. *Ik zal een nieuwen Geest in het binnenste van u geven en Ik zal het stenen hart uit hun vlees wegnemen.* En dit wordt ook door de Geest uitgewerkt, wanneer alle middelen krachteloos zijn. Jes. 57: 17, 18.

B. Al onze dodingen hebben wij als een gift van Christus; en al de gaven van Christus worden ons medegedeeld en gegeven, door de Geest van Christus, zonder Christus kunnen wij niets doen, Joh. 15 : 5. Alle mededeling van hulp en verkwikking, zo in hun aanvang, als in hun vermeerdering en werking van enige genade, die ons ooit van Hem toekomen, deze zijn alleen door de Geest, door welke Hij alleen werkt, in en op de gelovigen. Van Hem hebben wij onze doding: Hij is verhoogd, tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël bekering te geven, Hand. 5: 31. Van onze bekering is deze doding geen klein gedeelte. Hoe doet Hij dit nu? Hebbende de belofte des Heiligen Geestes ontvangen stort Hij dien, even te die einde uit. Hand. 3 : 33. Gij weet hoe veelvuldige beloften, Hij ons gegeven heeft, van de zending des Heiligen Geestes; *opdat Hij, gelijk Tertullianus zegt, het werk deed, dat Hij in ons te vervullen had.* Vicariam navare operara.

De oplossing van een vraag of twee, zal mij nu die per inleiden tot hetgeen ik beoog.

De eerste is: *Hoe dat de Geest de zonde in ons doodt?*

Ik antwoord in het algemeen drieledig.

1. Door onze harten overvloedig te doen zijn in de genade en in die vruchten, die recht strijdig zijn tegen het vlees en haar werken en deszelfs beginsels. Dus stelt de Apostel de vruchten des vleses en de vruchten des Geestes tegen elkander over: De vruchten des vleses (zegt hij) zijn zo en zo Gal. 5 : 19, 20, maar de vruchten des Geestes zijn recht anders en van een geheel ander soort, vers 22, 23.

Ja maar, als deze in ons zijn en in ons vermeerderen, mogen de andere dan ook niet toenemen?

Nee, zegt hij vers 24. Die van Christus zijn, hebben het vlees gekruisigd, met deszelfs bewegingen en begeerlijkheden.

Maar hoe toch? Vraagt ge hoe?

Dit geschiedt door het leven door de Geest en te wandelen door de Geest: dat is door de vermenigvuldiging van de gaven des Geestes in ons en een wandeling naar dezelve. Want, zegt de apostel: deze staan tegen elkander vers 17, zodat ze beide in hetzelfde onderwerp niet kunnen zijn in de hoogste graad en uiterste hoogte. Deze onze vernieuwing des Heiligen Geestes, (zoals ze genoemd wordt Titus 3 : 5) is een grote werk van doding. Hij doet ons groeien, aanwassen, bloeien en overvloedig worden in die genade, die recht tegenover, strijdig en verterende is, aan al de vruchten des vleses en aan de rust en 't voortzetten van de inwonende zonde zelf.

2. Door een ware genezende werking, aan de wortel en de sterkte van de zonde, tot

hare verzwakking, vernietiging en uitroeiing. Hierom wordt hij genoemd een Geest van uitbranding en des oordeels Jes. 4: 4. Onze begeerlijkheden krachtadig verterende en vernietigende. Hij neemt het stenen hart weg, door een almachtige kracht; want gelijk Hij het werk begint ten opzichte van de aard zo voert Hij het ook aan tot de trappen. Hij is het vuur, dat de eigen wortel van de zonde verbrandt.

3. Hij brengt door het geloof, het kruis van Christus in het hart van een zondaar en geeft ons gemeenschap met Hem in Zijn dood en deelgenootschap in Zijn lijden. Van de manier hierna, in het vervolg.

De tweede vraag is: *als dit het werk van de Geest alleen is, hoe worden wij er dan toe vermaand? Daar het toch de Geest Gods alleen kan teweegbrengen, moeten we dan het werk geheel aan Hem overlaten?*

Ik antwoord:

1. Het is op geen andere wijze het werk van de Geest, als bij alle andere genade en goede werken in ons, de Zijne zijn. Hij werkt in ons het willen en het volbrengen naar Zijn welbehagen, Fil. 2: 23. Hij werkt al de goede werken in ons. Jes. 26 :12. En het werk des geloofs met kracht, 2 Thess. 1 : 11; Col. 2 : 12. Hij doet ons biddenen Hij is een Geest van gebeden, Rom. 8 : 26; Zach. 12: 10. Echter worden wij vermaand en wij moeten vermaand worden tot dit alles.

2. Hij werkt deze doding zo niet in ons, dat die ondertussen niet zou blijven een daad van onze gehoorzaamheid. De Heilige Geest werkt zo in en op ons, gelijk wij bekwaam zijn, dat er in en op ons gewerkt kan worden, dat is zó, dat onze eigen vrijheid en vrije gehoorzaamheid, bewaard kan worden.

Hij werkt op ons verstand, wil, geweten en genegheden, overeenkomende met hun eigen aard en natuur. Hij werkt in ons en met ons, niet tegen ons, of buiten ons; zodat zijn hulp, is ter aanmoediging en tot verlichting van de arbeid en geen aanleiding tot verzuim van het werk zelf. En werkelijk, hier mocht ik wel de eindeloze dwaze arbeid van veel arme zielen bewenen, welke overtuigd zijnde van zonde en niet bekwaam om de kracht van hun overtuiging uit te staan, zichzelf gaan zetten tot talloze, beroerende en verwarrende wegen en plichten, om hun zonden ten onder te brengen. Maar zijnde vreemdelingen omtrent de Geest van God, zo is alles tevergeefs. Zij strijden zonder overwinning; hebben oorlog zonder vrede en zijn al hun dagen in slavernij. Zij verteren hun kracht, om hetgeen geen brood is en besteden hun arbeid, aan hetgeen geen nut kan doen.

Dit is de droevigste oorlog daar een arm schepsel kan ingewikkeld worden. Een ziel onder de kracht van de overtuiging van de wet, wordt aangestuwd om tegen de zonden te strijden, maar men heeft er geen sterkte toe. Zij kan niet anders als vechten, nimmer krijgt zij de overhand. Ze is gelijk een mens die onder het zwaard van zijn vijand gestoten wordt om door hetzelfde neergeveld te worden. De wet drijft ze verder en de zonde slaat ze terug. Soms denken zij de zonde waarlijk onder de knie te hebben, wanneer zij alleen maar wat stof hebben gaande gemaakt, waardoor zij dezelve niet zien. Dat is, hun natuurlijke bewegingen, vrees, droefheid en angst zijn wat gaande geworden en dit doet hen geloven, dat de zonde reeds is overwonnen, daar ze nog niet eens is aangeraakt. Als zij een weinig gekoeld zijn moeten zij al weer aan de arbeid. De zonden die zij dachten verslagen te zijn, komen te voorschijn, als hebbende niet een wond ontvangen.

En is de staat zo droevig van hen die strijden en echter nooit het koninkrijk ingaan, wat is dan de staat dergenen die alles verachten? Die gedurig onder de kracht en heerschappij van de zonde zijn en die het gaarne zo hebben en nergens zo over bedroefd zijn dan dat zij het vlees met haar begeerlijkheid niet genoeg verzorgen en

niet volbrengen kunnen.

HOOFDSTUK IV. HET NUT VAN DE DODING VAN ZONDE

- Het laatste grondbeginsel van de nuttigheid van de doding.
- De sterkte en troost van ons geestelijke leven hangt aan onze doding; en in wat zin, wordt getoond, te weten, niet volstrekt en noodzakelijk; blijkt in Hemans toestand Psalm 88, niet ook als de naaste en onmiddellijke oorzaak, maar als een middel, door wegneming van het tegendeel.
- De vleselijke vruchten van ongedode begeerlijkheden, zij verzwakken de ziel, Ps. 38 : 3, 8 en dat op verscheiden wijzen, zij verduisteren dezelve.
- Alle genade wordt gevorderd door de doding van de zonde. En dezelve is de beste blijk van oprechtheid.

De laatste grondreden op welke ik zal staan (voorbij gaande ten 1ste de noodzakelijkheid van de doding ten leven en ten 2^e de zekerheid van het leven, op deze doding volgend) is, ***dat het leven, de kracht en troost, van ons geestelijk leven, veelszins afhangt van onze doding van de zonde.***

Sterkte en troost en kracht en vrede in onze wandel met God, dat zijn de zaken daar onze begeerten naar uitgaan. Als iemand onzer eens ernstig gevraagd werd, wat het is dat ons ontrust, wij zouden het tot een van deze hoofden brengen: óf gebrek aan sterkte, kracht en leven in onze gehoorzaamheid en in onze wandel met God; óf gebrek aan vrede, troost en verkwikking daarin. Wat het ook zij, dat een gelovige ooit bejegt, dat niet tot een van deze twee hoofden gebracht kan worden, het verdient niet dat men het eens zou noemen in de dagen onzer klachten. Nu, dit alles hangt zeer aan een gezette en gedurige doding. Belangende dit, merkt op:

1. Ik zeg niet, dat zij daaruit voortkomt; even of zij daar noodzakelijk aan verknocht was. Men kan zich oefenen in een gedurige doding, zijn ganse leeftijd door en echter misschien nooit die goede dagen van vrede en vertroosting krijgen. Zo was het met Heman, Psalm 88. Zijn leven was een leven van gestadige doding en wandel met God en nochtans waren smarten zijn deel, al zijn dagen. En zie, God gaat Heman, (zulk een uitgelezen vriend) tot een voorbeeld stellen, voor hen die daarna in benauwdheid zouden zijn. Kunt u klagen als het niet erger met u is dan met Heman, die uitmuntende dienaar Gods? God maakt dit als Zijn eigen voorrecht: vrede en troost te spreken, Jes. 57 : 18, 19 en dit zal Zijn lof zijn tot aan het einde van de wereld. *Ik zal dit werk doen (zegt God), Ik zal ze leiden en hen hun vertroosting wedergeven*, vers 18. Maar hoe? Door een onmiddellijk werk van een nieuwe schepping. *Ik schep het*, zegt God. Het gebruiken van de middelen tot verkrijging van de vrede is het ónze; maar het meedelen en geven ervan, dat is *Gods* voorrecht.

2. De middelen die van God zijn ingesteld om ons leven, sterkte, bemoediging en vertroosting mee te delen, ligt eigenlijk niet de onmiddellijke oorzaak van onze doding, maar door de middelen wordt het voorrecht van onze aanneming tot kinderen kenbaar gemaakt aan onze ziel. Deze dingen worden door de Geest onmiddellijk meegedeeld. De Geest getuigend met onze Geest dat wij kinderen Gods zijn, *geeft ons een nieuwe naam en een witte keursteen*. De aanneming tot kinderen en de rechtvaardigmaking (te weten gevoel en bewustheid daarvan) dat zijn de onmiddellijke oorzaken (in de hand van de Geest) van deze dingen. Maar dit zeg ik:

3. In onze gewone wandel met God en in Zijn gewone manier van handeling met ons,

hangt de sterkte en troost van ons geestelijk leven, veelszins aan onze doding. Niet alleen als iets, hetgeen daar toe vooraf vereist wordt, *ausa sine qua non*, maar als iets dat daarin een werkzame invloed heeft. Want:

(1). Dit belet de zonde, dat zij ons niet van 't een en 't ander berooft; ieder ongedode zonde zal zeker twee dingen doen:

Eerst de ziel verzwakken en beroven van haar sterkte.

Ten tweede, de ziel verduisteren en beroven van haar troost en vrede.

Ten eerste. Zij verzwakt de zielen berooft ze van haar kracht. Als David voor een tijdje een ongedode begeerlijkheid in zijn ziel herberg gaf, brak zij al zijn beenderen en liet hem geen geestelijke sterkte over. Vandaar zijn zijne klachten, dat hij zwak, verwond en bezwijkend was. *Er is*, zegt hij, *niets geheel in mijn vlees vanwege Uw gramschap; daar is geen vrede in mijn beenderen vanwege mijn zonde*, Ps. 38 : 4 en 9. Ik ben verzwakt en uitermate zeer verbrijzeld. Ja, ik kan zoveel niet doen, als maar opwaarts zien, zegt hij Ps. 40 : 12. Een ongedode begeerlijkheid zal de geest en al de sterkte van de ziel uitdrinken tot alle plichten verzwakken. Want:

- a. Zij ontstelt het hart en brengt het buiten haar toon, door de genegenheden in verwarring te brengen. Zij berooft het hart van die geestelijke gestalte die er vereist wordt om een levendige gemeenschap met God te oefenen. Ze grijpt de genegenheden aan en houdt ze als vast, terwijl zij de voorwerpen als beminnelijk en begeerlijk doet voorkomen, verdrijvende de liefde des Vaders, 1 Joh. 2 : 15 en 3 : 17. Zodat de ziel niet in oprechtheid en waarheid tot God kan zeggen: *Gij zijt mijn Deel*; hebbende iets anders dat zij lief heeft. Vrees, verlangen en hoop, de innemendste genegenheden van de ziel, die vol van God moesten zijn, die zijn op de een of de andere wijze daardoor verstrikt.
- b. Een ongedode begeerlijkheid vervult de gedachten met overleggingen daaromtrent. De gedachten zijn de grote verzorgers van de ziel, om voorraad in te brengen, door welke de genegenheden voldaan mochten worden. Als de zonde in het hart ongedood blijft, moeten zij steeds en terstond in de weer, om het vlees te verzorgen, tot volbrenging en voldoening van haar lusten. Zij weten de voorwerpen van het vlees een glimp te geven, op te schikken en te versieren en brengen ze dan thuis, om daar genoeg te geven. En dit kunnen zij door de dienst van een onreine verbeelding zo behendig uitwerken, meer als iemand zou kunnen uitdrukken.
- c. Zij breekt uit en zij zal ook de plichten dadelijk verhinderen. De eierzuchtige mens moet praktiseren; de wereldling werkzaam en overlegend zijn en de vleselijke en ijdele mens zichzelf verzorgen tot ijdelheid, wanneer zij behoorden bezig te wezen in de dienst van God.

Was het nu mijn werk, om eens aan te tonen wat al breuken, verwoestingen, verzwakkingen en wat verderf, dat één ongedode begeerlijkheid op de ziel kan teweegbrengen, deze verhandeling moest uitgebreid worden, ver buiten mijn oogmerk.

Ten tweede. Gelijk de zonde de ziel verzwakt, verduistert zij ook dezelve. Het is een wolk, een dikke wolk, die zichzelf uitspreidt over het aangezicht van de zielen die daar al de stralen van Gods liefde en gunst onderschept. Zij neemt al het gevoelen, van het voorrecht van ons kindschap weg. En zo de ziel enige gedachten van vertroosting begint bijeen te verzamelen, de zonde zal ze straks verstrooien. Maar daarvan hierna.

Van daar hangt de sterkte en kracht van ons geestelijk leven, aan onze doding. Het is het enige middel om uit de weg te doen, datgene, dat ons nooit zou toestaan om het

een of het ander in deze te verrichten. Mensen die ziek en verwond liggen, onder de kracht van hun begeerlijkheden, nemen wel veel hulpmiddelen bij de hand; zij roepen tot God wanneer de verwarringen van hun gedachten hen als bedwelmen. Zelfs tot God zelf verheffen zij hun stem, maar zij worden niet verlost; tevergeefs gebruiken zij veel geneesmiddelen. *Zo zag Efraïm zijn krankheid en Juda zijn gezwel* en gebruikten ook al verscheiden geneesmiddelen, maar deze konden niet genezen noch helen, Hoséa 5 : 13. Er zou niets van worden, voordat zij zichzelf schuldig kenden, vers 15. De mensen mogen hun ziekten en wonden zien, maar als zij geen behoorlijke toepassing maken, hun genezing zal niet bereikt worden.

(2). Doding reinigt en besnoeit al de genadegaven Gods en maakt er plaats voor in onze harten, dat zij kunnen groeien. Het leven en de sterkte van ons geestelijk leven bestaat in de kracht en het bloeien van de planten van de genade in onze harten. Nu, zoals u kunt zien in een hof, laat daar een kostelijk kruid geplant zijn en laat de grond onbebouwd liggen en het onkruid rondom hetzelfde opwassen, mogelijk zal het wel levend blijven, maar het zal zeer schraal en kwijnend zijn. Het is een ding dat weinig nut doet, dat u nauwelijks zien kunt en daar u naar zoeken moet en dat u dan nog soms nauwelijks zult kunnen vinden en als u het vindt moeilijk onderkent of het wel die plant is daar u naar zoekt. En stel, u kent het al, maar u kunt er ter wereld geen gebruik van maken. Daar anders een plantje van dezelfde soort, gezet in een aarde die van nature zo kwaad en onvruchtbaar is als de andere; maar die gedurig wel gewied wordt en daar alles dat het schadelijk en hinderlijk is uit weggenomen wordt, daar zal dat spruitje bloeien en tierig zijn, u kunt het onderkennen zodra als u maar in de hof komt en u kunt het tot uw gebruik nemen als het u maar wilt. Zo is het met de genade des Geestes, geplant in onze harten. Dat is waar, zij zijn daar en zij blijven nog in dat hart ofschoon er al enig verzuim van doding is. Maar ze zijn geneigd om te sterven, Openb. 3 : 2, zij verkwijnen en verwelken. Zulk een hart is als des luiaards-akker, zo overgroeid met onkruid, dat u het goede koren moeilijk kunt zien. Zulk een zal zoeken naar geloof, liefde en ijver en nauwelijks iets daarvan vinden. En als hij het al mocht gewaarworden, dat deze genadegiften daar zijn en nog levend en oprecht; echter zijn zij zo teer en als geboeid door de begeerlijkheden, dat zij van zeer weinig gebruik zijn. Zij blijven er waarlijk, maar zij staan op het punt om te sterven.

Maar laat nu het hart eens gereinigd worden door doding, het onkruid van de begeerlijkheden gedurig ontworteld en uitgetrokken worden (gelijk zij dagelijks opspruiten, omdat de natuur naar haar eigen aard vruchten voortbrengt). Laat er plaats gemaakt worden voor de genade, om te bloeien en toe te nemen, hoe zal iedere genade werkzaam zijnen vaardig tot bevordering van ieder heilig voornemen!

(3). Belangende onze vrede; gelijk er niets is dat enige blijk van oprechtheid heeft zonder doding, dan weet ik niets dat duidelijker blijken heeft van onze oprechtheid. Doding van zonde is dan ook geen kleine grond is van onze vrede. De doding is immers van de ziel de sterkste tegenstand tegen het eigen-ik; en zeker daarin is onze oprechtheid het zichtbaarste.

HOOFDSTUK V. HET EERSTE GROTE GEWETENSBEZWAAR

- Het voorname oogmerk van de hele verhandeling voorgesteld.
- Het eerste grote gewetensbezwaar. Wat het is de zonde te doden, wordt ontkennender wijze aangemerkt. Het is niet haar hele vernietiging in dit leven. Niet haar te ontkennen. Noch het oefenen van enige natuurlijke beginselen. Noch ook haar af te leiden. Ook niet een tijdelijke overwinning.
- Wat die zij en wanneer men die heeft.
- Hoe men die heeft in de uitbreking van de zonde, in tijd van gevaar en oordelen.

Deze dingen voor uitgesteld zijnde, kom ik nu tot mijn voornaam oogmerk: *het verhandelen van enige vragen of praktikale gevallen, die zich opdoen, in dit werk van de doding van de zonde in de gelovigen*. De eerste, (welke het hoofd is van al de andere en waartoe zij alle gebracht kunnen worden) kan aangemerkt worden, als vervat in deze volgende bedenking.

Vraag.

Gesteld dat iemand een waar gelovige is en echter in zichzelf vindt een sterke inwonende zonde, die hem gevangen leidt onder haar kracht, verterende zijn hart door onrust, ontroerende zijn gedachten, verzwakkende zijn ziel, zo in de plichten van gemeenschap met God, als in de verstoring van de vrede van het geweten, die mogelijk al is bevlekt en hij zo in gevaar om door de verleiding van de zonde verhard te worden. Wat moet die doen? Wat weg zal hij inslaan? Welke middelen opvolgen tot doding van zijn zonde, lusten, wangestalten en verdorvenheden, in zover dat ofschoon ze niet gans vernietigd wordt, hij echter in zijn strijd met haar bekwaam mag zijn om kracht, sterkte en vrede te behouden, in gemeenschap met God?

In het beantwoorden van deze gewichtige vraag, zal ik deze dingen doen.

1. Ik zal tonen wat het is enige zonden te doden en dat beide ontkennender en stellender wijze, opdat wij niet mochten mistasten omtrent het fundament.
2. Algemene besturing geven tot zodanige dingen, zonder welke het voor iemand ten enenmale onmogelijk is, de zonde inderdaad op een geestelijke wijs gedood te krijgen.
3. De bijzonderheden waardoor dit uitgewerkt wordt, voorstellen, in het aandringen van deze bedenking, dat het niet is de leer van de doding in het algemeen, maar alleen ten aanzien van dat particuliere geval tevoren gesteld waar ik over handel.

1. De zonden te doden, is niet haar geheel dood te doen, haar uit te roeien en gans te vernietigen, dat zij ons niet enigszins meer aanleve of enig verblijf in ons hart hebbe. 't Is waar, dit is hetgeen dat wel beoogd wordt, maar in dit leven niet volbracht kan worden. Daar is geen mens die zichzelf waarlijk gezet heeft tot het doden van de zonde, of hij bedoelt, beoogt en begeert haar uiterste verderf, dat zij noch wortel, noch vrucht, in het hart of leven zou overhouden. Hij wenst ze te doden, dat zij zich nooit enigszins meer kan bewegen en weer gaande worden, nooit roepen of schreeuwen, verlokken of verleiden tot in eeuwigheid. Dat zij er ooit meer zijn, is hetgeen daar men op toelegt. Nu, ofschoon men zonder twijfel door de Geest en genade van

Christus een wonderlijke vordering en een uitnemende overwinning over enige zonde verkregen kan worden; ja, zover dat men bijna gedurig de overhand behoudt, is echter de gehele doding en de uiterste ondergang van haar, zodat zij niet meer zijn zou, in dit leven niet te verwachten. Hier verzekert ons Paulus van Fil. 3 : 12, *Niet dat ik het reeds verkregen heb, of drede volmaakt ben.* Hij was een uitverkoren heilige, een voorbeeld voor de gelovigen, die in geloof en liefde en alle vruchten des Geestes, zijns gelijken niet had in de wereld; en in dit opzicht schrijft hij zichzelf *een volmaaktheid toe, (in Christus) en in vergelijking van anderen,* vers 15. Evenwel had hij het nog niet verkregen, hij was niet volmaakt; *maar hij jaagde er naar.* Hij hield ondertussen zowel als wij, een vernederd lichaam, dat door de grote kracht van Christus ten laagte veranderd moet worden vers 21. Zó wilden wij het graag hebben, maar God ziet dat het beter voor ons is, dat wij in niets, dat wij in onszelf hebben, volmaakt zouden wezen.; opdat wij in alles volmaakt zouden zijn in Christus, hetwelk voor ons het best is, Col. 2 : 10.

2. Ik denk dat het niet nodig zal zijn, te zeggen, dat het niet bestaat in een ontkenning van een zonde. Als een mens om enige uitwendige bedenking de oefening van enige zonde nalaat, zullen anderen hem mogelijk aanzien als een veranderd mens, daar God weet dat hij tot zijn vorige ongerechtigheid, een vervloekte geveinsdheid heeft toegevoegd en op een zekerder weg naar de hel geraakt is, dan hij tevoren was. Hij heeft nu een ander hart gekregen, dan hij tevoren had, een hart dat *kunstiger* is, maar niet een nieuw hart, dat nu *heiliger* is.

3. De doding van de zonde bestaat niet daarin, dat men een stille en bezadigde natuur heeft en daar gebruik van maakt. Sommige mensen hebben door hun natuurlijke gestalte, veel vooruit, in zover dat zij zo open niet liggen voor de geweldenarij van tomeloze driften en onstuimige bewegingen als wel vele anderen. Als nu deze mensen hun natuurlijke gestalte en temperament bearbeiten en wel aanleggen en door bedenkingen en voorzichtigheid zichzelf beteugelen, hierdoor kunnen zij zichzelf en anderen toeschijnen, zeer gedode mensen te zijn, daar misschien hun hart een goot van alle gruwelen is. Daar zijn er die wellicht in al hun leven, door gramschap en drift zo niet ontroerd zijn geweest in zichzelf, of verontrustende aan anderen, als wel een ander bijkans op iedere dag. Daar echter de laatste meer gedaan hebben tot doding van de zonde, als de eerste. Laat de zodanigen hun doding eens beproeven bij zulke dingen, aan welke hun natuurlijk temperament, geen leven of sterkte toebrenkt. Laten zij met zichzelf eens komen tot zelfverloochening, of doding van ongeloof, nijd of dergelijke geestelijke zonden, dan zullen ze wel een beter gezicht van zichzelf krijgen.

4. Een zonde is niet gedood, wanneer zij alleen maar wat afgeleid of verlegd is. Simon, de tovenaars, verliet voor een tijd zijn toverijen, maar zijn gierigheid en eerezucht, die hem aan het werk stelden, bleven ondertussen in hem en wilden een andere weg uit. Waarom Petrus tot hem zei: 'ik bemerk dat gij zijt een bittere gal, niettegenstaande uw belijdenis die gij gedaan hebt, ondanks het verlaten van uw toverijen. Uw begeerlijkheid is dezelfde als ooit. Het is dezelfde lust, alleen is haar stroom wat verlegd; nu werkt en vertoont zij zich een andere weg uit, maar het is en blijft de oude gal van bitterheid.' Een mens kan gevoelig worden zijn vanwege een begeerlijkheid, zich zetten tegen haar geweldige uitbreking en zorg dragen dat zij zo niet meer uitbarsten zal als tevoren; maar ondertussen toelaten, dat dezelfde verdorven gestalte opnieuw adem scheppen en zich voordoet aan een andere kant. Gelijk als iemand die een bpende zweer heeft en het vel een weinig dichtpleistert, zich inbeeldt

gezond te zijn; terwijl zijn vlees verrot is en door 't verderf van diezelfde kwaadaardige vochtigheid op een andere plaats weer openbreekt. En deze verandering, die dezelfde teweegbrengt, komt de mens dikwijls over uit een grond die totaal vreemd is aan de genade; zoals zijn maagschap, zijn belangen en oogmerken, kunnen zo'n verandering in zijn levenswijze teweegbrengen. Ja, zelfs de verandering in 's mensen gestalte, veroorzaakt door een natuurlijke levensloop kan zodanige verandering als deze is, voortbrengen. Een mens zal in zijn ouderdom niet volharden in 't opvolgen van de begeerlijkheden der jonkheid, ofschoon hij tevoren nooit een van die doodde. En zo is het ook met het geval van verwisseling der begeerlijkheden; men laat na de ene te dienen, opdat men een andere te beter kan dienen. Die hoogmoed verandert om wereldsgezindheid, vleselijkheid in vormelijkheid. Die zichzelf speent van ijdelheid, doet het om het in anderen te verachten. Laten zulken niet denken dat hij die zonde, die hij nu schijnt verlaten te hebben, gedood heeft. Hij heeft zijn meester veranderd, maar hij is een dienstknecht gebleven.

5. Toevallige (tijdelijke) overwinning van de zonde, moet niet gerekend worden voor een doding daarvan. Er zijn twee tijden en gelegenheden, waarin iemand die tegen enige zonde strijdt, zich kan inbeelden dat hij haar gedood heeft.

a. Wanneer zij een droevige inbreuk heeft gedaan tot verstoring van zijn vrede, verschrikking van zijn geweten, vrees voor ergernis en blijkbare terging van God. Dit doet alles, wat in de mens is, wakker en gaande worden. Dit maakt hem verbaasd en vervult hem met een verfoeiing van de zonde en zichzelf vanwege de zonde. Dit drijft hem wel tot God en doet hem uitroepen als om zijns levens wil, dat hij van zijn lusten zo afkerig mocht worden als van de helen zich daartegen aankanten. Als nu de gehele mens, zo geestelijk als natuurlijk, dus wakker geworden is, dan krimpt de zonde in elkander, komt niet te voorschijn, maar ligt als dood voor zijn voeten. Gelijk als een die in de nacht, in zijns vijands leger ingeslopen zijnde, daar een voornaam persoon gedood heeft (waarop de lijfgarde ontwaakt, het volk opgewekt en een nauw onderzoek gedaan wordt om de vijand uit te vinden) die zich ondertussen, totdat het gerucht en de beweging over is, zichzelf verbergt of neerligt als een dode, nochtans hetzelfde voornemen behoudt om weer gelijke schade te doen in dergelijke gelegenheid. Op de zonde onder de Korintiërs bedreven, ... zie eens hoe zij zich ter wacht begeven om er niet weer door overvallen en verdorven te worden! 2 Cor. 7 : 11. Zo is het in een mens, wanneer er door zijn begeerlijkheden een breuk is gemaakt in zijn geweten, in zijn rust en mogelijk ook in zijn eer en aanzien, tot het uitbreken in enige dadelijke zonde. Bekommernis, verlangen, vrees, wraak, worden allen daarover en daartegen werkzaam. En de begeerlijkheid houdt zich voor een poosje stil, hebbende zich uitgelopen. Maar als de omloop en het naspeuren over is, dan komt de dief weer levend te voorschijnen is zo bezig in zijn werk als ooit.

b. In een tijd van enig oordeel, droefheid of persende verdrukking; het hart is ingenomen met gedachten en overleggingen, om de tegenwoordige kwellingen, vrezen en gevaren te ontvluchten. Iemand die overtuigd is besluit dat dit alleen gedaan kan worden door het verlaten van de zonde, dit is hetgeen de vrede met God bevordert. Het is de gramschap van God, die in elke verdrukking, de overtuigde persoon drukt. Om nu daarvan ontslagen te worden, maken zij dan in zulk een tijd ernstige besluiten tegen hun zonden. De zonde zal nooit weer plaats in hen hebben, ze zullen zich nimmer weer overgeven tot zijn dienst; dat nemen ze nu voor. Daarop ligt de zonde stil, ze beweegt zich niet en schijnt gedood te zijn. Niet dat zij waarlijk een doodwond heeft ontvangen, zelf niet één enige, maar alleen

omdat de ziel nu haar krachten, waardoor zij gewerkt zou hebben, gezet heeft om die zondige bewegingen tegen te gaan met al haar kracht. Maar wanneer zij een tijd lang stil gelegen hebben keert de zonde weer tot haar vorige leven en sterkte. De woorden van Ps. 78: 32, 38, zijn een volkomen bewijs en beschrijving van die gestalte des geestes waar wij nu van spreken. „Boven dit alles zondigden zij nog en geloofden niet, door Zijn wonderen. Dies deed Hij hun dagen vergaan in ijdelheid en hun jaren in verschrikking. Als Hij hen doodde, vraagden zij naar Hem en keerden weer en zochten God vroeg; en gedachten, dat God hun Rotsteen was en God, de Allerhoogste, hun Verlosser. En zij vleiden Hem met hun mond en logen Hem met hun tong. Want hun hart was niet recht met Hem en waren niet getrouw in zijn verbond.”

Ik twijfel geenszins, wanneer zij weerkeerden en naar God vraagden en Hem vroeg zochten, of zij deden dat met een volle nijging van hun harten, om hun zonden te verlaten, gelijk het woord *wederkeren* uitdrukt, namelijk zich te keren of wederkeren tot de Heere, wat geschiedt door een verlaten van de zonde. Dit deden zij *vroeg*, met ernst en naarstigheid. Ondanks dit alles waren hun zonden ongedood, wat blijkt vers 36, 37. En dit is de gestalte van vele verootmoedigden ten dage van de verdrukking. In deze dingen ligt dikwijls ook een groot bedrog in het hart van de gelovigen zelf.

Deze en vele andere wegen zijn er, waarin de arme zielen zichzelf bedriegen en menen dat ze hun begeerlijkheden al gedood hebben, terwijl zij vast leven en geweldig zijn bij iedere gelegenheid uitbreken tot hun beroering en verwarring.

HOOFDSTUK VI. DODING VAN ZONDE IN BIJZONDERHEDEN

- De doding van de zonde in het bijzonder beschreven.
- Verscheiden delen en trappen daarvan.
- 1. De hebbelijke verzwakking van haar grond en wortel. De kracht van de begeerlijkheden om te verzoeken. Verscheidenheid van die kracht ten opzichte van tijden en personen.
- 2. Gestadige strijd tegen de zonde; haar delen worden aangewezen.
- 3. Overwinning op de zonde.
- De slotsom van deze verhandeling voorgesteld.

Wat het in het algemeen is de zonde te doden, dat ons de weg verder zal openen tot bijzondere besturingen, staat ons nu in de volgende plaats te overwegen.

De doding van een begeerlijkheid bestaat in drie dingen:

Ten eerste. *In een verzwakking van de hebbelijkheid van de verdorvenheid.* Elke lust of begeerlijkheid is een verdorven gestalte of neiging, gedurig het hart buigende tot het kwade. Vandaar de beschrijving, van degenen wier begeerlijkheden nog niet waarlijk gedood zijn: „*Al het gedichtsel van de gedachten zijns harten, is te allen dage alleenlijk boos,*” Gen. 6 : 5. Hij is steeds onder de macht van een sterke neiging en overbuiging tot de zonde. En de reden, waarom een natuurlijk mens, niet steeds en altijd bezig is, in het opvolgen van een en dezelfde begeerlijkheid, dag en nacht, dat is, omdat hij er zoveel te dienen heeft, elk schreeuwt om voldaan te zijn. Daarvan is het, dat hij door zo grote bewegingen gedreven wordt; maar in het algemeen legt hij maar daarop toe, om het eigen-ik te voldoen.

Wij stellen dan voor vast, dat de begeerlijkheid of wangestalte, naar welker doding

hier gevraagd wordt in zichzelf is, een sterke, diep gewortelde, natuurlijke neiging en overbuiging van de wil en genegenheden tot enige dadelijke zonde, voor zoveel de zaak aangaat; hoewel niet onder die formele vorm, die de inbeeldingen, gedachten en overleggingen, omtrent haar voorwerp gedurig gaande maakt. Hiervan worden de mensen gezegd, hun hart op het kwaad te zetten. De neiging van hun geest is daar heen, dat het vlees verzorgd wordt, Rom. 13 :14. En een zondige verdorven gestalte verschilt (zoals in veel andere dingen, zo ook hier) van alle natuurlijke of zedelijke hoedanigheden, welke zij ook zijn. Want natuurlijke zaken buigen de ziel heel gevoelig en aangenaam, maar de zondige gestalte drijft een ziel met kracht. Hierom worden de begeerlijkheden gezegd te strijden en krijg te voeren tegen de ziel; 1 Petrus 2: 11. Ze rebelleren en voeren oorlog met zulk een geweld en tegenstand, die daarin gebruikelijk is, Rom. 7 :23. Ze nemen gevangen leiden de gevangene naar hun wil in deze strijd, werkende met grote kracht en geweld.

Ik kon u dit ten volle tonen, uit die uitdrukkingen die wij daarvan hebben het 7de hoofdstuk aan de Romeinen, hoe zij de opmerking verduistert, de overtuigingen uitblust, de reden van haar troon werpt, de kracht en ingang van iedere bedenking, dienende om ze te beteugelen, verhindert en alles in vuur en vlam zet. Maar dit is thans mijn werk niet.

Het eerste in deze doding is het verzwakken van de hebbelijkheid van de zonde en haar begeerlijkheid, dat die niet met dat geweld, met die heftigheid en dat aanhouden, opkome, ontvange, beroere, aanritsele, verlokke en ontruste, gelijk zij door haar aard bekwaam is, om te doen, Jak. 1 : 14, 15.

Het lust mij u hier als bij de weg een terechtwijzing of bericht te geven en die is deze: Hoewel iedere begeerlijkheid door haar eigen aard niets anders doet dan aandrijven tot de zonde, moet men hier echter deze twee bepalingen toestaan:

(1). De ene begeerlijkheid in een mens kan sterke aanzettingen, opheffingen, leven, kracht en verlokking werken, wat een andere begeerte in hem niet kan doen. Als een begeerlijkheid zich voegt met de natuurlijke gestalte en temperament, met een levensregel en met gelegenheden die daar enigszins mee overeenkomen; of wanneer de duiveleen bekwame aanleiding heeft bekomen, om zich daarvan te bedienen, gelijk hij duizend wegen heeft om zo te doen; dan groeit die begeerlijkheid geweldig en wordt sterk boven andere. Ja, ook meer dan diezelfde begeerlijkheid in een ander mens. Dan verduisteren die dampen het gemoed zodanig dat hoewel men dezelfde dingen nu zo wel weet als tevoren, zo hebben zij echter geen kracht of ingang tot de wil. De verdorven hartstochten en bewegingen, worden daardoor als de losse toom gegeven.

Maar in het bijzonder, is het als een begeerlijkheid sterkte krijgt door de verzoeken. Wanneer een verzoeking, overeenstemt met de begeerlijkheid en zich daarbij voegt, dat geeft haar als een nieuw leven sterkte, kracht en geweld tot een bedwelming die zij tevoren niet scheen te hebben, of daar zij niet bekwaam toe leek. Bewijzen konden we daartoe vermenigvuldigen; maar het is enigszins het oogmerk van een ander traktaat, dit klaar te maken. (Zie: *de inwonende zonde in de gelovigen.*)

(2) Sommige begeerlijkheden zijn veel gevoeliger en meer te onderscheiden in hun geweldige werkingen, als andere. Paulus stelt een onderscheid tussen onreinheid en alle andere zonden, 1 Cor. 6 : 18. *Vliedt de hoererijs; (zegt hij) alle zonde die de mens doet is buiten het lichaam, maar die hoererijs bedrijft, zondigt tegen zijn eigen lichaam.* Hiervan is het dan dat de bewegingen van die zonde, gevoeliger en meer te onderkennen zijn als wel andere. Als wanneer de liefde tot de wereld of dergelijke dingen, niet minder in haar aard in iemand heerst als die zonde,

veroorzaakt ze nochtans in de hele mens, zulk een grote ontsteking niet dan de hoererij. En om deze reden kunnen er velen in hun eigen gedachten en in de ogen van de wereld, voor mensen doorgaan die de doding beoefenen; terwijl zij evenwel geen minder overheersing van hun begeerlijkheden hebben, als hen die over hun zonde uitschreeuwden; ja, dan zij, welke door gelijke zonde zijn neergeworpen; alleen zijn hun begeerlijkheden maar tot zaken die zulk een beroerte niet verwekken. Daarnaar hunkeren ze met een stiller gestalte van ziel, omdat hun karakter hen niet zo heftig bezig houdt als wel in sommige anderen.

Ik zeg dan, dat het eerste dat wij in deze doding hebben aan te merken, is *de verzwakking van hun hebbelijkheid der zonde, zodat zij niet meer zo aandrijft en beroert als tevoren*. Ja, dat zij zo niet verlost en terzijde aftrekt, zo niet ontroert of verwart. Het is de doding van haar zondig leven, kracht en vaardigheid om zich te bewegen. Dit wordt genoemd *de kruisiging van het vlees met de begeerlijkheden*, Gal. 5: 24. Dat is, om zo te spreken, het wegnemen van het bloed en de geesten die de zonde kracht en sterkte geven. Dit is het verderven van het lichaam des doods, van dag tot dag, 2 Cor. 4 : 16. Zoals een mens die aan een kruis genageld is; in het eerst geweldig woelt en worstelt, hij schreeuwt met een grote sterkte en kracht; maar als zijn bloed en geest vermindert dan verdwijnt de kracht, dan zijn zijne worstelingen minder, worden zeer flauw en zijn roepen is slap en hees en hij kan nauwelijks meer gehoord werden.

Als een mens zich eerst zet tegen de een of de andere begeerlijkheid en kwade gestalte, dan worstelt de zonde met een grote kracht om de losse toom te hebben, zij roept met ernst en ongeduld om voldaan en geholpen te werden. Maar als haar door doding het bloed en levensgeesten wordt afgetapt, dan beweegt zij zich maar zelden en veel slapper. Zij schreeuwt spaarzamer en is nauwelijks in het hart te verstaan. Zij mag zo nu en dan een doodsnik geven, daardoor een groter en sterker beweging maken, maar dat is haast weer over. Bijzonder als ze terug gehouden wordt om een merkkelijk voordeel te behalen. Dit toont de apostel in het hele zesde hoofdstuk in zijn brief aan de Romeinen, bijzonder in het zesde vers. *De zonde*, zegt hij, *is gekruisigd, zij is gehecht aan het kruis*. Tot welk einde? Opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, de kracht van de zonde verzwakt en allengskens bij weinigjes vernietigd worde. Opdat wij niet meer de zonde zouden dienen, dat is, dat de zonde ons niet meer zou neigen en met zulk een kracht overbuigen, om ons dienstknechten daarvan te maken, gelijk zij tevoren gedaan heeft. En dit wordt niet alleen gezegd, ten opzichte van de vleselijke en gevoelige bewegingen en begeerten van wereldse dingen; nog ook niet alleen ten opzichte van *de begeerlijkheden des vleses, begeerlijkheid der ogen en grootheid dezes levens*; maar ook ten aanzien van het vleselijke, dat er is in het verstand en de wil en van die opstand tegen God, die er van nature bij ons is. Van welke natuur deze verontrustende wangestalte ook zij, door wat wegen zij zichzelf vertoont, hetzij door aanstuwten tot het kwade, of tot verhinderen van het goede, de regel is dezelfde. En tenzij dit krachtadig wordt uitgewrocht, alle tweestrijd zal het beoogde doel niet bereiken. De mens mag de bittere vruchten van een kwade boom afrukken, totdat hij moede is; als ondertussen de wortel zijn kracht en sterkte behoudt, het afplukken van de tegenwoordige vruchten, zal niet beletten dat hij nog meer voortbrengen zal. Dit is de dwaasheid veler mensen, ze zetten zich met alle ernst en wakkerheid tegen de openbare uitbreking van de begeerlijkheden, daar zij haar beginsel en wortel onaangeraakt laten, ja misschien wel niet eens nagespeurd wordt en zo maken zij dan ook weinig, of geen voortgang in dit werk van de doding.

Ten tweede. *Dit werk van de doding bestaat ook in een gedurige strijd en oorlog tegen de zonde.* Steeds bekwaam te zijn om de zonden te onderdrukken, is geen kleine trap van doding. Als de zonde sterk en krachtig is, is de ziel nauwelijks in staat om haar het hoofd te bieden, men zucht, men klaagt, men kermt en is ontrust, gelijk David zo spreekt van zichzelf, maar zelden brengt men de zonden op de vlucht. David klaagt dat zijn zonden hem hadden aangegrepen, dat hij niet eens kon opzien, Ps. 40:12. Hoe weinig is hij dan bekwaam om er tegen te strijden? Deze strijd tegen de zonde, vordert en behelst verscheiden dingen.

1. Dat men weet dat men met zulk een vijand te doen heeft; daar ach op te geven is en wel aan te merken, dat die inderdaad onze grote vijand is en die ook door alle mogelijke middelen daartoe vereist, moet vernietigd worden. Deze strijd gelijk ik tevoren zei, is zeer geweldig en gevaarlijk, hij is omtrent de zaken die de eeuwigheid betreffen. En daarom, wanneer de mensen gering, dor en voorbijschietende gedachten hebben van hun begeerlijkheden, dat is geen groot teken dat zij gedood zijn, of dat zij er op uit zijn om die te doden. Dit is het kennen: *een iegelijk de plaag zijns harten*, 2 Kon. 8 : 38. Zonder welke geen ander werk gedaan kan worden. Het is te vrezen dat er zeer velen zijn, die weinig kennis hebben van die grote vijand, die zij in hun boezem dragen. Dit maakt hen zo vaardig om zichzelf te rechtvaardigen en onlijdzaam om bestraffing en vermaningen te verdragen, niet wetende dat zij in groot gevaar zijn, 2 Kron. 6 . 10.

2. Te arbeiden om kennis te hebben van de wegen, listen, wijze van de zonde, gelijk ook van haar voorspoed en hetgeen gelegenheid geeft om voordeel te behalen. Dát is het beginnen van deze oorlog. Zo handelen de mensen met hun vijanden. Zij speuren hun raadslagen en plannen na, trachten hun oogmerk uit te vorsen, overwegen hoe en door wat middelen, zij hen eertijds erg beschadigde, opdat ze dit nu mochten voorkomen. Hierin bestaat de grootste schranderdheid van heel het beleid. Neemt dit weg en al de handel in de oorlog, daar de grootste oefening van 's mensen wijsheid en snedigheid toe vereist wordt, zal zo dom als een dier zijn. Zo handelen die met hun begeerlijkheden, die ze waarlijk doden. Niet alleen dan, wanneer zij dadelijk verontrust, verlost en verleid, maar ook als zij wijkt of zich verschuilt. Dán denken zij: dit is onze vijand, dit is zijn weg, zó vordert hij al en dit zijn voordeel. Zo heeft hij voor dezen mij overwonnenen zo zal hij nog doen, zo hij niet wordt voorgekomen. Zo zegt David: *Mijn zonde is steeds voor mij*, Ps. 51 : 5.

En inderdaad, het is een van de uitnemendste en aller uitstekendste daden van praktikale en geestelijke wijsheid, dat men de kunstgrepen, listen en diepten van enige inwonende zonde weet uit te vindenen dat men weet en ontdekken kan, waarin haar grootste sterkte legt, wat gebruik en voordeel zij weet te maken, van aanleiding, gelegenheden en van verzoeking; wat haar pleitingen, voorwendzellen en haar redeneringen zijn; wat al veinzing, listen, bedwelming en verschoningen zij heeft. Om dan de wijsheid van de Geest te stellen tegen de loosheid van de oude mens; om deze slang in al zijn kromme bochten en draaiing na te speuren; en bekwaam te zijn om tot de aller heimelijkste en voor een mens in gewone gestalte onbegrijpelijkste werking door te dringen: 'Dit is uw oude weg en uw gewone handel, ik weet waar u het op toelegt.' Hierin alleszins vaardig te zijn, is een goed gedeelte van deze onze strijd.

3. De zonde dagelijks te drukken, met al zodanige dingen, als hierna genoemd zullen worden, dienende om die te kwellen, te doden en te vernietigen; zeker dat is de hoogte van deze strijd. Zulk een denkt nooit dat zijn begeerlijkheden dood zijn, omdat zij stil liggen, nee maar hij blijft al arbeiden om die iedere dag nieuwe wonden toe te brengen en nieuwe slagen te geven; als de apostel leert, Col. 3 : 5.

Nu terwijl de ziel in dusdanig een staat is en dus handelt, dan heeft ze zeker de overhand, de zonde is onder het zwaard en aan het sterven.

Ten derde. *Voordeel te halen tegen de een of de andere begeerlijkheid en dat wel gedurig, zeker dat is ook een stuk en bewijs van doding.* Door dit voordeel versta ik niet een enkel teleurstellen van de zonde, zodat zij niet voortgebracht noch volvoerd wordt, maar dat men een overwinning op haar behaald en die vervolgt tot een volkomen overmeestering. Bijvoorbeeld, wanneer het hart de zonde te eniger tijd werkzaam vindt ter verleiding, formerende verbeeldingen tot verzorging van het vlees om haar begeerlijkheid te volbrengen, dat men dan de zonde, daarop met ernst aangrijpt en ze brengt tot Gods wet en tot de liefde van Christus, ze veroordeelt, met de strenge uitvoering van het vonnis.

Nu ik zeg, als een mens tot deze staat en gestalte komt, dat dan zijn begeerlijkheden verzwakt zijn, in haar wortel en grond dat haar bewegingen en werkingen slapper en worden dan tevoren, zodat zij nu niet in staat zijn om haar plichten te verhinderen, noch haar vrede te verstoren, wanneer hij dus met een stille bedaarde gestalte des geestes, de zonde onder de ogen kan zien en bestrijden en daar de overhand over krijgt, dan is ze gedood in een zeer grote mate. Deze mens kan, niettegenstaande al die woelingen van de zonde, vrede met God hebben, al zijn dagen.

Tot deze hoofdzaken breng ik de doding, die wij nu in het oog hebben. Dat is, de doding van een beroerende wangestalte, daar de algemene verdorvenheid en verkeerdheid onzer natuur, zich mee vermengt en in voordoet.

a. De grond en het fundament hiervan is de verzwakking van de inwonende zondige gestalte, waardoor men gebogen, verlost en overgehaald wordt tot het kwade. Dat veroorzaakt opstand, tegenkanting en strijd tegen God. Deze wordt verzwakt door het inplanten van een hebbelijke inwoning en aankweking van een genadebeginsel dat daar recht tegenoverstaat en het vernietigt. Zo wordt door het inplanten en het aanwassen van de ootmoed, de hovaardij verzwakt; driften verzwakt door lijdzaamheid; onreinheid door zuiverheid van verstand en geweten; liefde tot de wereld door hemelsgezindheid; samen genaden des Geestes, werkende door dezelfde Heilige Geest in de onderscheiden voorwerpen met het doel om de onderscheiden begeerlijkheden in al haar gedaanten ten onder te brengen.

b. De vaardigheid, wakkerheid en levendigheid des geestes, of van de nieuwe mens, gemoedigd om met alle dapperheid te strijden, tegen de begeerlijkheden tevoren gemeld, door alle wegen en met alle middelen, die daartoe verordineerd zijn; zich steeds bedienende van hulp, die God ons besteld heeft tegen al haar bewegingen en werkingen. Dit is een tweede zaak die hiertoe wordt vereist.

c. Een goede uitslag en voordeel in verscheiden trappen, vergezelschap deze twee. Dit nu, indien anders de wangestalte niet een onoverwinnelijk voordeel heeft door de natuurlijke gestalte, zal mogelijk tot zulk een algemene overwinning opklimmen, dat de ziel nooit meer op zulk een gevoelige wijze, haar tegenkanting zal gewaar worden. Hoe het ook zij, het zal zeker strekken tot bevordering van de vrede met ons geweten, volgens de inhoud van het verbond der genade.

HOOFDSTUK VII. EERSTE ALGEMENE REGEL TOT DODING

- Algemene regelen, zonder welke geen begeerlijkheden gedood zullen worden.
- Geen doding kan er zijn, tenzij men een gelovige is.
- Gevaren van het aanvangen van de doding bij onwedergeborenen.
- De plicht van onbekeerde mensen, aangaande dit werk van doding, overwogen.
- De ijdelheid der papisten onderneming van deze plicht en haar regels daartoe ontdekt.

Nu komen in de naaste plaats onder onze bedenking, de wegen en middelen, langs en door welke een ziel kan komen, tot de doding van de een of de andere begeerlijkheid, die de satan tot zijn voordeel neemt, om haar te verontrusten of te verzwakken.

Daar zijn enige algemene bedenkingen, aangaande enkele redenen en fundamenten van deze betrachtting vooruit te stellen, zonder welke geen mens in de wereld, tot het werk van de doding van deze of die zonde kan komen. Hij is daartoe zo opgewekt door overtuiging en gemoedigd als hij wil.

De algemene regels en gronden zonder welke geen zonde ooit gedood kan worden, zijn deze:

1. ***Tenzij een mens een gelovige is, dat is, een die waarlijk Christus is ingeënt, kan hij nooit een enige zonde doden.*** Ik zeg niet, tenzij hij zichzelf voor zulk een houdt, maar tenzij hij zodanig een gelovige is. Doding der zonde is het werk van de gelovigen. *Indien gij door den Geest doodt, gij gelovigen voor wie er geen verdoemenis is*, vers 1. Deze alleen worden hiertoe vermaand Kol. 3 : 5. *Doodt uw leden die op aarde zijn. Wie zal zo doden? Gij die met Christus zijt opgewekt*, vers 1. *Wier leven met Christus verborgen is in God*, vers 3 en *die met Hem geopenbaard zult worden in heerlijkheid*, vers 4. Een onherboren mens mag iets verrichten dat daar naar zweemt; maar het werk zoals het Gode welgevallig is, kan hij nooit verrichten.

U weet wat een schilderij van deze betrachtting, sommige filosofen, een Seneca, Cicero en Epictetus, hebben verbeeld; wat beweeglijke redenen dat zij hebben van de verachting van de wereld en van zichzelf, van het besturen en overwinnen van alle onmatige hartstochten en bewegingen. Het leven van de meesten, betuigt dat hun grondregels, zoveel verschillen van de ware doding, als de zon die op een uithangbord geschilderd is, van die, die aan het uitspansel is geplaatst. Zij hadden nooit licht, noch hitte bij zich. Hun eigen Lucianus, toont genoegzaam wat zij allen waren. Er is geen doding van de zonden, buiten de dood van Christus.

U weet wat een omslag dat er gemaakt wordt bij de papisten, in hun beloften, boetedoeningen en voldoeningen. Maar ik durf van hen zeggen, - ik meen zo velen van hun als uit de grondregels van hun kerk, gelijk zij die noemen, werken, - hetgeen Paulus zegt van de Israëlieten in het stuk van de rechtvaardigheid, Rom. 9: 21, 32. Zij hebben gezocht naar de doding, maar zij hebben ze niet verkregen. Waarom? Omdat zij het niet zochten uit het geloof, maar door de werken van de wet. In dezelfde staat en toestand zijn ook al diegenen onder ons, die uit gehoorzaamheid aan hun overtuigingen en ontwaakt geweten bij zichzelf het verlaten van de zonde ondernemen; zij zoeken ernaar, maar zij verkrijgen het niet.

Het is waar, van ieder mens, wie hij ook zij, van elk die de wet of het Evangelie hoort

prediken, wordt vereist en zal ook vereist blijven, dat hij de zonde dode. Het is zijn plicht, maar het is niet terstond zijn plicht. Het is zijn plicht die hij doen moet, maar die hij doen moet in *Gods weg*. Als ge uw knecht beveelt, veel geld in zulk een plaats voor u te betalen, maar hem beveelt voordat hij daarheen gaat om het op te halen bij een ander; dan is het zijn plicht het geld op de bestelde plaats te betalen. En u zult hem moeten bestraffen als hij het niet doet. Nochtans was het niet terstond zijn plicht, hij moest het eerst elders ophalen, volgens uw bestuur. Zo is het ook in dit geval; de zonde moet gedood worden, maar daar moet iets vooraf gedaan worden, om ons daartoe te bekwamen.

Ik heb getoond, dat het de Geest alleen is, die de zonde kan doden. Hij is ons beloofd om dit te doen en zonder Hem zijn alle andere middelen ijdel en tevergeefs. Hoe kan hij dan de zonde doden, die de Geest niet heeft? Een mens kan veeleer zien zonder ogen, spreken zonder tong, dan waarlijk een enige zonde doden zonder de Geest. Nu, hoe is Hij te krijgen? Hij is de Geest van Christus, en: (zoals de apostel zegt) *Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe*, Rom. 8 : 9. Dus, indien wij van Christus zijn en deel hebben aan Hem, dan hebben wij ook de Geest en dan alleen hebben wij kracht tot deze doding. Dit verhandelt de apostel in het brede, Rom. 8 : 8. *En die in het vlees zijn, kunnen Gode niet behagen*. Dat is het besluit wat hij maakt van zijn vorige leven, omtrent onze natuurlijke staat en toestand en die vijandschap die wij tegen God en Zijn wet hebben. Zolang als wij daarin zijn, zo wij in het vlees zijn en indien wij de Geest niet hebben, kunnen wij niets doen dat Gode behaaglijk kan wezen. Maar wat is nu onze verlossing uit deze staat? Zie dat vers 9. *Maar gij zijt niet in het vlees, maar in den Geest, indien anders de Geest Gods in ulieden woont*. Gij, gelovigen, die de Geest van Christus hebt, gij zijt niet in het vlees. Daar is een Middel van verlossing uit deze staat en toestand in het vlees te zijn, alleen maar door de Geest van Christus. *Maar zo nu deze Geest van Christus in u is, wat dan?* Dan zijt gij gedood, vers 10, *het lichaam is dood, om der zonden wil*; de doding wordt bevorderd en de nieuwe mens levend gemaakt tot de gerechtigheid. Dit bewijst de apostel in vers 12, vanuit de vereniging, die wij met Christus hebben door de Geest. Die zodanige werkingen in ons zal bevorderen, welke overeenkomende zijn, met hetgeen ze heeft gewrocht in Hem. Alle ondernemingen dan van het doden van enige begeerlijkheden, zonder deel aan Christus, is ijdel.

Velen geraakt en geprang zijnde, door en om der zonden wil (de pijlen van overtuiging door de predicatie des woords, of enige verdrukkingen, scherp geworden zijnde in hun hart) zetten zich met ernst tegen deze en die bijzondere begeerlijkheid, door welke hun geweten het allermeest ontroerd en geprangd was. Maar arme schepselen, zij arbeiden ten vure en hun werk wordt vernietigd. Wanneer de Geest van Christus komt om dit te werken, *zal Hij zijn als het vuur des goudsmids en als de zeep des vollers en Hij zal ze smelten en reinigen als goud en zilver*, Mal. 3 : 3. Hun schuim en tin, hun vuiligheid en bloed zal Hij wegnemen, Jes. 4 : 3. Maar de mens moet in de grondslag zilver en goud zijn, of anders doet hem deze zuivering geen goed. De profeet geeft ons te kennen de droevige uitslag, van der goddelozen allergrootste ernst tot de doding der zonde en ook door wat middelen God die kwam te vorderen, Jer. 6 : 29, 30. *De blaasbalg is verbrand, het lood is verteerd door het vuur, de smelter heeft tevergeefs gesmolten; men noemt ze verworpen zilver, want de Heere heeft ze verworpen*. Wat is er de reden van? Zij waren koper en ijzer, als zij in de oven geworpen werden. De mensen zullen koper en ijzer lang genoeg moeten smelten, eer het ooit goed zilver zal worden.

Ik zeg dan, dat de doding het tegenwoordige werk van de onwedergeborenen niet is. God roept hen daar nog niet toe. De bekering is nu hun werk. De bekering van de

gehele ziel, niet de doding van deze of gene bijzondere begeerlijkheid. U zou lachen, om een mens die u zou zien een groot gebouw oprichten en nooit enige zorg tonen zou om een fundament te leggen. Bijzonder als u hem zo dwaas zag dat hij, daar hij duizend maal bevonden had, dat hetgeen hij de ene dag bouwde, de andere dag weer neerstorte en dat hij echter wilde verdergaan met zijn werk. Zó is het met die overtuigde mensen, ongeacht dat zij klaar zien wat zij de ene dag winnen tegen de zonde, dat zij dat op een andere dag weer verliezen, echter tóch diezelfde richting blijven houden, zonder eens te onderzoeken, waar die kloof liggen mocht, die hun voortgang hindert en verderft. Als de Joden door de overtuiging van hun zonden, doorsneden waren in hun harten uitriepen: wat zullen wij doen? Hand. 2 : 37. Waar wijst Petrus hen heen? Beveelt hij hen heen te gaan, om hun hovaardij, toorn, boosheid en wreedheid te doden? Nee, hij wist dat dit tegenwoordig hun werk niet was, maar hij roept hen in het algemeen tot bekering en geloof in Christus, vers 38. Laat de ziel eerst waarlijk bekeerd zijn en dan *zien in Wie zij gestoken heeft*, vernedering en doding zullen dan wel volgen.

Zo ook als Johannes boetvaardigheid en bekering kwam prediken. Hij zei: *De bijl is alreeds aan de wortel der bomen gelegd*, Matth. 3 :10. De farizeeën hadden zware lasten opgelegd, moeilijke plichten geëist, strenge middelen tot doding, vasten, wassingen en dergelijke. *Deze zijn allemaal tevergeefs*, zegt Johannes, de leer van de bekering is voor u; de bijl in mijn hand ligt aan de wortel. Onze Zaligmaker leert ons, wat in dit geval gedaan moet worden, als Hij zegt: Leest men ook druiven van doornen, Matth. 7 :16. Meent u dat de doorn besnoeid en behakt wordt en dat men er veel moeite aan doet? Ja, al doet u zo, zij zal echter nooit vijgen dragen, vers 17, 18. Het kan niet anders zijn, of iedere boom zal vrucht dragen naar zijn eigen aard. Wat ons dan te doen staat, zegt hij in Matth. 12 : 33. *Maak de boom goed en zijn vrucht goed*; men moet omtrent de wortel werkzaam zijn, de natuur van de boom moet veranderd worden, of er zal geen goede vrucht van voortkomen.

Dit is hetgeen ik bedoel, dat tenzij iemand een wederboren, tenzij iemand een gelovige is, al wat hij onderneemt om deze doding uit te werken, hetzij zo uitnemend en veelbelovend als het wil, laat hem alle middelen die hij kan opvolgen, met zoveel vuur, ernst, naarstigheid en zoveel inspanning van gemoed en geest, als het ooit mogelijk is, zij zullen alle vruchteloos zijn. Hij zal tevergeefs veel geneesmiddelen gebruiken, hij zal er niet door genezen worden. Ja, er zijn verscheiden hopeloze kwaden, die de betrachtingen van overtuigde mensen, die slechts oppervlakkige overtuiging hebben en ook niet meer, vergezelschappen in al hetgeen dat zij doen tot uitvoering van deze plicht.

Ten eerste. Het gemoed en de ziel is opgenomen met datgene, dat des mensen eigenlijke bezigheid niet moet zijn en dus wordt hij afgelegd van hetgeen zijn nuttige bezigheid wezen moest. God grijpt door Zijn woord en oordelen, de een of de andere zonde die er in hem is aan, rijpt zijn geweten, ontmoedigt zijn hart, berooft hem van zijn rust. Hierbij komen geen dingen die hem daarvan afleiden te pas, die kunnen niet helpen, hij moet zich voegen tot het werk waartoe Gods Woord hem dringt. Het werk dat hem op zijn hand ligt, strekkende om de ganse mens te ontwakken, tot overdenking van de staat en gelegenheid waarin hij tegenwoordig is, opdat hij Gode thuis gebracht worde. Als hij zich in plaats van dat te doen, stelt tot het doden van die zonde die hem prangde is een werk van zelfliefde om van zijn moeilijkheid verlost te worden. Maar het is geenszins het werk daar hij toe geroepen wordt. En zo wordt hij daarvan afgeleid. Zo spreekt God van Efraim, als Hij zijn net over hen uitspreidde, hen deed neerdalen als vogelen des hemels en hen tuchtigde Hos. 7: 12. Zij waren verward, Hij greep ze en overtuigde hen, zij konden het niet ontkomen. Hij zegt: zij keren zich,

maar niet tot de Allerhoogste. Zij zetten zich tot het verlaten van de zonde, maar het was niet in een gehele bekering, daar God hen toe riep. Zo werden zij gehinderd om tot God te komen, door de aller-heerlijkste wegen die zij daartoe konden inslaan. En dit is een van de meest gewone bedriegerijen, door welke de mensen hun eigen ziel verderven. Ik wenste dat velen, die het hun werk maken, om in de zaak Gods met loze kalk te pleisteren, dit bedrog niet aan anderen ook leerden en het volk niet deden dwalen door hun onkunde. Wat doen de mensen niet al? Waar worden zij dikwijls niet heen geweest, wanneer het in hun geweten bitter wordt door de zonde en dat een beroering van de Heere hen komt aan te grijpen? Is niet het nalaten van de zonde te bedrijven (omdat haar werkingen hun zeer beroeren en zij er tegenin moeten gaan) de hele zaak waar zij zichzelf toe begeven? En wordt niet het Evangelische einde van de overtuiging, daardoor gemist? Hier blijven zij stekenen gaan verloren.

Ten tweede. Iemand die zichzelf in de plicht (die op zijn behoorlijke plaats een plicht is die oprechtheid aantoonst en het geweten vereist om in vrede met God te komen) ik zeg zulk een die zich daar waarlijk toe aanzet en wiens gemoed en hart tegen deze of die zonde gekant is, met een toeleg en voornemen om er niet meer mee te doen te hebben, zulk een is gereed om te besluiten, dat zijn staat en toestand reeds goed is en hij zo in staat om zijn eigen ziel te bedriegen. Want:

1. Als zijn geweten ziek gemaakt is door de zonde en hij nergens rust kan vinden; - daar hij moest gaan naar de grote Medicijnmeester van zielen, om genezing te krijgen door Zijn bloed, - gaat de mens door deze ijdele inspanning tegen de zonde, zijn geweten stillen en vreden stellen en zet zich neer, zonder enigszins tot Christus te gaan. Ach, hoeveel arme zielen zijn zo eeuwig bedrogen! *Als Efraim zijn krankheid zag, zond hij tot de koning Jareb*, Hos. 5 : 13, 12. Die hem afhield van de Heere. De hele bundel van de Roomse godsdienst, is opgemaakt van overlegging en oogmerken, om het geweten gerust te stellen buiten Christus; alle van de apostel zo beschreven, Rom. 10 : 4.
2. Door deze middelen voldoen zij zichzelf en denken dat hun staat en gelegenheid goed is, omdat zij nu een werk doen, dat in zichzelf goed is en zij doen het niet om van mensen gezien te worden. Zij weten dat zij het trachten te doen in oprechtheid en zo worden zij verhard door een soort eigengerechtigheid.
3. Als een mens zo voor een tijd is bedrogen geweest en zijn eigen ziel zo heeft misleid en na een geruime tijd van even begint te merken, dat zijn zonde niet waarlijk gedood was, of dat de een verandert om een andere te kunnen doen; dan begint hij ten laatste te denken, dat al zijn pogingen ijdel is en dat hij nooit in staat zal komen, om ze te overwinnen. Hij maakt een dam tegen het water, dat daar te hoger tegen opstijgt. En dan geeft hij ten laatste op, als een die wanhoopt van enigszins te vorderen en geeft zich min of meer over aan de kracht van de zonde en aan die gestalte van vormelijkheid die hij nu gekregen heeft.

En dit is de gewone uitgang van degenen, die een doding van de zonde hebben aanvaard, zonder dat zij eerst deel aan Christus bekomen hadden. Het misleidt, verhardt en verderft hen. En daarom zien wij dat er gewoonlijk geen erger en hopelozere zondaren in de wereld zijn, dan zulken, die door overtuigingen op deze weg geraakt zijnde, dezelve vruchteloos vonden en dien, zij dan weer verlieten zonder dat Christus van hen ontdekt werd. En dit is het wezen van de godsdienst en de Godzaligheid van de aller-uitgelezenste formalisten in de hele wereld en allen degenen die in de Roomse Synagogen, getrokken worden tot de doding, gelijk zij de Indianen drijven tot de doop en het vee aan het water.

Ik zeg dan, dat de ware doding het werk is van de *gelovige en* van de gelovige ook alleen. De zonde te doden is het werk van levenden, daar de mensen die dood zijn (gelijk alle ongelovigen ook de beste van hen allen dood zijn) daar is de zonde levend en zal levend blijven.

II. Het is het werk van *het geloof en* het eigen werk van het geloof. Indien er nu een werk te doen is, dat door een zeker instrument moet uitgewrocht worden, zo was het immers de grootste dwaasheid, dat iemand dat zou willen aanvaarden, zonder dat instrument te hebben. Nu, *het geloof is het dat het hart reinigt*, Hand. 15: 9, of gelijk Petrus spreekt, 1 Petrus 1 : 22. Wij reinigen onze ziel, in de gehoorzaamheid van de waarheid door de Geest; en zonder dat zal het nooit gedaan worden.

Ik meen dat hetgeen ik nu gezegd heb, genoegzaam is om mijn eerste algemene regel goed te maken, namelijk: *Indien u enige zonde in u wilt doden, ziet dan dat u een deel in Christus bekomt, zonder dit zal het nooit gedaan worden.*

Tegenwerping: U zult zeggen, wat wilt u dan dat onwedergeboren mensen, die overtuigd zijn van het kwaad dat er in de zonde steekt, doen zullen? Zullen zij nalaten te worstelen tegen de zonde, ongebonden verder leven, hun begeerlijkheden de vrije loop gevenen zo kwaad daarheen leven als de allerergste? Dit was immers de weg om de hele wereld in verwarring te brengen, alle dingen in duisternis te zetten, de schutdeuren van de begeerlijkheden op te halen en de tomen van ieder, op de rug te werpen, opdat ze in alle zonden, met vermaak en vurigheid zouden heen hollen, gelijk het paard in de strijd.

Ik antwoord:

1. Dat verhoede God! Het is aan te merken, als een voornaam uitwerksel van de wijsheid, goedheid en liefde van God, dat het Hem behaagt, de mensen door zo veelvuldige wegen en middelen te bedwingen, van zo heen te lopen in die ommekring van alle dartelheid en overdaad waarheen hun verdorven natuur hen geweldig zou heen voeren. Door wat middelen dit ooit geschiedt, zo is het altijd een gevolg van de zorg, vriendelijkheid en goedheid van God, zonder welke de gehele aarde, een hel van zonde en verwarring zou zijn.

2. Er is een bijzondere overtuigende kracht in 't woord, hetwelk God soms gelieft voort te brengen tot verwondering, ontroering en in eniger mate tot verootmoediging van zondaren, hoewel zij nooit bekeerd worden. Het woord moet gepredikt worden, ofschoon het dit einde heeft, hoewel het niet moet gepredikt worden tot dat einddoel. Laat dan het woord gepredikt en de zonden van de mensen bestraft worden, de begeerlijkheden zullen daardoor ingebonden en aan de zonde enige tegenstand gedaan worden, hoewel dit de vrucht niet is die er beoogd was.

3. Of wel dit het werk is van het woord en de Geest en in zichzelf goed, is 't evenwel niet nuttig nog voordelig genoeg tot het voorname en grote doel 't welk in hen gewerkt moet worden, zij blijven nog in de gal der bitterheid en onder de macht der duisternis.

4. De mens weet dat dit zijn plicht is, doch op zijn behoorlijke plaats. Ik trek de mens niet af van de doding, maar ik wil hem brengen tot bekering. Die een mens afroept, van het maken van een gat in de muur van zijn huis, opdat hij een vuur dat anders 't hele gebouw in de as zou leggen, zal kunnen blussen, die is zijn vijand niet. Arme ziel, het is niet uw gewonde vinger, maar uw uitterende koorts, daar u uzelf op moet toelleggen, om er acht op te geven. U zet uzelf tegen een bijzondere zonde en u denkt niet, dat u niets anders bent dan zonde.

Laat ik dit nog zeggen tot die, die predikers zijn van het woord, of die de toeleg hebben om door de goede hand van God, zich tot dat werk te bereiden. Het is hun

plicht de mensen te vermanen omtrent hun zonde, om op deze en die bijzondere zonde aan te vallen; maar dat zij altijd erbij denken, dat dit gedaan moet worden volgens het eigen doel van de wet en 't Evangelie. Dat is, dat zij van de zonde die ze bestraffen, dit gebruik maken, dat het hen ontdekke die staat en toestand, waarin de zondaar is. Anderszins kan de mens daardoor licht gebracht worden tot geveinsdheid en huichelarij, maar het ware einde der prediking, zou dus weinig bevorderd worden. 't Zal weinig voordeel doen, iemand van zijn dronkenschap af te manen en te drijven een uitwendige mondbelijdenis. Een verstandig leraar legt zijn bijl aan de wortel en treft het hart. Tegen bijzondere zonde, van onwetende onwedergeboren mensen (van hoedanige slag het land vol is) uit te donderen, is een goed werk. Maar indien dit al gedaan wordt met grote kracht, ernst en goed gevolg, is dit er de vrucht van, dat zij aangezet worden, om op de allervlijtigste wijze hun zonden te doden daar zo tegen gepredikt is, maar meer niet. Dan is alles dat er tegen gedaan wordt niet meer dan of men de vijanden uit het open veld versloeg en hen in een onoverwinbaar kasteel dreef, daar men op hun niets meer kon uitrichten. Ziet 't eniger tijd voordeel te krijgen op een zondaar, door de een of de andere zonde die u in hem ontdekt, hoedanig die dan zijn mocht. Hebt u dan iets gevonden waardoor u hem vast kunt zetten, brengt die dan tot zijn staat en toestand, drijft de nagel in tot het hoofd toe en bewerk hem daar dan op. De mensen van een bijzondere zonde af te breken en hun hart niet te breken, is onszelf te beroven van met vrucht met hen te handelen.

En hier staat de Roomse doding zeer schuldig; zij drijven er elk slag van mensen toe aan, zonder de minste aanmerking of zij een geloofsbeginsel hebben of niet. Ja, zij zijn zo ver van een mens te roepen tot het geloof, opdat zij in staat mochten komen om hun begeerlijkheden te doden, dat zij hen roepen tot deze doding, in plaats van het geloof. De reden is, zij wisten nooit wat het is te geloven, nóch ook wat de doding zelf in heeft. 't Geloof is bij hen, slechts een algemene toestemming, aan de leer die hun kerk leert. En het doden is bij hen dat men zich door beloften verbindt tot een zekere manier des levens, waarin men zichzelf enigszins verloochent, in 't gebruiken van de dingen van deze wereld, niet zonder een grote vergelding te verwachten. Deze lieden verstaan noch de Schriften, noch de kracht Gods. Hun roemen van doding, is maar hun eer in hun schande te stellen.

Zelfs zijn er enigen onder ons die van consciëntiegevallen handelen, welke de noodzakelijkheid der wedergeboorte over 't hoofd ziende, aan allerlei mensen, die over enige zonde of begeerlijkheid klagen, dit als een goede besturing geven, dat zij daartegen een belofte moeten doen, ten minste voor een tijd, een maand of zo. Dezulken schijnen slechts een schemeringtje van licht in het Evangelie te hebben, veelszins gelijkende naar dat van Nicodémus, als hij eerst tot Christus kwam. Zij bevelen de mensen beloften te doen, om zich voor een tijdje van hun zonden te onthouden en dit maakt gewoonlijk hun begeerlijkheden te meer woedende. Misschien houden zij met veel moeilijkheid hun woord, mogelijk ook wel niet en dan wordt hun schuld en plaag des te groter. Is hun zonde daardoor enigszins gedood? Krijgen zij er hierdoor enige overwinning op? Is hun staat veranderd, omdat zij die zonde al voor een tijdje verlaten? Blijven zij nog niet in de gal der bitterheid? Is dit niet de mens aan het bakken van tichelstenen te stellen, indien niet zonder stro, 't is immers zonder hem sterkte te geven dat veel erger is? Wat belofte heeft enig onwedergeboren mens van God in dit werk te behagen? Welke bijstand heeft hij om dat uit te voeren? Kan de zonde gedood worden, als men geen deel heeft aan de dood van Christus? Of kan hij gedood worden zonder de Geest? Als zulke besturingen al iets vermogen tot verandering van iemands leven, - dat zelden gebeurt, - zullen zij evenwel nooit bereiken de verandering van hun hart en staat. Zij mogen de mensen zelf rechtvaardigende

of huichelaars maken, maar geen christenen. Het bedroeft mij menigmaal te zien, dat zoveel arme zielen, welke een ijver voor God en een begeerte tot hun eeuwige welstand hebben, door zulke raadgevers en besturingen gehouden worden, onder zulk een harde, lastige en uitwendige godsdienstigheid en dienst aan God, hebbende zeer veel betrachtingen tot doding, maar blijven in de allerhoogste onkunde van de gerechtigheid van Christus en onbekendheid aan Zijn Geest, al hun levensdagen. Mensen en zaken van dit slag, ken ik er niet dan al te veel. Als God te eniger tijd eens zal schijnen in hun harten, om hun te geven de kennis der heerlijkheid, in het aangezicht Zijns Zoons Jezus Christus, dan zullen zij de dwaasheid van deze hun tegenwoordige weg recht zien.

HOOFDSTUK VIII. TWEEDE REGEL TOT DODING VAN ZONDE

- De tweede algemene regel die ik voorneem aan u voor te stellen is: *Zonder een gehele oprechtheid, tot doding van iedere begeerlijkheid, zal er geen begeerlijkheid gedood worden.*
- Een stukswijze doding heeft altijd zijn oorsprong van een verdorven grond.
- Verwarring door de verzoeking, wegens enige begeerlijkheid, is dikwijls ene kastijding van andere verzuimen.

Het tweede grondbeginsel, dat ik tot dit einde zal voorstellen, is: *Dat er zonder oprechtheid en naarstigheid, in een algemene gehoorzaamheid, geen doding van een enige beroerende begeerlijkheid te bekomen is.* De voorgaande zag op de persoon, deze ziet op de zaak zelf. Ik zal deze stelling een weinig verklaren.

Als iemand enige begeerlijkheid in zich woelende vindt, om hem tot die staat tevoren beschreven, te brengen, dat zij sterk, machtig, beroerende, gevangen leidende, kwellende, ontrustende en zijn vrede wegnemende is; en hij niet in staat zijnde om die te dragen, zichzelf derhalve daartegen aankant, daaronder klaagt, tegen bidt en zucht, om er van verlost te zijn, terwijl hij mogelijk los en lichtzinnig is in andere plichten, in gedurige gemeenschap met God, in, lezen, bidden, overdenkingen en in andere middelen, die met de natuur van die begeerlijkheid, waarmee hij moeilijk gevallen wordt niet overeenkomt; zulk een mens behoeft niet te denken, dat hij ooit enigszins zal geraken tot de doding van die begeerlijkheid, die hem nu zo beroert. Dit is een staat die de mens niet zelden hier in zijn vreemdelingschap overkomt. De Israëlieten, onder 't gevoel van hun zonden liggende, naderden tot God, met veel ernst en wakkerheid, met vasten en bidden, Jes. 58 : 27, verscheiden uitdrukkingen vinden wij die hun ernst in dit werk te kennen geven. *Zij zoeken Mij dagelijks, hebben lust aan de kennis mijner wegen, als een volk dat gerechtigheid doet en het recht zijns Gods niet verlaat, vragen zij Mij naar de rechten van de gerechtigheid, zij hebben een lust om tot God te naderen,* vers 2. Maar God verwerpt dit alles; hun vasten is een geneesmiddel dat hen niet zal helen. De reden die er in vers 5, 6, 7, van gegeven wordt is, omdat zij een uitzondering maakten in hun plichten, zij waren zeer naarstig in deze, maar in alle andere zeer lichtzinnig en zorgeloos. Iemand die een etterbuil heeft (het is een Schriftuurlijke uitdrukking) ontstaande uit een kwade gestalte van het lichaam en die hij zich op de hals gehaald heeft door een ongeregelde en kwade levenswijs, - laat hem alle naarstigheid en schranderdheid, die hij kan toebrengen tot het genezen van zijn gezwel, - als hij die algemene kwade gestalte van het lichaam niet kwijt raakt, al zijn werk en arbeid zal ijdel wezen. Zo zal het ook zijn met hem, die onderneemt om

die bloedige uitvloeijing van zijn zonde en de vuile opwelling in zijn ziel te doen ophouden en niet tegelijk even zorgvuldig is omtrent zijn gehele geestelijke staat en zijn hele zielsgestalte, want:

1. Deze manier van betrachtting ter doding, komt verder uit *een verdorven beginsel*, grond en fundament, zodat het nimmer een goede uitslag zal hebben. Tot de ware en Gode behaaglijke grondbeginsels van de doding, zullen wij in het vervolg komen. Haat van de zonde als zonde, (niet voor zoveel zij drukt of ontrust) en het beseffen van de liefde van Christus in het kruis, ligt op de grond van alle ware en geestelijke doding. Nu, het is zeker, dat hetgeen daar ik nu van spreek, voortvloeit uit zelfliefde. U zet uzelf met alle ernst en naarstigheid tot het ten onderbrengen van deze of gene begeerlijkheid of zonde; wat is er de reden van? Zij ontrust u, zij neemt uw vrede weg, zij vervult uw hart met kommer, droefheid en vrees. U hebt vanwege die geen rust.

Ja maar vriend, u hebt uw gebeden en uw lezen nagelaten; u bent ijdel en los geworden in uw omgang en in alle andere dingen, die niet waren van dezelfde natuur met die begeerlijkheid, daar u dus in verward bent. Dit zijn niet minder zonden en boosheden dan die, onder welke u nu zucht. Ook deze kostte Jezus Christus Zijn bloed. Waarom kant u uzelf ook niet tegen die? Als u de zonde haat als zonde en iedere verkeerde weg, dan zult u niet minder wakende zijn tegen alles wat de Geest Gods bedroeft en Zijn vrede verstoort, dan tegen hetgeen uw eigen ziel bedroeft en ontrust. 't Is duidelijk dat $\mathfrak{g}$ tegen uw zonde strijdt, enkel omdat u daardoor ontrust wordt. Wilde uw geweten u onder de zonde met vrede laten, u zou ze ook met vrede laten. Ontrust zij u niet, u zou ze ook niet moeilijk vallen. Kunt u nu wel denken dat God Zich zou willen voegen bij zulke huichelachtige betrachttingen? Kunt u denken dat Zijn Geest ooit getuigenis zal geven aan de valsheid en verraderij van uw geest? Meent u wel dat God u zal verlichten van hetgeen u bedroeft, opdat u vrijheid zou hebben, tot hetgeen Hem niet minder bedroeven zou? 'Nee, zegt God, hier is er een, die als hij ontslagen kon worden van zijn begeerlijkheid, Ik nooit meer horen zal, laat hem daarmee worstelen, óf hij is verloren.' Laat niemand denken dat hij zijn eigen werk doet, die Gods werk niet wil waarnemen. Gods werk bestaat in een algemene gehoorzaamheid; bevrijd te worden van hun tegenwoordige droefheid, is slechts alleen hen eigen. Daarom zegt de apostel, 2 Cor. 7 : 1: *Laat ons onszelf reinigen, van alle besmettingen des vleses en des Geestes, volbrengende onze heiligmaking in de vreze Gods.* Als wij iets willen doen, wij moeten alles doen. Dus niet alleen een tegenkanting omtrent deze of die bijzondere begeerlijkheid, maar een algemene ootmoedige staat en gestalte des harten die samengaat met alle waakzaamheid tegen iedere boosheid en tot het volbrengen van elke plicht; dat is hetgeen Hem behaaglijk is.

2. Hoe weet u, of niet God daarom deze begeerlijkheid daar u nu zo over ontroerd bent, toelaat dat zij kracht op u zou krijgen, opdat Hij u zou kastijden over uw andere nalatigheden en algemene lauwheid in het wandelen met Hem? Tenminste, om u te ontwakken tot het bezinnen van uw wegen, opdat u zulk een doorzettend werk zou maken en een hele verandering in uw gedrag van met Hem te wandelen. Het woeden en het overhand hebben van een bijzondere begeerlijkheid, is gewoonlijk de vrucht en het gevolg van een algemene zorgeloze en trage wandelen dat op een tweevoudige wijs.

a. Voor zoveel het haar natuurlijke uitwerking is, indien ik zo spreken mag. De begeerlijkheid in het algemeen aangemerkt, als ik tevoren zei, ligt nog in het hart van een ieder, ook zelfs de beste, terwijl zij hier nog leven. Denk niet dat de Schrift

tevergeefs zegt, dat het hart arglistig, diep, verleidend en doorslepen is, dat het ter zijde afleidt, verlokt, krijg voert en oproer maakt. Terwijl de mens een nauwkeurige wacht houdt over zijn hart (deszelfs wortel en springader;) terwijl hij zijn hart bewaart, boven al dat te bewaren is, - waaruit de uitgangen des levens en des doods zijn, Spr. 4 : 23, - dan verwelken zijn begeerlijkheden en sterven daarin. Maar indien zij door verzuim van toezicht, elders op een bijzondere wijze doorbreken en een doortocht winnen tot de gedachten en in de aandoeningen en genegenheden; en daardoor veel makkelijker uitbreken tot openbare zonden in de wandel, dan neemt ze haar tegenstand weg door de opening die ze nu gevonden heeft. Deze weg slaat z gewoonlijk in, totdat zij voor zichzelf een doortocht heeft bekomen. Vervolgens kwelt en ontrust ze zodanig dat ze moeilijk te breidelen is. Zo kan misschien een mens heel zijn leven in droefheid worstelen, met datgene dat door een nauwe algemene wachthouding, gemakkelijk was voorgekomen.

b. God (gelijk tevoren gezegd is) laat dit dikwijls toe, om onze nalatigheid te tuchtigen. Want zoals Hij de goddebozen wel overgeeft in Zijn oordeel, aan zulke zonden vanwege een andere, Rom. 1 : 26, tot een groter straf van een mindere; of dat Hij hen overgeeft aan een zonde die hem vaster en zekerder zal houden, voor een daar hij mogelijk nog van verlost had geworden, zo gebeurt het ook wel met de Zijnen. Hij laat hen soms aan enige kwellende wangestalte, vanwege een ander kwaad; of om te voorkomen, óf te genezen. Zo werd die engel des satans losgelaten, omtrent Paulus, 2 Cor. 12: 7, opdat hij door de uitnemendheid der geestelijke openbaring zich niet zou verheffen. Was het niet een tuchtiging van Petrus' ijdel vertrouwen, dat hij verlaten werd om zijn Meester te verloochenen? Nu, is dit de staat en gelegenheid van een begeerlijkheid, wanneer zij ons enigszins overwint dat God dikwijls toelaat, dat ze zó overmeestert, ten minste om ons te vermanen en te verootmoedigen, misschien ook wel om ons te kastijden en te tuchtigen over onze losse en zorgeloze wandel.

Is het dan wel mogelijk, dat de vrucht zou weggenomen worden en dat de oorzaak blijven zou? Dat deze bijzondere lust gedood zou kunnen worden en dat die algemene wandel onverbeterd zou blijven? Die dan waarlijk, gans en Gode behaaglijk enige ontroerende begeerlijkheid doden wil, laat die zorg dragen, om gelijke naarstigheid toe te brengen, tot alle delen van gehoorzaamheid. En weten, dat iedere begeerlijkheid, iedere nalating van elke plicht, God vermoeit en arbeid maakt, ofschoon er maar één is, die dit nu doet aan hem, Jes. 43 :25. Terwijl er een verraad in het hart blijft, om daar een verzuim van aandrang tot betrachtting van de gehoorzaamheid te dulden, wordt de ziel verzwakt, geen geloof toebrengeende tot het hele werk. Ze wordt zelfgezind, als meer aanmerkende het ontrusten van de zonde, als wel de vuiligheid en de schuld daarvan. En ze leeft zo onder een gedurige terging van God, zodat zij geen troostrijke uitkomst kan verwachten, in enige geestelijke plicht die zij onderneemt. Veel minder zal het ooit vervuld worden, in deze waarvan wij nu spreken, omdat dit een geheel ander grondbeginsel en gestalte des Geestes vereist.

HOOFDSTUK IX. EERSTE BIJZONDERE BESTURING

- **Bijzondere besturingen** in opzicht van het voorgesteld geval, worden gegeven.
- De eerste daarvan is, *letten op de gevaarlijke tekenen van enige begeerlijkheid*; zoals:
  - 1. Veroudering.
  - 2. Vrede met de begeerlijkheid; de verscheiden wegen waardoor die verkregen wordt.
  - 3. Gedurige vordering in haar verleiding.
  - 4. Als de ziel daar maar tegen strijdt, door bewijsredenen, alleen genomen van de uitkomst.
  - 5. En vergezelschap gaat met een oordeel van verharding.
  - 6. Het weerstaan van Gods bijzondere handeling met haar.
- De staat van een mens waarin deze dingen zijn, wordt opengelegd.

De vorige *algemene* regelen vastgesteld zijnde, volgen nu de bijzondere onderrichtingen, dienende tot besturing van een ziel, die onder het gevoel van een sterke begeerlijkheid of wangestalte zucht.

Sommige van deze regels zijn voorgaande en *bereidende en* in sommige van die bestaat *het werk zelf*. Van de eerste soort zijn deze volgende.

Eerst. Zie eens wat gevaarlijke tekenen uw begeerlijkheid bij zich heeft, die dezelve vergezelschappen. Zie of het een dodelijk merk draagt of niet. Zo ja, dan moeten zeker ongewone geneesmiddelen gebruikt worden, want een gewone manier van doding zal het niet teweegbrengen.

U zult zeggen: wat zijn deze gevaarlijke merktekenen en bewijzen? Wat zijn die hopeloze dingen die met een inwonende begeerlijkheid samengaan, zoals u bedoelt?

Ik zal er enkele noemen.

1. Veroudering. Als een begeertelang heeft liggen rotten in uw hart, indien u die voor een geruime tijd hebt verdragen, dat het in haar kracht en meesterschap bleef, zonder haar doding met ernst te ondernemen en de genezing van de wonde daarvan ontvangen, noch die voor een geruime tijd te behartigen, ... waarlijk uw wangestalte is zeer gevaarlijk. Hebt u toegelaten dat wereldsgezindheid, eerzucht en onverzadelijkheid in studiën, andere plichten opaten; en wel die plichten, waarin u een gedurige gemeenschap met God moest onderhouden en dat voor een lange tijd? Gaf ge uzelf toe in onreinheid, om uw hart te bevleken met ijdele, onreine en goddeloze verbeeldingen, voor vele dagen? Is het zo? Uw begeerlijkheid heeft een gevaarlijk teken. Zo was de toestand van David, Ps. 38: 5. *Mijn etterbuilen stinken, zij zijn vervuild, vanwege mijn dwaasheid*. Als een begeerlijkheid lang heeft liggen rotten, verzweren en inkankeren in het hart, brengt zij de ziel in een zeer beklaglijke staat. In zo'n geval zal een gewone weg van verootmoediging, het werk dat er te doen is niet kunnen verrichten. Wat het ook zij, zij zal zich onder deze middelen ('t zij meer of min) weten te dringen, in al de krachten van de ziel. Ze zal de genegenheden innemen en maken dat zij het met haar houden en als een gezelschap worden. Ze wordt zo gemeenzaam aan het verstand en het geweten, dat zij daarvoor niet verschrikken als voor een vreemd ding, maar gaan er onbeschroomd mee om, als met iets waar zij aan gewend zijn. Ja, de begeerlijkheid kan door deze wegen zo'n voordeel krijgen, dat zij zichzelf dikwijls kan tonen weet te werken, zonder dat men haar enigszins bemerkt. Zo schijnt het geweest te zijn met Jozef, in zijn zweren *bij het leven van Farao*. Indien er door zulk een persoon geen ongewone en bijzondere weg wordt ingeslagen, dan

heeft hij geen grond ter wereld, om te verwachten dat zijn einde vrede zal zijn.

a. Want hoe zal hij bekwaam zijn om onderscheid te maken, tussen het lang huisvesten van een ongedode begeerlijkheid en tussen de heerschappij van de zonde, die in een wedergeborene niet vallen kan?

b. Hoe kan hij ook zichzelf beloven, dat het ooit anders met hem zal worden, of dat zijn begeerlijkheden zullen ophouden van hem zo te beroeren en te verleiden, daar hij ziet dat zij in hem blijven, zich daar vast maken en dit al voor vele dagen gedaan hebben en met hem gewandeld heeft door verscheiden omstandigheden heen? Het kan wezen dat men ondertussen veel weldadigheden en verdrukkingen heeft beproefd en misschien wel zulke, die zo bijzonder waren, dat het de ziel niet voorbij kon, of zij moest er bijzondere acht op geven. Het kan zijn dat het menige doorn in zich heeft doen verdorren en dat men gegaan is onder veel verscheidenheid van gaven in de bediening des Woords. Nu, zal het een lichte zaak zijn, een inwoner te doen verhuizen, die door een lang verblijf voor zichzelf pleit, dat zij recht heeft om er te mogen wonen? Oude, veronachtzaamde wonden zijn dikwijls dodelijk, immers altijd gevaarlijk. Inwonende wangestalten vervuilen, worden stug en hardnekkig, wanneer men ze in rust en ongemoeid laat. De begeerlijkheid is zulk een inwoner, die gelijk als met de tijd kan pleiten en als een oud recht weet bij te brengen en die zich ook zo licht niet laat uitstoten. Gelijk zij nooit van zelf sterft, krijgt zij steeds nieuwe sterkte, als zij niet dage lijks gedood wordt.

2. Die heimelijke neiging in het hart om zichzelf te behagen en om gerust te blijven, niettegenstaande dat men een begeerlijkheid in zichzelf duldt zonder ernstige evangelische werkzaamheid om die te doden, dat is ook een zeer gevaarlijk merk van een dodelijke wangestalte in het hart.

Er zijn verscheiden wegen waardoor dit geschiedt, enkele zal ik ervan noemen, zoals:

a. Wanneer men op de gedachten, ontroerende gedachten omtrent de zonde, in plaats van er zich toe te zetten om die ten onder te brengen, dan gaat zoeken in zijn hart, of men ook niet enige blijken kan vinden van zijn goede staat, niettegenstaande die zonde en deze begeerlijkheid er nu is, dat het hem tóch nog goed zal gaan. Dat een mens zijn bevinding die hij van God heeft, opzamelt en dat hij die zichzelf te binnen brengt, die overreken, bedenkt, ter proeve brengt en zoekt aan te leggen om in de oude sleur te blijven, dat is een verderfelijke zaak.

Gods goedheid te overdenken is een plicht die beoefend is door de heiligen en die in het Oude en Nieuwe Testament geprezen wordt. Dit was Asafs werk, wanneer hij overlegde in zijn hart en dat zijn geest onderzocht en dat hij zich weer in gedachten bracht, de voorgaande goedertierenheden van de Heere, Ps. 77 : 6, 7, 8, 9. Dit is die plicht, die ons Paulus wil doen beoefenen, 1 Cor. 13 : 5. En gelijk het zo voortreffelijk is in zichzelf, komt er een schoonheid bij door de geschiktheid van de tijd. Een tijd van beproeving, van verzoeking of onrust des harten wegens de zonde, is een zilveren schaal, om dezen gouden appel te meer te doen afsteken, (opdat wij Salomo's woorden gebruiken). Maar als men dit doet ten einde men het geweten zou tevreden stellen, dat nu roept tot schuldbesef, dat is een noodlottig overleg, van een hart dat de zonde liefheeft. Wanneer des mensen geweten met hem handelt en God hem bestraffen zal, over de zondige wangestalte van zijn hart en dat hij dan in plaats van zich schikt om vergeving van zonde te krijgen door het bloed van Christus en dat zij mochten gedood worden door Zijn Geest, dat hij maar zichzelf zoekt te verlichten, door deze of gene genadeblijken die hij heeft of meent te hebben en zich zo ontwringt van onder het juk dat God hem op de hals legt, dan is zijn staat zeer gevaarlijk en zijn wonde moeilijk te genezen. Zo misleiden de

Joden zichzelf onder de nepen van hun eigen geweten en het overtuigend prediken van onze Zaligmaker, daarmee dat zij Abrahams kinderen waren en op die grond dus aangenaam bij God. Zo behaagden zij zichzelf in hun vervloekte goddeloosheid tot hun eigen ondergang. Dit het zegenen van zichzelf en dat zeggen, dat men op de een of de andere grond vrede zal hebben, ofschoon men „de dronkenen voegt tot de dorstigen." Liefde tot de zonde, kleinachting van de vrede en van alle smaak van de liefde Gods, liggen in zulk een wangestalte opgesloten. Zo iemand toont klaar, dat als hij maar de hoop van de toekomstige toorn te ontvlieden, behouden mag, dat hij dan wel tevreden kan zijn, dat hij onvruchtbaar is in de wereld; en enigmate van God afzwervende, als het maar geen gehele scheiding is. Wat is er van zulk een hart te verwachten?

b. Wanneer men de genade en barmhartigheid toepassen wil aan een ongedode zonde, of een zonde die men niet oprecht getracht heeft te doden, dat is ook een bedrog dat hier gepleegd wordt. Dit is een teken van een hart, dat grotelijks verstrikt is met de liefde tot de zonde. Als men in zijn hart heimelijke gedachten heeft, die niet zeer verschillen van die van Naäman, omtrent zijn aanbedding in het huis van Rimmon, 2 Kon. 5 : 18. In andere dingen wil ik wel met God wandelen, maar in deze ene zaak zij mij de Heere genadig! De staat van zo iemand is zeer droevig. Het is waarlijk zo. Zulk een voornemen om zichzelf te willen toegeven in enige zonde op grond van de genade, dat schijnt (en ontwijfelbaar is het ook enigszins) ten enenmale niet te kunnen bestaan met de oprechtheid van een christen. Het is het kenmerk van een huichelaar en het is de genade in ontucht te veranderen, Judas vers 4.

Nochtans twijfel ik niet, of Gods kinderen zelf kunnen soms door de arglistigheid van de satan en hun eigen overblijfsels van ongeloof, door dit bedrog van de zonde verstrikt worden. Anders zou Paulus hen nooit zo daartegen gewaarschuwd hebben, als hij doet, Rom. 6 : 1, 2. Ja, daar is inderdaad niets natuurlijker voor vleselijke redeneringen, als juist uit deze grond tot zo'n hoogte en sterkte aan te groeien. Het vlees wil graag geduld worden op grond van de genade en is gereed elk woord dat van barmhartigheid spreekt, aan te grijpen en te verdraaien tot zijn eigen verdorven einde en oogmerken. De barmhartigheden dus te willen toepassen op zonden die niet met kracht gedood zijn, dat is het oogmerk van het vlees te dienen, op misbruik van het Evangelie.

Van deze en vele andere wegen en listen meer, maakt het bedrieglijk hart soms gebruik, om zich te behagen in zijn gruwelen. Nu, wanneer een mens met zijn zonde in zulk een staat is, dat er een heimelijk welgevallen van die zonde, die de meester in zijn hart speelt, bij hem gevonden wordt en dat hij, ofschoon zijn wil niet geheel daarop gezet is, nochtans een onvolkomen wens daaromtrent heeft, dat hij het wel wilde doen, waren er maar deze of die verboden of barmhartigheden niet toe; en dat hij hierin zich door andere wegen, als door doding en kwijtschelding door het bloed van Christus weet te ontlasten, diens „mensenwonden stinken en zijn vervuild." Hij zal, als hij niet spoedig verlost wordt, tot de poort van de dood naderen.

3. Als de zonde gedurig haar oogmerk bekomt in de verleiding en meester wordt in 't verkrijgen van de toestemming van de wil, dat is ook een gevaarlijk teken. Dit is mijn bedoeling: wanneer de zonde, daar wij van spreken, de toestemming van de wil krijgt, ook met enig vermaak, ofschoon het niet een dadelijk en uitwendig bedrijf wordt, dan heeft zij veel voordeel op ons verkregen. Het kan zijn, dat de mens door enige uiterlijke omstandigheden niet in staat is, om die te bedrijven; wat Jakobus noemt een

voleinding van de zonde, Jak. 1 : 14, 15, zoveel de uitwendige daad belangt, wanneer evenwel de wil om te zondigen, krachtig overgehaald is. Dan, zeg ik; heeft de zonde groot voordeel gekregen. Indien enige begeerlijkheid bekwaam is, om zó ver de meesterschap te tonen in iemands ziel, gelijkt zijn staat mogelijk zeer kwaad en kan hij mogelijk een onwedergeborene zijn. Want het is onmogelijk dat dit goed kan wezen, maar integendeel, het is zeer gevaarlijk. En het is in deze zaak hetzelfde, of het gedaan wordt door verkiezing van de wil, dan of het geschiedt door verzuim van opmerking, of door zorgeloosheid. Want die zorgeloosheid is in dit opzicht óók zelf gekozen. Wanneer wij onachtzaam en nalatig in opmerking zijn, daar wij verplicht waren om te waken en zorg te dragen, die onachtzaamheid neemt niet weg de vrijwilligheid in hetgeen wat wij doen. Hoewel een mens niet voorbedacht en met eigen keuze, nalatig en onvoorzichtig is, echter als hij zodanige dingen kiest die hem zo nalatig maken, dan kiest hij de zorgeloosheid zelf. Hij kiest oorzaak én gevolg. En laat niemand denken, dat de boosheid van zijn hart enigermate minder is, omdat hij voor het merendeel ingetoomd en bedwongen is in toestemming te geven tot zorgeloosheid, want het verzuim van zijn plicht in te waken over zijn hart, verraadt zijn slappe houding.

4. Wanneer de mens *alleen* tegen de zonde strijdt, met redenen genomen van de gevolgen der zonden en de straffen die eraan vast zijn, is dit een teken, dat de zonde een groot bezit van de wil heeft genomen en dat er in 't hart een overvloed van boosheid is. Een mens in wie niets is dat zich kant tegen de verleiding der zonde en begeerlijkheid die er in zijn hart is, dan vrees voor God vanwege de schande die de zonde onder de mensen geeft, of vanuit vrees voor de hel, zo een is genoegzaam besloten om de zonde te doen, indien er maar geen straf aan vastgehecht was. Ik weet niet waarin dit *in de aard* verschilt van het leven in 't bedrijven van de zonde.

Zij die van Christus zijn en in hun gehoorzaamheid aan Hem werken op evangelische gronden, hebben de dood van Christus, de liefde van God, de hatelijke natuur van de zonde, de dierbaarheid van de gemeenschap met God, een diepgegronde verfoeiing van de zonde, als zónde, om daarmee te strijden tegen de verleiding der zonde en al haar werkingen en worsteling der begeerlijkheden, die zij in hun hart gewaar worden. Zo was 't met Jozef, Gen. 39 : 9, *Hoe zou ik zulk een groot kwaad doen*, zegt hij *en zondigen tegen God?* Mijn goede en vriendelijke God! En met Paulus, 2 Cor. 5 : 14: *De liefde van Christus dringt ons!* En 2 Cor. 7 : 1: *Dewijl wij dan zo grote beloften hebben, laat ons onszelven reinigen van alle besmettingen des vlees en des Geestes.*

Maar als een mens ligt onder de kracht van zijn begeerlijkheid, dat hij niets anders heeft als de wet om er zich enigszins tegen aan te zetten, als hij er niet tegen strijden kan met evangelische wapenen maar alleen weet te handelen met hel en oordeel, - die de eigen wapenen van de wet zijn; - is het geheel duidelijk, dat de zonde zijn wil en genegenheden in bezit heeft genomen, ook tot een zeer grote overwinning en meesterschap toe. Zulk een heeft (zoveel deze bijzonderheid daar wij nu van spreken belangt) de leiding van de vernieuwende genade, ter zijde gelegd, - immers, in dit geval daar wij van spreken - en hij wordt alleen van zijn zonden terug gehouden, door de wederhoudende genade. Nu, in zo ver is hij van de genade vervallen en heeft zich begeven onder de kracht van de wet. En kan het wel in onze gedachten opkomen, dat dit een grote terging van Christus is? Dat een mens Zijn licht en beminlijk juk en regel af zou schudden en zich stellen onder dat ijzeren juk der wet; enkel uit een toelating van zijn begeerlijkheden?

Beproeft uzelf hier ook eens aan, wanneer u door de zonde genoodzaakt wordt om te strijden, zodat u óf dezelve moet dienen en op haar bevel heenlopen in die dwaasheid

gelijk het paard in de strijd, óf die het hoofd bieden en uzelf daartegen in postuur zetten om het te onderdrukken; wat zegt u dan tot uw ziel? Hoe redetwist u dan met uzelf? Is dit het dan: 'het einde van zo'n wandel zal de hel zijn; de wraak zal mij ontmoeten en vinden. Het is tijd dat u voor uzelf toeziet, het kwaad ligt aan de deur!' Paulus grote bewijsgrond, om te tonen dat de zonde geen heerschappij zal hebben over de gelovigen, is: *dat zij niet zijn onder de wet, maar onder de genade*, Rom. 6 :14. Als uw twisten met de zonde alleen is om wettische redenen, uit wettische gronden en beweegmiddelen; wat verzekering kunt u voor u hebben, dat de zonde niet over u zal heersen, 't welk uw verderf zou zijn? Ja weet, dat deze terughouding niet lang zal duren. Hebben uw lusten uit een sterker Evangelische schans weten te drijven, zij zullen over dit zwakke fort ook wel haast meester worden. Denkt niet, dat zulke bedenkingen u redden zullen, wanneer u zodanige hulpmiddelen van bescherming, die duizendmaal krachtiger zijn als die wettische, vrijwillig gesteld hebt in de hand van uw vijanden. Wees ervan verzekerd, als ge uzelf niet spoedig uit die staat redt, dan zal hetgeen u vreest u gewis overkomen. Wat evangelische motieven wel doen kunnen, dat kunnen wettische beweegredenen niet doen.

5. Wanneer het waarschijnlijk is, dat er in deze begeerlijkheid, die u zo beroerd is, of wel mocht zijn, iets van een oordeel der verharding, of ten minste een tuchtigend oordeel, dat is ook een gevaarlijk teken. Dat God ook zelfs diegenen, die de Zijnen zijn, soms laat onder de beroerende kracht van de begeerlijkheden en zonden (immers ten minste van enige) om hen zo te tuchtigen over voorgaande overtreding, nalatigheid en dwaasheid, daar wil ik geenszins aan twijfelen. Vandaar die klacht die de kerk doet, Jes. 63 : 17: *Heere, waarom verstokt Gij onze harten, dat wij U niet vrezen?* Dat dit Zijn manier van handeling is, met de onwedergeborenen, dat trekt niemand in twijfel.

Vraag. *Maar hoe zal een gelovige weten of er iets onder is van Gods kastijdende hand, wanneer hij gelaten wordt aan die woeling van zo'n wangestalte?*

Ik antwoord: onderzoek uw hart en wegen. Hoedanig was de staat en gestalte van uw ziel, eer u viel in deze verstricking van de zonde, daar u nu zo over klaagt? Bent u ook nalatig in uw plichten geweest? Leefde u ook bij uzelf zonder orde? Lag er ook de schuld van een grote zonde op u, daar ge uw boetvaardigheid niet over getoond hebt? Een nieuwe zonde kan er toegelaten worden, zowel als een nieuwe verdrukking gezonden wordt, om daardoor een oude zonde in gedachtenis te brengen.

Hebt u ook een uitnemende weldaad, bewaring of verlossing ontvangen, die u niet hebt aangelegd op een behoorlijke wijze, noch u daarover dankbaar getoond? Bent u ook geoefend met verdrukking, zonder te arbeiden om het rechte doel daarvan te ontvangen? Of bent u in gebreke gebleven, om God te verheerlijken in uw geslacht, in al die gelegenheden, die zijn goede voorzienigheid u zo gunstig deed voorkomen? Of hebt ge ook uzelf door de veelvuldige verzoeken van de tijden, waarin u leeft, uzelf van de wereld en de mensen van deze wereld gelijkvormig gemaakt? Merkt u dat dit uw toestand geweest is? Word wakker, roep tot God om hulp! U ligt in een vaste slaap, in een storm van allerlei gevaren rondom u.

6. Wanneer uw begeerlijkheid enige bijzondere handelingen Gods daartegen ongelovig heeft weerstaan. Deze staat wordt ons beschreven, Jes. 57 : 17: *Ik was verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid en sloeg ze; Ik verborg Mij en was verbolgen; evenwel gingen zij afkerig henen in de weg huns harten.* God had met hen bezig geweest, omtrent hun overmeesterende begeerlijkheden en dat door verscheiden wegen, door verdrukking en verlating, maar zij hadden het tegen dit alles

uitgehouden. Dit is een droevige staat, waarin niets dat de zuivere vrije genade van God, de mens enige verkwikking kan toebrengen (als het volgende vers te kennen geeft;) en die geen mens zichzelf mag beloven, nog daarop steunen. God ontmoet de mens dikwijls in de wegen van Zijn voorzienigheid en spreekt met hem in 't bijzonder van de boosheden van zijn hart, gelijk Hij deed tot Jozefs broederen, van hun verkopen in Egypte. Dit doet de mens aan zijn zonde denken en zichzelf daarover in 't bijzonder oordelen. God maakt dat dit de stem wordt van die gevaren, verdrukkingen, ontrustingen en ziekten, in en onder welke men geraakt. God houdt soms de mens als hij Gods woord leest, op iets, dat hem daar ontmoet en 't hart doorsnijdt, gelijk als stevig vast en schudt hem daarover ten opzichte van zijn tegenwoordige toestand.

Doch meer ontmoet hij Hem nog in 't gehoor van het gepredikte woord. Dat grote bevel tot overtuiging, bekering en opbouw. God behoudt de mensen dikwijls in Zijn instelling, door het zwaard van Zijn woord. Hij slaat hem recht op de boezem van zijn beminde lusten, waardoor Hij de zondaar van schrik doet opspringen en brengt hem zo aan 't doden en verlaten van de boosheden van zijn hart.

Als zijn begeerlijkheid hem zo vast houden dat zij hem dwingt om deze banden des Heeren te verscheuren en Zijn touwen van zich af te werpen en dat hij deze overtuigingen overwint en zich weer zet in zijn oude gestalte en dat hij zo de wonde die hij gekregen heeft genezen kan; ... werkelijk, dán is zijn ziel in een beklaglijke staat. Onuitsprekelijk zijn de boosheden die met zulk een gestalte des harten gepaard gaan. Iedere bijzondere waarschuwing die aan een mens, die in zulk een staat is, gedaan wordt, dat is een onwaardeerbare genade. Hoe veracht zulk een, die het tegen dit alles uithoudt, God Zélf daarin? En wat is het een oneindige verdraagzaamheid van God, dat Hij zulk een niet daarheen werpt, zwerende in Zijn toorn, dat hij nooit in Zijn rust zal ingaan.

Deze en veel andere blijken zijn er van een begeerlijkheid, die gevaarlijk (indien niet dodelijk) is. En gelijk onze Zaligmaker zegt van de boze geesten: *dit geslacht gaat niet uit dan door vasten en bidden*; zo zeg ik het ook van zulk een begeerlijkheid. Een gewone wijze van doding zal haar niet ten onder brengen, alleen bijzondere middelen moeten daartoe gebruikt worden.

Dit is de eerste bijzondere besturing; overweegt nu eens of de begeerlijkheid en zonde, waar u mee worstelt, niet enige van deze gevaarlijke tekenen bij zich heeft.

Eer ik nu verder ga, moet ik, - als onderweg - een waarschuwing geven, opdat zich niemand door hetgeen gezegd is bedriege.

Als ik zeg, dat die kwaden boven gemeld, zelfs een gelovige kunnen overkomen, laat dan niemand die deze dingen in zich bevindt, daaruit en daarom besluiten dat hij een ware gelovige is. Dit zijn de kwaden, waarin een gelovige vallen kan en daar hij wel mee verstrikt zou kunnen worden, maar niet de dingen die iemand een gelovige maken. Iemand zou net zo goed kunnen besluiten dat hij een gelovige is, omdat hij een overspeler is, omdat David ook in overspel is gevallen, als dat hij het kan besluiten uit de voorgaande tekenen, die voortkomen van de boosheden van de satan en van de zonde, die in het hart van de gelovigen nog zijn overgebleven. Het zevende hoofdstuk aan de Romeinen vervat de beschrijving van een wedergeboren mens. Die hier alleen zou willen overdenken, wat hier gezegd wordt van zijn donkere zijde, zijn onwedergeboren deel; en van de inwonende kracht en het geweld van de zonde nog in hem overgebleven; en omdat hij juist hetzelfde in zich bevindt en dan daaruit zou willen besluiten, dat hij een wedergeboren mens is, die zou zich in zijn rekening zeer bedriegen. Het is even alsof u een volgend besluit zou maken: een wijs man kan ziek en verwond worden, ja ook zijn dwaze dingen hebben; dus elk die ziek of verwond is

en dwaas handelt, is een wijs man. Of dat een mismaakt schepsel, horende iemand zeggen, dat een schoon en bevallig mens, een vlek of litteken had, dat hem zeer ontsierde, daaruit zou gaan besluiten, omdat hij ook veel littekenen, plekken en wratten heeft, dat hij daarom ook schoon van gedaante is. Als u bewijzen wilt hebben dat u een gelovige bent, het moeten dingen zijn die een gelovige maken. Die deze dingen in zich bevindt, mag wel veilig besluiten: *als ik een gelovige ben bevind ik mij in een zeer ellendige toestand*. Maar als een gelovige zo is, moet hij andere bewijzen zoeken, wil hij ooit vrede hebben.

HOOFDSTUK X. TWEEDE BIJZONDERE BESTURING

- De tweede bijzondere besturing. *Staat naar een heldere bevassing.*
- 1. Van de schuld van de zonde, die u dus beroert, enige bedenkingen als hulpmiddelen, worden daartoe gegeven.
- 2. Van de gevaren, die zo veelvuldig zijn. a. Verharding. b. Tijdelijke bezoeking. c. Verlies van vrede en sterkte. d. Eeuwig verderf. Regels, tot het wel gebruiken van deze bedenkingen.
- 3. Het kwaad dat er in steekt. a. In het bedroeven van de Geest. b. In het verwonden van het nieuwe schepsel.

De tweede besturing is deze: ***staat er naar om een heldere en blijvende bevassing te hebben in uw verstand en in uw geweten.***

1. Zo van de schuld.
2. Als van het gevaar.
3. En het kwaad van die zonde, waardoor u nu zo beroerd wordt.

Ten eerste. Van haar schuld. Het is een van de bedrieglijkheden van een ons overmeesterende begeerlijkheid, dat ze de schuld daarvan, zeer weet te verkleinen. *Is het niet klein?* zegt ze. Of als Naäman 2 Kon. 5 : 18, *Als ik weer mij buigen zal in het huis Rimmon, de Heere vergeve toch uw knecht in deze zaak*. Ofschoon dit kwaad is, het is evenwel zo kwaad niet als dit of dat, anderen van Gods volk zijn ook zo gesteld geweest. Ja, in wat schrikkelijke dadelijke zonden, zijn sommigen hunner niet gevallen? Ontelbare wegen zijn er, waardoor de zonde het gemoed weet af te leiden van een behoorlijk beseffen van haar schuld. Haar schadelijke dampen verduisteren het gemoed zodanig, dat het niet recht kan oordelen van de voorkomende zaken. Verwarde redeneringen, verkleiningen van beloften, vurige begeerlijkheden, verraderlijke voornemens van de zonde te verlaten, hoop van barmhartigheid, al deze dingen doen elk het hunne, om het gemoed te beroeren, in aanmerking van de schuld van een overmogende zonde. Dat de begeerlijkheid, als ze tot haar hoogte opklimt dit alles doet, dat zegt ons de profeet Hos. 4 :11, *Hoerelij, wijn en most nemen het hart weg*. Het hart is 't verstand, gelijk het zo dikwijls in de Schrift genomen wordt.

En gelijk zij het werk tot die hoogte brengen in onwedergeborenen, zo geschiedt het ook ten dele zelfs in wedergeborenen. Salomo zal u van die, die zich door die ondeugende vrouw had laten verleiden, zeggen, dat hij een was van de slechten, dat hij een onverstandig jongeling was, Spr. 7: 7. En waarin vertoont zich zijn dwaasheid? Vraagt men waarin? Hij zegt: *Hij wist niet dat het tegen zijn leven was*, vers 23. Hij merkt de schuld niet van het kwaad, waar hij ingebonden lag. En de Heere reden gevende, waarom Zijn handelingen met Efraïm geen meer vrucht deden, zegt: *Efraïm is een botte duif zonder hart*, Hos. 7: 11. Hij heeft geen begrip van zijn eigen ellendige

staat. Was het mogelijk geweest, dat David zolang had kunnen liggen, in de schuld van zulk een vervloekte zonde, zo hij niet door ontelbare verdorven redeneringen verhinderd was, om de lelijkheid en schuld ervan te beschouwen in de spiegel der wet? Dit deed de profeet, die gezonden werd om hem wakker te maken, zo met hem handelen, dat hij door gelijkenissen, al zijn voorwendselen en uitvluchten stuitte en afsneed. Ten einde, hij zo mocht komen onder 't gevoel van zijn schuld. 't Is het eigen uitwerksel van de begeerlijkheid in het hart, dat zij het verstand verduistert, opdat het niet recht zou oordelen, van zijn schuld en zij heeft verscheiden andere wegen, daar ik nu niet op staan zal, om zichzelf te verschonen. Laat toch dit dan de eerste zorg zijn, van dengene, die zijn zonde wil bidden, dat hij in zijn verstand een recht oordeel indrukt, aangaande de schuld der zonde. Neem tot dat doel deze bedenkingen tot uw hulp.

1. Hoewel de kracht der zonde verzwakt is, door de inwoning van de genade, in diegenen die ze hebben, zulks dat de zonde niet over hun die heerschappij zal voeren, die zij wel over anderen heeft, wordt echter de schuld der zonde, die nog in hen is en overblijft, juist daardoor zeer vergroot en verzaamd, Rom. 6: 12. *Wat zullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade meerder worde? Dat zij verre, wij die der zonde gestorven zijn zullen wij nog in dezelve leven?* Wij die der zonde gestorven zijn; de nadruk ligt in het woordje wij. Hoe zullen wij zoiets doen; wij die (gelijk hij daarna zegt) van Christus de genade tot het tegendeel ontvangen hebben? Wij zijn ongetwijfeld erger dan iemand, als wij zó doen. Ik zal nu niet staan op de verzwaaring van de zonden van de zodanigen; hoe zij zondigen tegen meer liefde, barmhartigheid, genade, ondersteuning, verkwikking, middelen en verlossing, dan anderen. Laat maar deze overdenking in uw gemoed ingedrukt blijven. Er is onbegrijpelijk meer kwaad en schuld in de boosheid die er nog in uw hart overblijft, dan er in veel zonde zou zijn, indien u geheel geen genade had.

2. Bedenk ook: dat gelijk God een overvloed van schoonheid en uitnemendheid ziet in de begeerten en zuchtingen van de genade in de harten van degenen die Hem dienen; - meer als in enige van de allerheerlijkste werken van andere mensen; - ja meer dan in de meeste van hun eigen uiterlijke betrachtingen, die een groter vermenging van zonde hebben, - zo ziet God ook veel meer kwaad in de woelingen van de begeerlijkheden in hun hart. Ja (wat zeg ik?) meer als in de openbare en kenbare daden van de goddelozen in veel uitwendige zonden, waarin de heiligen kunnen vallen, omdat meer tegenstand is voorafgegaan en gewoonlijk van meer verootmoediging gevolgd wordt. Daarom zal Christus, als Hij met Zijn verslappende kinderen onderhandelt, hen aan de wortel raken. Leggende hun belijdenis terzijde, zegt Hij, Openb. 3 : 15, *'Ik weet uw werken, gij zijt recht anders als ge belijdt te zijnen dit maakt u afschuwelijk.'*

Zo dan, laat deze en dergelijke bedenkingen u leiden tot een duidelijk besef van de schuld van uw inwonende begeerlijkheden, opdat er geen plaats in uw hart overblijft voor verkleinende of verschonende gedachten; waardoor de zonde ongevoelig en zonder dat u het gewaar wordt, kracht zal krijgen en meester worden.

2. Bedenk ten andere; het gevaar daarvan, dat zo veelvuldig is, als:

(1) Door haar verleiding verhard te worden.

Dit beveelt de apostel de Hebreëen zeer ernstig, hoofdstuk 3 : 12, 13. *Zie toe, broeders! dat niet te eniger tijd in iemand van u zij een boos, ongelovig hart, om af te wijken van den levenden God. Maar vermaant elkander alle dagen, zolang als het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde, door de verleiding der*

zonde. Zie toe (zegt hij) gebruikt alle middelen, let op uw verzoeken, waakt naarstig, er is verraderij, een verleiding van die zonde die toelegt op de verharding van uw hart, omtrent de vreeze Gods. De verharding hier gemeld, is tot de hoogste graad, de uiterste verharding; de zonde strekt daarheen en iedere ongestalte en begeerlijkheid zal ten minste een stap daarheen doen. U, die teerhartig was en als versmolt onder het woord en onder de verdrukking, u zult (gelijk sommigen zo onheilig spreken) predicatiehard en ziektehard worden. U die eertijds beefde voor de tegenwoordigheid van God en de gedachten des doods en het verschijnen voor Hem, toen u meer verzekering van Zijn liefde had dan nu, u zult een onverschilligheid op uw geest krijgen als u door geen van deze dingen bewogen kunt worden. Men zal van en tot uw ziel, van en tot uw zonde spreken en u zult er niet eens door aangedaan worden. Maar u zult in staat zijn om al uw plichten voorbij te stappen, uw bidden, uw horen, uw lezen. En uw hart zal er in 't minste niet over geraakt of bewogen zijn. De zonde zal een lichte zaak bij u worden; en u zult er overheen treden; alsof 't niets was. Hiertoe zal het met u komen; en wat zal het einde van zulk een staat zijn? Kon u wel iets droevigers overkomen? Is dit niet genoeg om een hart te doen beven, als men denkt, dan zou ik in zo'n toestand komen, dat ik geringe gedachten van de zonde, geringe gedachten van de genade, barmhartigheid, het bloed van Christus, van de wet, hæl en hemel zou hebben en dat die allen in lautheid samenvloeien. Zie voor u toe! Daarheen werken uw begeerlijkheden; ze bewerken de verharding van uw hart, het dichtschroeien van uw geweten, het verblinden van uw verstand, het halsstarrig maken van uw bewegingen en 't verleiden van uw hele ziel.

(2) Het gevaar van enige grote tijdelijke tuchtigingen, die de Schrift *wraak, oordeel en straf* noemt, Ps. 89 : 30-33.

Of wel God u niet ganselijk zal wegwerpen, om deze gruwel die in uw hart ligt, zal Hij u echter bezoeken met de roede; en of Hij kwijtscheldt en vergeeft, zal Hij evenwel wraak doen over uw daden. O, gedenk aan David en aan al zijn lijden! Zie hem eens vluchten in de woestijn en merkt daar de hand Gods op hem. Denkt u daar klein over dat God uw kind zou doden in zijn gramschap? Dat Hij uw staat zou verbreken in grimmigheid? Dat Hij in toorn al uw beenderen zou verbrijzelen en dat Hij zou toelaten, dat u een smaad en ergernis zou worden? Dat Hij u doden en verwoesten zou en u in Zijn gramschap, in het duister doen neerliggen? Is dat niets, dat Hij anderen zou straffen, verderven en verdoen, om uwentwil?

Laat ik niet verkeerd begrepen worden; ik bedoel niet, dat God al deze dingen, altijd in Zijn gramschap zendt; dat zij verre! Maar dit zeg ik, dat wanneer God zo met u handelt en uw geweten daarbij getuigt, wat uw tergingen waren, dat u dan zulk een handeling Gods, vol bitterheid zult vinden voor uw ziel. Als u deze dingen niet vreest, dan vrees ik voor u, dat u al onder verharding leeft.

(3) Er is ook gevaar voor die mens om zijn vrede en sterkte te verliezen zijn hele leven door. Vrede met God te hebben en sterkte om voor God te wandelen, is de hoofdzaak van de grote belofte van het verbond van de genade. In deze dingen ligt het leven van onze ziel. Zonder een troostrijke maat in deze te moeten leven, is te sterven. Wat kan ons het leven baten, als we niet soms het aangezicht Gods in vrede mogen aanschouwen? Als wij niet enige sterkte hebben om met Hem te kunnen wandelen? Nu, van beide deze zal een ongedode begeerlijkheid de ziel van zo'n mens zeker beroven. Deze zaak is zo duidelijk in David, dat er niet klaarder kan wezen. Hoe dikwijls klaagt hij, dat zijn beenderen verbrijzeld waren, zijn ziel ontrust, zijn wonden zeer erbarmelijk en dat juist hierom! Neemt een ander bewijs van Jes. 57 : 17, *Ik was*

verbolgen over de ongerechtigheid hunner gierigheid en sloeg ze. Ik verborg Mij.

Ik bid u, wat vrede is er in de ziel, terwijl God Zich verbergt? Of welke sterkte, terwijl Hij slaat? *Ik zal heen gaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat ze zichzelf schuldig kennen en Mijn aangezicht zoeken.* Hos. 5 : 15. Ik zal hen verlaten, Mijn aangezicht verbergen; en wat zal 't dan met hun vrede en sterkte zijn? Als u ooit vrede met God gekregen hebt, als Zijn verschrikking u ooit vervaard maakte, als u ooit kracht had om met God te wandelen, als u ooit wenen kunt in uw gebeden en ontroert wezen over uw zwakheid, denk vrij dat u dan in gevaar bent van dit alles en dat het u boven het hoofd hangt. Misschien zal 't nog maar een kleine tijd duren, dat u Gods aangezicht niet meer in vrede aanschouwen zult. Mogelijk bent u morgen al niet meer bekwaam om te bidden, te lezen, te horen, of enige plichten uit te werken, met het allerminste vermaak, leven en sterkte. Goed mogelijk zult u nooit weer in uw leven één gerust uurtje zien; en al die dagen die u nog te leven hebt, verbrijzelde benen, vol pijn en verschrikking moeten omslepen. Ja, mogelijk zal God Zijn pijlen op u schieten en u met angst en onrust, met vrees en beroerte vervullen, makende u tot een schrik en vreze voor uzelf en voor anderen. En tonend u elk ogenblik, de hel en Zijn toorn, u verschrikkende en verbazende met droevige indrukken van Zijn haat; zodat uw zweren ook in de nacht zullen vloeien en dat uw ziel weigeren zal getroost te worden en dat u zult wensen om de dood, meer dan om het leven; ja, dat uw ziel de verworping zal kiezen. Overdenkt dit een weinig. Hoewel God u niet helemaal zou verderven, Hij mocht u evenwel in zulk een staat werpen, waarin u een zeer gevoelige en levendige besef zult hebben van uw verderf en ondergang. Gewent uw hart aan zodanige gedachten; laat het eens weten, wat het einde van uw staat waarschijnlijk wezen zal. Laat niet af van deze overdenkingen, voordat ge uw ziel hebt doen beven in uw binnenste.

(4) Er is gevaar van een eeuwig verderf. Tot een recht gebruik van deze bedenking, overweeg:

a. Dat er zodanige samenhang is tussen verdergaan in de zonde en het eeuwig verderf, dat hoewel God heeft voorgenomen sommigen te verlossen van het volharden in de zonde, opdat ze zo het verderf ontgaan mochten, dat Hij echter niemand wil verlossen van het verderf, die in de zonde volharden. Zodat, terwijl iemand ligt onder een blijvende macht van de zonde, zo moeten hem de bedreigingen van het verderf en een eeuwige scheiding van God, voorgehouden worden, ziet Hebr. 3 : 12, met Hebr. 10 : 38, 39. Dit is de regel van Gods handeling; zo iemand zich van Hem onttrekt en afwijkt door ongeloof; Zijn ziel heeft in Hem geen behagen; dat wil zeggen: Zijn gramschap zal hem vervolgen ten verderve. Duidelijk is dat in Gal. 6 : 8. *Want die in zijn eigen vlees zaait, zal uit het vlees de verderfenis maaien.*

b. Dat hij die zo verstrikt is (als wij boven beschreven) door en onder de kracht van de zonden, of enige verdorvenheid, deze kan op die tijd, geen heldere en overhalende blijken of bewijzen hebben, van zijn aandeel in het verbond, door kracht waarvan hij verlost kan worden van de vrees voor het verderf. En dus is het dan dat het verderf des Heeren hem billijk een schrik mag wezen; en hij mag en behoorde daarop te zien, als op datgene, dat het einde van zijn wegen en wandel zal zijn. *Er is geen verdoemenis voor degenen die in Christus zijn,* Rom. 8 : 1. Dat is waar! Maar wie zal de troost van dit bewijs hebben? Wie mag dit zichzelf toepassen? *Die niet naar het vlees wandelen, maar naar den Geest.*

U zult zeggen: *is dit niet de mens tot ongeloof te brengen?*

Ik antwoord: nee; de mens kan een tweevoudig oordeel over zichzelf vellen.

1. Van zijn persoon. 2. Van zijn wegen. Het is het oordeel over zijn wegen, maar niet

over zijn persoon, daar ik van spreek. Laat een mens de beste blijken of bewijzen voor zijn persoon bekomen, die hij enigszins kan, zo blijft het echter zijn plicht te oordelen, dat een kwade weg zal eindigen in het verderf; dit niet te doen is godloochening. Ik zeg niet, dat men in zulk een staat, de blijken van zijn persoonlijk aandeel in Christus, zou wegwerpen; maar ik zeg dat hij ze niet kan bewaren. Er is een tweevoudige veroordeling van zichzelf.

1. In opzicht van verdienste, wanneer de ziel besluit dat zij verdient uitgeworpen te worden van Gods tegenwoordigheid. Dit is er zover vandaan een daad van ongehoorzaamheid te zijn, dat het juist een daad en werking van 't geloof is.
2. In opzicht van 't gevolg en de uitkomst. Als iemand besluit dat ze verdoemd zal worden. Ik zeg niet, dat dit iemands plicht is, noch vorder ik dit van iemand. Maar dit zeg ik, dat de mens bij zichzelf moest besluiten, dat het einde van die weg, daar hij zich in bevindt, de dood is, opdat hij zo mocht aangeprikkeld worden, om die te ontvliesen. En dit is een andere bedenking die in zulk een ziel als wonen moest, indien hij ooit begeerd bevrijd te zijn van 't verstrikken zijner begeerlijkheden.

Ten derde. Bedenkt het kwaad daarvan. Ik bedoel de tegenwoordige kwaden. Gevaar ziet op hetgeen nog toekomstig is; kwaad op hetgeen tegenwoordig is. Enige van die menigvuldige kwaden, die aan een ongedode begeerlijkheid vast zijn, kunnen hier genoemd worden.

(a) Het bedroeft de Heilige en gezegende Geest, die de gelovigen gegeven is, om in hen te wonen en bij hen te blijven. De apostel (Ef. 4: 25 - 29,) die van Efeze aftradende, van veel zonden en begeerlijkheden, geeft dit als het grote beweegmiddel daartoe vs. 30. *Bedroeft de Heiligen Geest Gods niet, door Welken gij verzegeld zijt tot den dag der verlossing*, vers 30. Alsof hij zei: 'door Wie u zoveel en grote weldaden ontvangen hebt, van Wie Hij u zo een vatbaar teken en bewijs geeft, u verzegelende tot de dag der verlossing.' Die Geest wordt daardoor bedroefd, gelijk een teer en liefdragend vriend bedroefd is over de ondankbaarheid van een zijner vrienden, van wie hij iets goeds verdiende. Zo is het met deze meedogende en lief hebbende Geest, die onze harten tot Zijn woonplaats verkoren heeft, om er in te wonen daar alles voor ons te doen, wat onze ziel begeert. Hij is bedroefd, omdat wij Zijn vijanden en zulken die Hij wil ten onderbrengen, bij Hem in onze harten herberg gunnen. *Hij plaagt noch bedroeft ons niet van harte*, Klaagl. 3 : 33 en zullen wij dagelijks Hem bedroeven? Dus wordt Hij soms gezegd, *gesmaad te worden*, soms *aan Zijn hart smart te hebben*, om uit te drukken het grootste gevoelen van onze terging.

Indien er nu nog enige beweeglijke opmerking in de ziel is overgelaten, als zij niet ten enenmale verhard is door de verleiding van de zonde, dan zal deze aanmerking het zeker ontroeren en bewegen. Neem eens in overweging wie en wat u bent; wie de Geest is, die u bedroeft, wat Hij voor u gedaan heeft, wat Hij nu nog omtrent uw ziel doet, wat Hij reeds in u gewrocht heeft; ... en wees beschaamd. Er is voor degenen die met God wandelen, geen groter beweegreden, nog krachtiger aansporing tot een algemene heiligheid en het bewaren van hun hart en geest in alle zuiverheid en reinheid, dan deze, dat de gezegende Geest, zich verwaardigt om in hen te wonen, als tempelen Gods. En dat Hij deze wil bekwaam gehouden hebben voor Hem die er in woont en dat Hij gedurig acht geeft, hoe ze Hem in hun hart in deze onthalen; en dat Hij Zich verheugt wanneer Zijn tempel onbevlekt bewaard wordt. Het was een hoge vergroting van Zimri's zonde, dat hij zijn overspeelster in de vergadering bracht in het gezicht van Mozes en het overblijfsel van het volk, dat om de zonde des volks wenende waren, Num. 25: 6. En is het niet een geweldige

vergroting, dat men een begeerlijkheid liefkoost, of toelaat dat ze in het hart haar verblijf neemt, als dat gebeurd (gelijk het zijn moet, als wij gelovigen zijn) onder het bijzondere oog en in het gezicht van de Heilige Geest, die zulk een zorg draagt, om Zijn tabernakel zuiver en heilig te bewaren?

(b). De Heere Jezus wordt opnieuw verwond. Zijn nieuwe schepsel in het hart wordt verwond, Zijn liefde wordt afgeslagen en verstoten en Zijn weerpartij en vijand wordt begunstigd. Gelijk het Hem opnieuw te kruisigen is en openlijk te schande maken, wanneer men Hem door de verleiding van de zonde geheel verlaat; zo is het dat het herbergen van iedere zonde, waar Hij toe kwam om ze te vernielen, Hem verwondt en bedroeft.

(c). Het zal maken dat die mens geen nut kan doen in zijn omgeving. Zijn werken, betrachttingen en zijn arbeid ontvangen zelden zegen van God. Als hij een leraar is, blaast God gewoonlijk op zijn bediening, zodat hij ten vure werkt en niet met enige vrucht bekroond wordt, om iets voor God te doen. En hetzelfde kan men ook zeggen van andere gelegenheden. De wereld is in deze dagen vol van schrale, verstervende en verdorrende belijders. Hoe weinigen zijn er, die in enige sierlijkheid en goede stichting wandelen; hoe dor, hoe onvoordelig zijn ze voor het merendeel! Onder de oorzaken die men van dezen droevige staat zou kunnen aantonen, mag men billijk vrezen, dat deze geen van de minste is, namelijk, dat velen een geestverslindende begeerlijkheid in hun boezem herbergen, die daar ligt aan de wortel van hun gehoorzaamheid, als een worm te knagenen dezelve verteert en verzwakt dag bij dag. Al de genaden, al de wegen, al de middelen door welke enige genade geoefend en aangelegd kan worden, worden hierdoor benadeeld. En wat de vrucht betreft, God blaast in hetgeen zulk een mens onderneemt.

Dit is dan mijn tweede besturing. Ze betreft de tegenkanting, die men omtrent de begeerlijkheid behoorde te hebben, ten opzichte van hun gewoonlijk of hebbelijk verblijf in de ziel. Houd deze of diergelijke bedenkingen, aangaande de schuld, het gevaar en hun kwaad, levendig op uw hart. Wees veel in overpeinzing omtrent deze zaken. Laat uw hart daarop rusten en wonen, maak uw gedachte aan deze overdenkingen vast, laat ze er niet van afgaan, of elders heen wandelen, voordat ze een krachtige invloed in uw ziel beginnen te maken en totdat ze haar hebben doen sidderen.

HOOFDSTUK XI. DERDE TOT ZEVENDE BIJZONDERE BESTURING

- De derde besturing voorgesteld. *Het geweten moet met de schuld van deze beroerende ongestalte, gedrukt worden.*
- De wegen en middelen door welke dit geschiedt.
- De vierde besturing: *Zeer krachtige begeerten naar verlossing.*
- De vijfde besturing: *enige van zodanige ongestalten zijn zeer diep geworteld in de natuurlijke gesteldheid van de mens.*
- Opmerkingen over dusdanige gestalten, hoe daar omtrent te handelen.
- De zesde besturing: *gelegenheid en aanleiding tot de zonde, moeten voorkomen worden.*
- De zevende besturing: *de eerste werking van de zonde, moet met kracht tegengestaan worden.*

Dit is nu mijn derde besturing: *drukt uw geweten met de schuld hiervan.* Overweeg niet alleen, dat hierin een schuld ligt, maar drukt en belaadt uw geweten met de schuld van haar dadelijke uitbreking en beroering.

Om deze regel wel aan te leggen, zal ik enige bijzondere besturingen vaststellen.

Ten eerste. Houdt hierin Gods manier en begint met enige algemene en daalt dan neer tot bijzondere zaken.

1. Druk uw geweten met die schuld, die zich hierin opdoet, door de rechtmatigheid en heiligheid van de wet. Leg de heilige wet van God aan uw geweten; breng er uw verdorvenheden naast. Bid dat u daardoor bewogen mocht worden. Overdenk de heiligheid, geestelijkheid, gestrengheid, innigheid en volmaaktheid van de wet; en zie hoe u daartegen bestaan kunt. Wees veel bezig (zeg ik) met uw geweten te bewegen door de schrik des Heeren in Zijn wet en hoe rechtvaardig dat het is dat een ieder van de overtreders een vergelding des loons ontvangt. Wellicht zal uw geweten zich voorwendzelen en uitvluchten verzinnen, om de kracht van de bedenking af te keren. Zoals: dat de verdoemende kracht van de wet u niet raakt, dat u daarvan bevrijd bent en dergelijke; en dat u, ofschoon u met dezelve zo niet overeenkomt, echter u daarover zo niet behoeft te ontzetten. Integendeel,

a. Zeg uw geweten, dat het u geen bewijzen kan toedienen, om u te tonen, dat u, terwijl uw ongedode begerlijkheid zó in uw hart werkt, vrij bent van de verdoemende kracht der zonden. En dat misschien de wet haar pleidooi tegen u krachtig zal maken, dat namelijk, de zonde nog een volslagen heerschappij over u heeft. En dan bent u een verloren schepsel. Derhalve is het beste dat men op het aller-nauwst overweegt wat dit te zeggen heeft. Voorzeker, hij die in de aller heimelijkste achterhouding van zijn hart pleit, dat hij vrij is van de verdoemende macht der wet, om zichzelf daardoor in 't heimelijk te liefkozen, in de minste toegeving van enige zonde of begerlijkheid, die is niet in staat om zich op evangelische gronden, enige blijken of bewijzen toe te passen, van een geoorloofde geestelijke goede staat en dat hij waarlijk op een rechte wijze bevrijd is van datgene, daar hij zichzelf inbeeldt van verlost te zijn.

b. Wat ook ooit de uitkomst zijn mocht, zo heeft nochtans de wet een bevel van God, om de overtreder aan te grijpen, waar hij hem ook vindt en hem zo te brengen tot voor Zijn troon, daar hij dan voor zichzelf zal moeten pleiten; dit is uw tegenwoordige toestand. De wet heeft u gevonden en zij zal u voor God trekken. Kunt u vrijspraak bepleiten, 't is goed en wel; indien niet, de wet zal haar werk verrichten.

c. Hoe het zij, dit is het eigen werk van de wet: de zonde te ontdekken in haar schuld, om de ziel daardoor te doen ontwaken en te vernederen en om een spiegel te zijn, waardoor de zonden in haar eigen kleuren vertoond worden. Als u weigert om op deze wijze met dezelve te handelen, dat is niet door het geloof, maar door de hardigheid van uw hart en door de verleiding der zonde.

Het is een deur, door welke maar al te veel belijders zijn heen uitgegaan tot een openbare afval; dat men zulk een vrijmaking van de wet voorwende, dat ze niet meer raadplegen wilden met hare leiding en besturing; zij wilden hun zonden niet langer meten bij de wet. Dit grondbeginsel nu is van lieverlee ongevoelig doorgedrongen, om in de oefening van hun verstand in te vloeien. Als dat eens het hart in bezit heeft genomen dan heeft ze de wil en de genegenheden losgemaakt tot allerlei soorten gruwelen.

Ik zeg dan, dat u uw geweten door zodanige wegen en middelen moet aanzetten, om aandachtig te horen wat de wet in des Heeren naam tot u spreekt, omtrent uw lusten en verdorvenheden. Och, als uw oren maar open zijn, ze zal tot u spreken met een stem die u zal doen beven, die u, ja tegen de grond zal werpen en met verbaasdheid vervullen. Indien ge uw verdorvenheden ooit wilt doden, dan moet ge uw geweten vasthechten aan de wet, u moet ze alle verschoningen en uitvluchten benemen, totdat het zijn schuld erkent, met een helder en doorzettend besef, zodat uw ongerechtigheden (gelijk David zegt) steeds voor u zijn.

2. Sleep uw begeerlijkheden tot het Evangelie, niet om ze te koesteren, maar tot verdere overtuiging van hun schuld. Aanschouw Hem die u doorstoken hebt en kerm bitter. Zeg tot uw ziel: wat heb ik gedaan? Wat een liefde! Wat al weldaden! Wat voor een bloed! Wat genade heb ik niet veracht en met voeten getreden! Is dit de weervergelding die ik de Vader voor Zijn liefde, de Zoon voor Zijn bloed en de Heiligen Geest voor Zijn genade, heb toegebracht? Zal ik dit de Heere vergelden? Heb ik het hart, om hetwelk te wassen, Jezus gestorven is en dat de gezegende Geest verkoren heeft om er in te wonen, zó erg bezoedeld? En kan ik mijzelf nog uit het stof houden? Wat kan ik tot die dierbare Heere Jezus zeggen? Hoe zal ik mijn hoofd met enige vrijmoedigheid voor Hem opbeuren? Acht ik de gemeenschap met Hem, van zo weinig waarde, dat ik ter wille van deze geringe, deze snode begeerlijkheidwil, Hem nauwelijks enige plaats in mijn hart overlaat? Hoe zal ik het ontvlieden als ik op zulk een grote zaligheid geen acht sla? Wat zal ik ondertussen tot de Heere zeggen? Liefde, barmhartigheid, genade, goedertierenheid, vrede, vreugde en vertroosting, deze alle heb ik veracht en gehouden als iets van weinig waarde, opdat ik zulk een begeerlijkheid in mijn hart mocht herbergen.

Is mij 't gezicht van Gods Vaderlijke vriendelijkheid vergund opdat ik Zijn aangezicht zie en Hem in Zijn aangezicht tergen zou? Was mijn ziel gewassen, opdat er plaats gemaakt werd voor een nieuwe bevlekking? Zal ik mijn best doen, om het doel van Christus' dood waardeloos te achten? Zal ik dagelijks de Geest bedroeven, met Welke ik verzegeld ben tot op de dag der verlossing?

Onderhoud uw geweten dagelijks met dit onthaal. Ziet of ze kan staan voor deze vergroting van haar schuld. Als u dit niet enigermate doet weg zinken en smelten, dan vrees ik dat uw staat zeer gevaarlijk is.

Ten tweede. Daalt neer tot bijzonderheden. Gelijk onder het evangelie als het algemene hoofd, al deszelfs weldaden en voordoen wel aangemerkt moeten worden, als daar is verlossing, rechtvaardigmaking en dergelijke, overweeg zo in 't bijzonder, tot vergroting van uw schuld, de uitlating van Gods liefde omtrent uw eigen ziel.

1. Overweegt eens de oneindige lijdzaamheid van God, omtrent u in 't bijzonder. Denkt hoe Hij billijk met u mocht gehandeld hebben, dat Hij u tot een smaad en verachting gemaakt mocht hebben in deze wereld; ja tot een voorwerp van Zijn toorn voor eeuwig. En hoewel u van tijd tot tijd, zo vals en verraderlijk met Hem gehandeld hebt, Hem vleiende met uw lippen; maar ondertussen alle beloften en verplichting verbrekende; en dat door middel van de zonde, die u nu najaagt; heeft Hij nochtans u van tijd tot tijd gespaard, ongeacht u de onbeschaamdheid scheen te hebben, van Hem te willen beproeven. Zie, hoelang Hij het tegen u kon uithouden; en wilt u doorgaan tegen Hem te zondigen? Wilt u Hem nogal meer moede maken en Hem uw verdorvenheden doen dragen?
 Hebt u niet dikwijls vaardig geweest om bij uzelf te besluiten, dat het geheel onmogelijk was, dat Hij u enigszins langer zou verdragen? En dat Hij u zou wegwerpen en u niet meer genadig zijn; dat al Zijn verdraagzaamheid uitgeput was en dat hel en toorn, daar voor u vaardig en bereid stond? En nochtans, ziedaar, boven al uw verwachting, God is met de bezoeken van Zijn liefde tot u teruggekeerd. Wilt u evenwel nog volharden in de terging van de ogen Zijner heerlijkheid?
2. Hoe menigmaal hebt u als aan de deur geweest, om door de verleiding van de zonden verhard te worden; en door de onmetelijke rijkdom van Gods genade bent u nog weer hersteld in de gemeenschap met Hem? Hebt u de genade niet voelen afnemen; het vermaak in de plichten, instellingen, gebeden en overpeinzingen voelen verslappen? Hebt u niet gemerkt dat de genegenheden tot een lossen, zorgeloze wandel toenam? En dat die genegenheden die tevoren verstrikt en verward waren, nu bijkans buiten hoop van herstel zijn geworden? Hebt u uzelf niet in zodanige wegen, gezelschappen en samenkomsten ingewikkeld gevonden, (en dat ook al met vermaak) daar God een afkeer van heeft? En wilt ge u nog verder wagen op de rand van de verharding?
3. Al Gods vriendelijke handelingen met u, in de schikkingen van Zijn voorzorg, verlossingen, verdrukkingen, weldaden en genieting van Zijn liefde, moeten hier hun plaats hebben. Door deze en dergelijke middelen moet u uw geweten drukken en daarvan niet aflaten voordat het geheel en al bewogen is door de schuld van uw inwonende verdorvenheden, totdat ze gevoelig is van zijn wonden en voor de Heere in het stof neerligt. Zolang u het daar niet toe gebracht hebt, zullen alle andere betrachtelingen vruchteloos zijn. Als het geweten nog enige mogelijkheid heeft, om de schuld van de zonde te verzachten en te verkleinen, zal de ziel nooit met ernst haar doding ondernemen.

Vierde besturing.

Zijnde dan zo door uw zonde geraakt en aangedaan, staat dan in de volgende plaats naar een gedurig verlangen en zuchten, om de verlossing van haar kracht. Duld niet dat uw hart een ogenblikje langer tevreden is met deze uw tegenwoordige staat en gestalte. Verlangen of begeerten naar iets, in natuurlijke of burgerlijke zaken, zijn van geen waarde, dan alleen in zover als zij de persoon daar ze in zijn, uitlokken en opwekken tot een naarstig gebruik der middelen, om de beoogde zaak te bereiken. In 't geestelijke is het anders. Verlanging, zuchtingen en heigingen naar verlossing zijn in zichzelf een genade, die een geweldige kracht heeft om de ziel te brengen in de gelijkvormigheid van de zaken daar men naar verlangt. Hierom is 't dat de apostel als hij de bekering en de Goddelijke droefheid der Korintiërs beschrijft, dat hij dit rekent als een bijzondere genade, die te werk gesteld was; *dat ze een sterk verlangen in hen had gewrocht*, 2 Cor. 7 : 11. En in dit geval van de inwonende zonde en deszelfs

kracht, zie eens hoe hij de gestalte uitdrukt in welke hij zichzelf bevond! Rom. 7: 24. Zijn hart breekt in verlangen uit, met de aller-vurigste uitdrukkingen van begeerten naar verlossing.

Nu, indien dit de gestalte van de heiligen is, omtrent de inwonende zonde, in 't algemeen aangemerkt, hoe wordt deze dan niet gestijfd en vermeerderd, wanneer daarbij komt dat beroerend woeden en de kracht van enige bijzondere begeerlijkheid en verdorvenheid? Verzekert uzelf, dat tenzij u naar verlossing verlangt, u dezelve nooit zult krijgen. Dit zal het hart wakende maken, omtrent alle gelegenheden waardoor de vijand tracht voordeel te behalen; en meteen vaardig maken om alle hulp die de gelovige wordt aangeboden dezelve ten onder te brengen, te aanvaarden. Sterke begeerten zijn het eigen leven van dat bidden zonder ophouden, dat ons in allerlei gelegenheid is aanbevolen, maar het is nooit meer noodzakelijk dan hierin. Ze zetten het geloof en de hoop te werk en zijn des ziels achter aankleving aan de Heere. Brengt uw hart dan in een zuchtende en hijgende gestalte, verlangt, snakt en schreeuwt naar Hem. U weet het voorbeeld van David, ik zal daar niet op behoeven te staan.

Vijfde besturing.

Overdenk of de ongestalte waar u zo door ontrust bent, niet in uw natuur geworteld ligt en of ze door uw gestalte niet gekoesterd, gekweekt en voortgezet wordt. Ongetwijfeld kan er in de natuurlijke gesteldheid en de gestalte des mensen, een geaardheid tot sommige zonden zijn. In zulk een geval bedenkt:

1. Dat dit niet in het allerminste een verkleining is van de schuld uwer zonde. Sommigen zullen met een openbare onheiligheid, de grootste gruwelen aan hun geaardheid en gestalte toeschrijven. En of anderen zichzelf soms ook wel niet van de drukkende schuld hunner ongestalte trachten te ontheffen, met deze bedenking, weet ik niet. Het is van de valen van de oorspronkelijke verkeerdheid onzer natuur, dat de koestering en opkweking van enige zonde, in onze natuurlijke gestalte nog gevonden wordt. David rekende zijn geboorte in ongerechtigheid en ontvangenis in zonde, als een vergroting van zijn volgende overtreding en niet een verkleining of vermindering daarvan, Ps. 51 : 7. Dat u een bijzondere neiging hebt tot deze of die zondige ongestalte, dat is maar een bijzondere uitbreking van de oorspronkelijke begeerlijkheid in uw natuur, hetgeen u op een bijzondere wijze moest beschaamd maken en verootmoedigen.

2. Hetgeen daar u op moet staan, in opzicht van uw wandel met God is, dat u door deze uw gestalte zulk een groot voordeel gegeven hebt aan de zonde, gelijk ook aan de satan, waardoor ze zonder een buitengewone waakzaamheid, zorg en naarstigheid, uw ziel zeker overmeesteren zullen. Duizenden zijn hierdoor over hals en hoofd neer gestort in de hel, die aan de andere kant (ten minste) meer eerlijker en voor anderen niet zo aanhitsende zouden heen gegaan zijn en die dus minder schadelijker waren geweest.

3. Tot doding van enige ongestalte, zo geworteld in des mensen natuur, is er onder al de wegen en middelen alreeds gemeld en die nog verder zullen aangedrongen worden, één die voordelig en bijzonder bekwaam is. Deze is die de apostel voorstelt, 1 Cor. 9 : 27, *Ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid.* Het lichaam zelf tot dienstbaarheid te brengen, is een bevel van God, strekkende tot doding van de zonde. Dit geeft de natuurlijke wortel van deze zondige aard, een knak, dat ze verwelkt en neemt de vettigheid van haar grond weg. Het zal mogelijk daar vandaan komen dat de papisten (die mensen onkundig van de gerechtigheid van Christus, van het werk des Geestes en van het hele onderwerp dat we nu in handen hebben) het gehele gewicht en de stroom van doding gesteld hebben, in gewillige diensten en boetedoeningen, die

maar enkel strekken tot bedwinging van het lichaam. Zij kennen inderdaad niet de ware natuur, róch der zonde, róch der doding. Maar mogelijk is dit ook weer aan de andere zijde voor sommigen een verzoeking geweest, om enige middelen van verootmoediging die God voor goed keurt en ingesteld heeft, te verzuimen. Het lichaam tot dienstbaarheid te brengen, in zulk een geval gelijk wij nu aandringen, mét onze natuurlijke lust en begeerte, door waken, vasten en dergelijke dingen te beteugelen, dat is zonder twijfel Gode aangenaam, wanneer het maar geschiedt met deze volgende bepaling:

- a. Dat de uitwendige verzwakking en drukking van het lichaam, niet aangezien wordt als iets dat goed is in zichzelf. Dat men niet denke dat daarin enige doding bestaan zou (dat was ons weder te brengen onder het vleselijk gebod) maar het dient alleen als middelen tot het voorgestelde einde; namelijk de verzwakking van enige verdorvenheid in haar natuurlijke wortel en grond. Een mens kan tegelijk zwakheid des lichaams en der ziel hebben.
- b. Dat de middelen waardoor dit geschiedt, te weten waken en vasten en dergelijke niet aangemerkt worden als iets dat in zichzelf en uit kracht van hun eigen vermogen, de ware doding van enige zonde teweeg kunnen brengen. Was dat zo, de zonde kon gedood worden, zonder enige hulp des Geestes, ook zelf in ieder onwedergeborene die er in de wereld is. Zij zijn alleen aan te merken, als middelen, waardoor de Geest kan en soms ook doet, Zijn kracht voortbrengt tot volvoering van Zijn eigen werk; bijzonder in deze genoemde toestand. Gebrek aan een rechte bevattning en dat men geen behoorlijk gebruik van deze en dergelijke bedenkingen heeft gemaakt, heeft onder de papisten een doding gekweekt, die men beter omtrent paarden en andere beesten des velds zou tewerk stellen, dan aan gelovigen.

Dit is het kort begrip van hetgeen wij gezezd hebben, wanneer de ongestalte daar men over zucht, schijnt geworteld te zijn in de natuurlijke aard en in de gesteldheid. Dan behoort men in een uitstrekking en begeerte van onze ziel, naar het deelgenootschap, aan het bloed en de Geest van Christus, zich benaarstigen, om in Gods weg de natuurlijke wortel van die wangestalte, een knak te geven.

Zesde besturing.

Overweeg van welke gelegenheden uw zondige geneigdheid zich bediend heeft, om zichzelf aan u voor te doen en lastig te vallen; en waakt tegen dat alles. Dit is een gedeelte van de plicht die onze gezegende Zaligmaker Zijn discipelen aanprijst, onder de naam van *waken*, Markus 13 : 37. *Hetgeen Ik tegen u zeg, zeg Ik tegen allen: waakt!* Dat bij Lukas in zijn 21ste hoofdstuk vers 34 luidt: *Ziet toe, dat uw hart niet te eniger tijd bezwaard worde.* Waakt tegen alle uitbrekingen van uw verdorvenheden. Ik bedoel die plicht, die David belijdt zijn eigen oefening te zijn, als hij zegt: *Ik wachtte mij voor mijn ongerechtigheid*, Ps. 18: 24. Hij waakte over al de wegen en werkingen van zijn ongerechtigheid, om die te voorkomen, om zich tegen die in strijd te zetten. Dit is hetgeen daar wij toe geroepen werden, onder de uitdrukking van *onze wegen te overdenken*. Overdenkt eens wat wegen, wat gezelschappen, wat gelegenheden, wat betrachtningen, wat bezigheden, wat levensstaten te eniger tijd aanleiding en voordeel gaven aan uw wangestalte en wat ze nog gewoonlijk doen. En kant uzelf zorgvuldig tegen die allen. Zo handelt de mens immers omtrent zijn lichamelijke zwakheden en feilen. Dat jaargetijde, zulk een leefregel, die lucht, die hem bleek schadelijk te zijn, zal hij schuwen. En zijn de zaken die de ziel betreffen, van minder belang? Weet, dat hij die met de aanleiding tot de zonde durft spelen, ook

wel durft beuzelen met de zonde zelf. Die zich durft wagen in de verzoeking tot goddeloosheid, die zal zich ook wel durven wagen in de goddeloosheid. Hazaël dacht, dat hij nooit zo goddeloos zou zijn, als de profeet hem zei, dat hij eens zou worden. Om hem nu daarvan te overtuigen, zei de profeet niet meer als: *gij zult koning van Assyrië zijn*. Wil iemand zich wagen in de verzoeking tot wreedheid, hij zal ook wel wreed worden. Zeg eens tegen iemand, dat hij deze of die zonde nog zal bedrijven, hij zal er mogelijk van schrikken. Maar kunt u hem overtuigen, dat hij zich wagen durft, in deze of gene gelegenheid en aanleiding daartoe, dan is hem weinig grond overgelaten, om er zo zeker van te zijn.

Er zijn verscheiden bijzondere besturingen, betreffende dit hoofdstuk, daar wij nu niet kunnen stilstaan. Maar omdat dit stuk van geen minder belang is, als de hele leer die wij nu verhandelen, heb ik dat breder getoond in een ander traktaat, handelende over: ... *En leidt ons niet in verzoeking*.

Zevende besturing.

Stelt u met kracht tegen de eerste beweging van uw zondige geaardheid en haar allereerste ontvangenis. Zeg niet: *tot hiertoe zal het komen, maar niet verder*. Als de zonde verlof krijgt om één stap doen, zij zal een tweede nemen. 't Is onmogelijk de zonde bepalingen te stellen. Zij is gelijk het water in een kanaal, als het uitbreekt, wil het zijn loop hebben. Haar niet-werken is makkelijker teweeg te brengen, dan haar beperking. Daarom geeft ons Jakobus de opklimming en voortzetting van de begeerlijkheid zo duidelijk te verstaan, Jak. 1 : 14, 15, opdat wij die in haar begin en aanvang zouden leren stuiten.

Merkt u dat uw verdorvenheid, uw gedachten begint te verstrikken? Stel er u met al uw macht tegen aan, met geen minder verontwaardiging en gramschap, dan of zij het reeds had uitgewerkt hetgeen zij beoogt. Merkt wel op, wat een onreine gedachte hebben wil. Ze wil dat ge uzelf zult wentelen in vuilheid en dwaasheid. Vraagt de nijd eens wat hij begeert? Moord en anderen te verderven is zijn einde. Zet er uzelf met geen minder geweld tegen aan, dan of zij u al ten uiterste had gebracht tot die goddeloosheid. Indien u deze weg niet inslaat, zult u ze niet meester worden. Wanneer de zonde zoveel voet krijgt in onze genegenheden, dat wij er ons in beginnen te vermaken, dan wint zij ook op ons verstand om het klein te achten.

HOOFDSTUK XII

- De achtste besturing. Overdenking van de uitnemendheid van Gods majesteit.

- Onze onkunde en afzwerfen van Hem wordt voorgesteld en aangewezen.

De achtste besturing.

Oefen en benaastig uzelf in zodanige overpeinzingen, die diene kunnen, om u te allen tijde te vervullen met schaamte en verootmoediging vanwege uzelf en met gedachten aan uw eigen zondigheid.

1. Wees veel bezig in de overdenking van de uitnemendheid van Gods majesteit en van uw oneindige onbegrijpelijke afstand van Hem. Veel daar omtrent werkzaam te zijn met uw gedachten, kan niet anders dan u vervullen met een beseffen en gevoelen van uw eigen onreinheid en dat slaat zeer diep in de wortel van een inwonende zonde. Als Job komt tot een helder gezicht van de grootheid en uitnemendheid van God, is hij vervuld met een verfoeiing van zichzelf en gedrongen om zich te vernederen, Job 42 : 5, 6. En in wat voor een staat betuigt Hábakuk dat hij was geraakt, door het beseffen van de majesteit van God? *Als ik het hoorde, werd mijn buik beroerd, voor de stem hebben mijn lippen gebeefd, verrotting kwam in mijn gebeenten en ik werd beroerd in mijn plaats.* Hab. 3: 16. *Bij God is een vreselijke majesteit*, zegt Elihu, Job 37 : 22. Daarvandaan kwamen die gedachten van de ouden, dat ze meenden te moeten sterven, als zij God gezien hadden. De Schrift gaat zeer ver, in deze zelfverontwaardigende overdenkingen, vergelijkende de mensen van de aarde bij sprinkhanen, bij ijdelheid en bij een stofje aan de weegschaal, ten opzichte van God, Jes. 43 : 15 : 22. Wees veel bezig met gedachten van deze natuur, om zo de hoogmoed van uw hart te beschamen en om uw ziel in uw binnenste nederig te houden. Er is niets dat u beter in staat zal stellen, om niet door de verleiding van de zonden vervoerd te worden, dan zo'n gestalte in het hart. Denkt groot van Gods grootheid.

2. Denkt ook veel aan uw eigen onkunde van die God. Hoewel u genoeg weet, om u laag en nederig te houden, wat is 't evenwel een klein stukje, dat u van Hem weet! De beschouwing hiervan, bracht de wijze man Agur in zulk een beseffen van zichzelf, als hij uitdrukt, Spr. 30: 24: *Voorwaar ik ben onvernuftiger dan iemand en ik heb geen mensenverstand; en ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend. Wie is ten hemel opgeklimmen en nedergedaald? Wie heeft de wind in Zijn vuisten verzameld? Wie heeft de wateren in een kleed gebonden? Wie heeft al de einden der aarde gesteld? Hoe is Zijn naam en hoe is de Naam Zijns Zoons, zo gij het weet?* Arbeidt hier ook veel in, om zo de trotsheid van uw hart neder te drukken. Wat weet u van God? Wat een klein stukje is het? Hoe groot, hoe onmetelijk is Hij in Zijn natuur! Kunt u wel zonder verwondering en vrees neerzien in de afgrond van de eeuwigheid? U kunt de stralen van Zijn heerlijk Wezen niet verdragen.

Omdat ik deze aanmerking begrijp van zeer grote nuttigheid te zijn, in onze wandel met God, in zover als het bestaan kan (gelijk het kan) met die kinderlijke vrijmoedigheid, die ons gegeven is in Christus Jezus, om toe te gaan tot de troon der genade, zal ik hier wat dieper intreden, om dus een blijvende indruk te geven op de zielen van hen, die ootmoedig wensen te wandelen met God.

Let wel, ik zeg, om uw hart in zulk een gedurig ontzag voor de majesteit van God te houden, dat degenen, die de allerhoogste en uitnemendste genieting hebben van de innigste en aller-gemeenzaamste omgang met God, nochtans zolang zij leven, maar zeer weinig van Hem en van Zijn heerlijkheid weten. God ontdekte Zijn Naam aan Mozes, zijn allerheerlijkste volmaaktheden, die Hij in 't verbond der genade had vertoond, Exod. 84 : 5, 6. Maar deze allen waren slechts Gods achterste delen. Al wat hij daardoor kende, was maar weinig en laag, vergeleken zijnde bij de volmaaktheid van Zijn heerlijkheid.

Hiervan is het, dat er met een bijzondere betrekking op Mozes gezegd wordt: *niemand heeft ooit God gezien*, Joh. 1 : 18. Hij spreekt van hen, in vergelijking met Christus vers 17 en van hen wordt hier gezegd: niemand (nee ook niet Mozes de uitmuntendste onder de mensen) heeft ooit God gezien. We spreken veel van God, we kunnen van Hem praten en van Zijn wegen, Zijn werken, Zijn besluiten, al was het een hele dag lang; maar waarlijk we weten maar zeer weinig van Hem. Onze gedachten, onze overpeinzingen, onze uitdrukkingen die wij omtrent Hem hebben zijn zeer laag, velen van die, zijn Zijn heerlijkheid onbetamelijk en geen van dezelve kunnen zijn volmaaktheid enigszins benaderen.

Tegenwerping.

U zult zeggen, dat Mozes onder de wet was, toen God zichzelf in de donkerheid en Zijn mening in wolken en voorbeelden en schaduwachtige inzettingen omvat had en dat wij nu onder de heerlijke glans van het Evangelie leven, waarin het leven en de onsterfelijkheid aan het licht is gebracht en dat God nu aan ons verklaard is, door Hem, die in Zijn Eigen schoot was, dat wij Hem nu veel klaarder kennen en meer gelijk Hij is. Wij zien nu zijn aangezicht en niet gelijk Mozes slechts zijn achterste delen.

Ik antwoord:

- a. Ik erken een vast en bijna onbegrijpelijk onderscheid tussen de kennis die wij nu van God hebben, nadat Hij gesproken heeft door Zijn Eigen Zoon, Hebr. 1: 1 en die de meeste heiligen hadden onder de wet. Want of wel hun ogen zo goed, scherpziende en helder waren als de onze, hun geloof en geestelijk verstand, niet beneden het onze en dat het Voorwerp zo heerlijk aan hen was als aan ons, zo is nochtans onze dag klaarder, als de hunne was. De wolken zijn verdreven en verstrooid, de nachtschaduwten zijn gevloeden en verdwenen, Hoogl. 4 : 6. De zon is opgegaan en de middelen van het gezicht zijn uitnemender en helderder geworden, dan ze tevoren waren.
- b. Dit bijzonder gezicht dat Mozes van God had, Ex. 34 : 6, 7, was een Evangelisch gezicht, een gezicht van God, *als barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid, die de weldadigheid bewaard aan vele duizenden; Die de ongerechtigheid en de overtreding en de zonde vergeeft*. Echter wordt het maar genoemd *Zijn achterste delen*, dat is, maar laag en weinig, in vergelijking van Zijn uitnemendheden en volmaakheden.
- c. De apostel, de heerlijkheid des evangelies boven die van de wet op het hoogste verheffende, tonende dat nu het deksel, dat de duisterheid veroorzaakte, weggenomen is, zodat wij met een open, of ongedekt aangezicht des Heeren heerlijkheid aanschouwen. Het Griekse woord zegt ons hoe dit is, namelijk, *als in een spiegel*, 2 Cor. 3: 18. In een spiegel, hoe is dat? Is dat helder, is dat volmaakt? O nee. Hij zegt, hoe het is, 1 Cor. 13 : 12, *Wij zien door een spiegel, in een duistere rede*. Dit is geen vergrootglas, om ons verafgelegen dingen te doen zien, daar de apostel hiervan spreekt. En wat zijn dat evenwel arme behulpzels, hoe schieten wij tekort in de waarheid der zaken, niettegenstaande men zulk een hulpmiddel heeft! Het is een spiegel waar hij de gelijkenis aan ontleent, daar men alleen duistere gedaanten en beelden der zaken en niet de zaken zelf in beschouwen kan. En het is een zien daarin, daar Hij ons 'kennen' bij vergelijkt. Hij zegt ook, dat alles wat wij zien *in of door* deze spiegel, is in *een raadsel*, in *donkerheid* en duisterheid. En sprekende van zichzelf (en zeker hij was veel klaarder van gezicht, als iemand die nu leeft) zegt hij, *dat hij maar ten dele kende*. Hij zag maar de achterste delen van de hemelse dingen en hij vergeleek al de

kennis, die hij van God gekregen had, bij die, die hij had van de dingen toen hij nog maar een kind was, vers 11. Het is *een korte kennis* van dezelve. Ja, zodanige als *zal te niet gedaan*, of weggedaan worden. Wij weten wat zwakke, geringe, onzekere gedachten en bevattings, kinderen hebben van zodanige zaken, die enige verborgenheden bij zich hebben. En als zij groeien en toenemen in bekwaamheden, al deze begrippen verdwijnen en dat zij er zichzelf over schamen. Het is de lof van een kind, dat het zijn vader bemint, eert, alles toevertrouwt en gehoorzaamt. Maar wat betreft zijn kennis en begrip, zijn vader kent die kindsheid en dwaasheid. Al onze inbeeldingen, die wij maken van hoge bevattingen en hoe zeker wij daarin ook mochten zijn, onze kennis die wij van God hebben, is echter maar kinderachtig, ten opzichte van Zijn oneindige volmaaktheden. Wij lispelen en stamelen er voor het merendeel wat van, zelfs wanneer wij menen dat wij de netste bevattings en begrippen van God hebben. O, wij weten niet wat wij zeggen! Wij mogen onze Vader liefhebben, eren, gelooven en gehoorzamen en daarin neemt Hij ook onze kinderlijke gedachten aan, want zij zijn toch zó kinderlijk. Wij zien Zijn achterste delen maar; wij weten toch zo weinig van Hem. Daarheen leidt die belofte, waar wij zo dikwijls mee getroost en ondersteund worden in onze droefheid: *Wij zullen Hem zien, gelijk Hij is; wij zullen Hem zien van aangezicht tot aangezicht, Hem kennen, gelijk wij van Hem gekend zijn.* 1 Cor. 13 : 12. De volmaaktheid grijpen, waartoe wij van Christus gegrepen zijn, Fil. 3: 12. Nu zien wij Hem nog niet, maar *dan zullen wij Hem zien gelijk Hij is*, 1. Joh. 3 : 2. Al deze beloften tonen, dat wij nu maar Zijn achterste delen zien en dat niet zo gelijk als Hij is. Wij zien Hem nu alleen maar in een donkere en bedekte vertoning, niet in de volmaaktheid van Zijn heerlijkheid.

De koningin uit het Zuiden had veel van Salomo gehoord en vormde daardoor veel grote gedachten van zijn majesteit en heerlijkheid in haar hart, maar als zij bij hem kwam en zij zelf zijn heerlijkheid aanschouwde, toen werd ze genoodzaakt te bekennen, *dat haar daarvan de helft nog niet verhaald was*. Wij mogen menen, dat wij hier al grote kennis, klare en hoge gedachten van God gekregen hebben, maar ach! als Hij ons eens in Zijn tegenwoordigheid zal brengen, dan zullen wij uitroepen: *nooit kenden wij God gelijk Hij is! Het duizendste deel van Zijn heerlijkheid, volmaaktheid en gelukzaligheid, is nog nooit in ons hart gekomen*.

De apostel zegt ons, 1 Joh. 3 : 2, *Dat wij nu nog niet weten, wat wij zelf dan zijn zullen*; en hetgeen in het vervolg aan ons zal geopenbaard worden, veel minder kan het nu in ons hart komen, te begrijpen wat God is en wat wij Hem zullen bevinden te zijn.

Merkt hier eens aan: Hem die wij moeten kennen en de middelen waardoor wij Hem kennen. Dit zal ons nog verder blijken uit het volgende:

Ten eerste. Wij kennen zo weinig van God, omdat het Góð is, die zo te kennen is. Dat is, Hij die Zichzelf aan ons zeer dikwijls beschrijft als Een Die van ons niet gekend kan worden. Wat wil Hij anders zeggen, als Hij Zichzelf noemt onzienlijk, onbegrijpelijk en wat dies meer zij? Dat is immers, Hij die wij niet kennen, Die wij niet kunnen kennen gelijk Hij is en van Wie onze verdere kennis meer bestaat in te weten wat Hij niet is, dan wat Hij wèl is. Zo wordt Hij ons beschreven als onsterfelijk en oneindig; dat is, Hij is niet gelijk wij stervelingen, sterfelijk, eindig en bepaald. Vandaar die heerlijke beschrijving, waarmede Hij ons beschreven wordt, 1 Tim. 6 : 16, *Die alleen onsterfelijkheid heeft en een ontoegankelijk licht bewoont, Dewelke geen mens gezien heeft, of zien kan*. Zijn licht is zodanig, dat geen schepsel het naderen kan. Hij is niet gezien, niet omdat Hij niet gezien kan worden, maar omdat wij het

gezicht van Hem niet dragen kunnen. Het Licht God (in Wie geen duisternis is) belet aan een iegelijk schepsel, wie het ook zij, alle toegang. Wij, die de zon niet kunnen aanschouwen in zijn heerlijkheid, zijn veel te zwak, om de stralen van Zijn oneindige klaarheid te verdragen.

In deze aanmerking beleed de wijze man (gelijk wij te voren zeiden) *zichzelf onvernuftiger dan iemand, hebbende geen mensenverstand*, Spr. 30 : 2. Dat is, hij wist niets in vergelijking van God. Als hij eens kwam in de overdenking van Hem, Zijn werken en Zijn wegen, dan scheen hij al zijn verstand verloren te hebben. Laat onze ziel in deze overdenking eens neerdalen, tot enige bijzonderheden.

(1.) Aangaande Gods Wezen. Wij zijn er zo ver van, dat wij dit zouden kennen, zodat wij meenden bekwaam te zijn, om de een en de ander door woorden en uitdrukkingen daarvan te onderwijzen - en om van hetzelfde enige bevassing te maken in ons verstand, met zodanige gedaanten en verbeeldingen van de zaken, als door welke wij de kennis van alle andere dingen ontvangen, - dat hetzelfde zoveel is, als voor ons zelf een afgod te maken; en zo een God van ons eigen maaksel te aanbidden en niet die God die ons gemaakt heeft. Wij kunnen Hem net zo goed en wettelijk gaan uithouwen in hout of steen, zoals wij van Hem een Wezen in ons verstand vormen naar onze bevassing.

Het hoogste van het beste onzer gedachten, die wij van Gods Wezen hebben, is, dat wij geen verbeelding van Hem kunnen hebben. Onze kennis van het Wezen is slechts laag, als het niet hoger stijgt dan alleen dat wij weten, dat wij het in feite niet weten.

(2.) Er zijn sommige dingen van God, daar Hij onszelf van heeft leren spreken en waar omtrent Hij onze uitdrukking heeft willen schicken. Maar als wij zo al gedaan hebben, dan zien wij nog de Zaak zelf niet; die kennen wij niet. Te geloven en ons te verwonderen, is alles daar wij toe kunnen komen. Wij belijden (gelijk wij van Hem geleerd zijn) dat God oneindig, almachtig en eeuwig is. Nochtans weten wij ook wat twisten en verschillen er zijn omtrent de alomtegenwoordigheid, onbegrijpelijkheid, oneindigheid en eeuwigheid. Wij hebben (zeg ik) woorden en redenen genoeg omtrent die dingen; maar wat de Zaak zelf betreft, wat weten wij? Wat bevatten wij daarvan? Kan het verstand des mensen hier wel iets anders doen, dan zich verdrinken in deze oneindige diepten Gods, hetwelk oneindig is? Gevende zichzelf over aan hetgeen het niet kan begrijpen, veel minder uitdrukken? Is ons verstand niet als verbaasd, in de beschouwing en bespiegeling van zodanige dingen? En is het niet alsof het verstand niets is? Ja, het is de volkomenheid van ons verstand, hier als niet te verstaan en daarin stil te zijn. Het zijn maar de achterste delen van de eeuwigheid en oneindigheid, daar wij nu een straaltje van zien. Wat zal ik zeggen van de Drieëenheid, of het bestaan van de onderscheiden Personen, in hetzelfde ondeelbare Wezen? Het is een verborgenheid die bij velen verloochend wordt, omdat zij van niemand verstaan wordt, een verborgenheid van welke iedere letter verborgen is.

Wie kan de generatie van de Zoon, de uitgang van de Heilige Geest en hoe dezelve van elkaar onderscheiden zijn, verklaren?

Maar ik zal mij in bijzonderheden niet verder ingeven. Die oneindige en onbegrijpelijke verre afstand die er is tussen God en ons, houdt ons in het duister, ten aanzien van het zien van zijn aangezicht, of de klare bevassingen van Zijn volmaaktheden.

Wij kennen Hem eerder door hetgeen Hij doet, dan door hetgeen Hij is; meer bij Zijn goeddadigheid aan ons, als bij Zijn wezenlijke goedheid; *en wat een klein stukje der zaken* (gelijk Job zegt hoofdstuk 26: 14), *is hierdoor aan ons ontdekt* ?

Ten tweede, wij kennen weinig van God; zodat wij Hem alleen kennen door het geloof. Ik zal nu niet spreken aangaande de overgebleven indrukken, die alle mensen

door de natuur hebben, noch ook wat hun door de rede geleerd wordt van die God, noch van Zijn werken der schepping en onderhouding, die zij zien en beschouwen. Deze zijn zeker (wat de beklaaglijke ervaring van alle tijden leerde) zo zwak, laag, duister en verward, dat er nimmer iemand was, die hierdoor God zo verheerlijkte, als hij moest. Niettegenstaande al de kennis die zij van God hadden, waren zij inderdaad *zonder God in de wereld*.

De grootste gemeenzaamheid, die wij met God en Zijn handelingen hebben, is door het geloof. *Die tot God komt, die moet geloven, dat Hij is en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken*, Hebr. 11 : 6. Onze kennis van Hem en Zijn beloning (de grondslag van onze gehoorzaamheid, of komen tot Hem) is geloven. *Wij wandelen door geloof, niet door aanschouwen*, 2 Cor. 5 : 7. *Wij aanmerken door geloof*; en zó door geloof, dat we geheel geen uitgedrukte ideeën, verbeeldingen of gedaanten hebben van hetgeen wij geloven. 't Geloof is de enige bewijsreden die wij hebben, van de dingen die niet gezien worden, Hebr. 11 : 1. Ik kon hier blijven staan op de natuur daarvan en al haar belangen aantonen en hetgeen daar het mee vergezelschap gaat; en dat wij maar de achterste delen kennen, van hetgeen wij zo alleen maar door het geloof weten. Betreffende haar oorsprong en begin, het is enkel gegrond op het getuigenis van Hem, Die wij nooit gezien hebben, zoals de apostel zegt: *Hoe kan hij God lief hebben, Dien hij niet gezien heeft?* 1 Joh. 4 : 20. Dat is, die niet anders weet dat Hij is, dan door het geloof. 't Geloof neemt alles aan, op het getuigenis van Hem, die het voor vast stelt dat Hij is en wel alleen op Zijn eigen getuigenis. De natuur van het geloof is een toestemming aan Zijn getuigenis en niet een getuigenis op een zichtbaar bewijs. Het Voorwerp (gelijk wij te voren zeiden) is boven ons. Hierom wordt geloof (gelijk te voren aangevoerd is) beschreven als *een donker gezicht in een spiegel*. Al wat wij op deze wijze kennen (en al wat wij van God kennen, kennen wij alleen op deze wijze) dat is maar klein, duister en verborgen.

Tegenwerping.

Maar zult u zeggen, dit alles is waar; maar dit is nochtans zo alleen bij diegenen, die mogelijk God niet kennen, zoals Hij geopenbaard is in Christus Jezus. Met de zodanigen is het geheel anders gelegen. Het is waar, niemand heeft ooit God gezien; maar de eniggeboren Zoon, Die heeft Hem ons verklaard, Joh. 1 : 17, 18. *Wij weten dat de Zone Gods gekomen is en heeft ons het verstand gegeven, dat wij de Waarachtige kennen*, 1 Joh. 5 : 20. De verlichting van het heerlijk Evangelie van Christus, (die het beeld Gods is) schijnt over de gelovigen, 2 Cor. 4 : 4. Ja, *God die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is degene, die geschenen heeft in onze harten, om ons te geven de kennis van de heerlijkheid, in het aangezicht van Jezus Christus*, vers 6. Zodat, hoewel wij eertijds duisternis waren, nu licht in de Heere geworden zijn, Ef. 5 : 8. En de apostel zegt: *wij allen, met ongedekten aangezichte, aanschouwen de heerlijkheid des Heeren*, 2 Cor. 3 : 18. Ja, wij zijn nu zover, van in zulk een duisternis en van God vervreemd te zijn, *dat onze omgang en gemeenschap is met de Vader en met zijn Zoon Jezus Christus*, 1 Joh. 1 : 3. Het licht van het Evangelie, waardoor God nu geopenbaard is, is heerlijk. Het is niet een ster, maar een zon is er over ons opgegaan. Het deksel is van onze aangezichten afgenomen; zodat, ofschoon ongelovigen, ja mogelijk ook sommige zwakgelovigen, in enige duisternis mogen zijn, hebben nochtans diegenen, die enige wasdom of merkelijke overtuiging hebben, een klaar gezicht en beschouwing van het aangezicht Gods in Christus.

Ik antwoord.

1. Dit is de zaak: een ieder onzer kent genoeg van Hem, om Hem meer te beminnen als wij doen en om onszelf in Hem te verlustigen, Hem te dienen, in Hem te

geloven, Hem te gehoorzamen en ons vertrouwen op Hem te stellen, boven hetgeen wij tot nog toe deden. Onze duisternis en zwakheid pleit niet voor ons verzuim en ongehoorzaamheid. Wie onzer is het, die met zijn wandel beantwoord heeft de kennis die hij had van de uitnemendheden, van de volmaaktheden en de wil van God? Het einde dat God beoogt, als Hij ons hier enige kennis van Zichzelf meedeelt, is, *dat wij Hem zouden verheerlijken als God*; dat is, Hem beminnen, dienen, geloven, gehoorzamen en dat wij Hem al die eer en heerlijkheid toebrengen zullen die een arm zondig schepsel, aan een zondenvergevend God en Schepper, schuldig is. Nu moeten wij immers allen bekennen, dat wij nooit zo ver doorwerkend veranderd zijn geworden naar Zijn Beeld met de kennis die ons meegedeeld is. En hadden wij ons talent in dezen wel aangelegd, ons was mogelijk nog veel meer toevertrouwd.

2. De kennis die wij van God hebben, door de openbaring van Jezus Christus in het evangelie, is zeker zeer uitnemend en heerlijk. *Zó is æ* in vergelijking van enige kennis van God die men op een andere wijze bekomen mocht, of die verkregen werd in de wet onder het Oude Testament, welke maar de schaduw der toekomstige goederen had en niet het beeld der zaken zelve. Dit is het dat de apostel uitvoerig verklaart, 2 Cor. 3. Christus heeft in deze laatste dagen de Vader geopenbaard en uit Zijn Eigen schoot Zijn Naam verklaard en ons Zijn zin, wil en raad, op een veel klaarder, uitnemender en onderscheidener wijze kenbaar gemaakt, als Hij ooit tevoren deed, wanneer Hij Zijn volk hield onder de onderwijzing van de wet. Dat is ook wel het voornaamste, dat in de tekst tevoren gemeld, beoogd werd. De klare en duidelijke vertoning en openbaring van God en Zijn wil, wordt in het Evangelie uitdrukkelijk verheven, in tegenstelling van iedere andere weg waarin Hij zich openbaart.
3. Het onderscheid tussen gelovigen en ongelovigen, zo veel de kennis belangt, ligt niet zozeer in de *zaken* die zij kennen, als wel in de *manier* van kennen. Sommige ongelovigen kunnen meer kennis van God hebben en bekwaam zijn om meer van God, Zijn volmaaktheden en Zijn wil te spreken, dan vele gelovigen. Maar zij kennen niets zoals men het moest kennen. Zij kennen niets op een rechte wijze, niets geestelijk en zaligmakend, zij kennen niets bij een heilig, hemels licht. De voortreffelijkheid van een gelovige bestaat niet in een brede bevassing van de zaken, maar dat hij hetgeen dat hij zo bevat, (het welk misschien zeer weinig is) ziet in en bij het licht van Gods Geest, in een zaligend en zielsveranderend licht. Dit is het dat gemeenschap met God en niet verhoovaardigende gedachten of zeldzame ondernemingen in ons teweegbrengt.
4. Jezus Christus ontdekt en openbaart, door Woord en Geest, aan de harten van al de Zijnen, God als een Vader, als een God des Verbonds, als een Beloner. Dit is alleszins genoegzaam om ons te leren, hoe men Hem hier heeft te gehoorzamen en om ons te leiden tot Zijn schoot en ons daar te doen neerliggen in de genieting van Hem, tot in eeuwigheid.
5. Ongeacht dit alles, is het maar een klein gedeelte dat wij van Hem kennen. Wij zien maar Zijn achterste delen, want:
  - a. Het oogmerk van al de evangelische openbaringen, is niet om ons Gods wezenlijke heerlijkheid te ontdekken, opdat wij Hem zouden zien gelijk Hij is, maar enkel om ons zoveel van Hem te vertonen, als Hij weet dat genoegzaam zal zijn, om een grond te wezen voor ons geloof, liefde, gehoorzaamheid en ons komen tot Hem. Dat is het geloof dat Hij hier van ons verwacht. En zodanige dienst, als arme schepselen betaamt, in het midden van de verzoeking. Maar als Hij ons zal roepen tot eeuwige verwondering en beschouwing, zonder

verhinderende of verstoring, dan zal Hij op een nieuwe wijze Zichzelf aan ons ontdekken en de hele gedaante der zaken, zoals die nu voor ons ligt, zal dan als een schaduw heenvlieden.

b. Wij zijn dof en traag van hart om de dingen die ons in het Woord geopenbaard zijn te bevatten. God die door onze zwakheid en gebreken de ziel in een gedurige afhankelijkheid van Zich wil bewaren, door onderwijzing en openbaring van Zichzelf uit Zijn Woord, brengt nooit een ziel in deze wereld, tot het alleruiterste, dat het Woord leren en ontdekken kan. Zodat, ofschoon de manier van openbaring, in het evangelie, klaar en duidelijk is, weten wij echter nog maar zeer weinig van de zaken zelve, die ons zo geopenbaard zijn.

Laat ons dan het gebruik en het oogmerk van deze bedenking eens inzien. Zal niet een behoorlijke besef van de onbegrijpelijke grootheid van God en die oneindige verre afstand van Hem, in welke wij staan, zal (zeg ik) die niet onze ziel vervullen met een heilig en eerbiedig ontzag voor Hem? Zodat wij dezelve in zulk een gestalte bewaren, die alleszins buiten staat is, tot het groeien en voortzetten van enige begeerlijkheid?

Laat de ziel gedurig gewend zijn aan eerbiedige gedachten van Gods grootheid en alomtegenwoordigheid en zij zal zeer wakende zijn, tegen een onbehoorlijk gedrag. Aanmerkt Hem, met Wien wij te doen hebben! God, ja onze God is een verterend Vuur, Hebr. 12: 29. Weet het, dat in uw grootste verwondering, wegens Zijn oog en Zijn tegenwoordigheid, uw gehele natuur nog veel te eng is, om het besef te kunnen dragen, die overeenkomt met Zijn wezenlijke heerlijkheid.

HOOFDSTUK XIII. NEGENDE BESTURING

- De negende besturing. *Als het hart ontroerd is door de zonden, moet men geen vrede tot hetzelfde spreken, voordat God van vrede spreekt; vrede zonder*

verfoeiing van de zonde, is geen ware vrede, zo meet men de vrede aan zichzelf.

- Hoe men kan weten dat men zo doet? Enige besturingen betreffende die vraag.
- De ijdelheid van vrede zo los heen te spreken. Gelijk ook van hetzelfde te doen op deze of gene grond en niet algemeen.

Negende besturing

Als God het hart ontrust omtrent de schuld van haar zondige wangestalte, hetzij in opzicht van de wortel en inwonende zonde, of in opzicht van enige uitbreking, draagt zorg, dat u geen vrede tot uzelf spreekt, voordat God vrede spreekt. Hoor wat Hij tot uw ziel zegt.

Als men deze besturing, niet wel in acht neemt zal het hart geweldig openliggen voor de verleiding van de zonde. Dit is een werk van groot gewicht en aanbelang. Het was een jammerlijke zaak, dat een mens zijn eigen ziel in deze zou bedriegen. Al de waarschuwingen, die ons God in ontferming over onze ziel geeft, om onszelf te beproeven en te onderzoeken, strekken allen daarheen om dit kwaad te voorkomen, dat wij zonder grond vrede tot onszelf spreken zouden. Welks uitslag is, dat men zichzelf zegent tegen God aan. Het is tegenwoordig mijn werk niet, om te staan op het gevaar hiervan, maar om de gelovigen te helpen om dit toch te voorkomen en hen te doen weten wanneer men dat doet.

Om deze besturing wel aan te leggen, merkt op:

1. Dat gelijk het Gods voorrecht is en Zijn oppermachtige heerschappij om genade te geven aan dengenen die het Hem behaagt, gelijk Hij zich ontfermt diens Hij wil, Rom. 9 : 18 en onder al de mensen roept die Hij wil en heiligt die Hij wil, zo houdt Hij het nog als een voorrecht voor Zichzelf dat Hij onder degenen, die Hij roept en rechtvaardigt en die Hij wil zaligen, *van vrede spreekt* aan wie Hij wil en in welke mate 't Hem behaagt. Het betreft degenen, aan wie Hij Zijn genade heeft ten koste gelegd. Hij is in een bijzondere manier van handeling met de gelovigen, die de God van alle vertroosting houdt. Dat is, van al die goederen die Hij opgesloten houdt in Zijn familie en die Hij uitdeelt onder al Zijn kinderen, naar Zijn welgevallen. Dit is het dat de Heere aanwijst, Jes. 57 : 16-18. Daar hebt u juist hetzelfde geval dat nu onder onze overdenking is. Als God zegt, dat Hij hun treurigen vertroosting zou wedergeven en dat Hij hen zou genezen, dan houdt Hij dit op een bijzondere wijze als een voorrecht voor Zichzelf. *Ik schep de vrucht der lippen, vrede*, vers 19. Juist in opzicht van deze arme verwonde schepselen, zegt de Heere: *Ik schep het; en breng het naar Mijn oppermachtige heerschappij voort, zoals het Mij behaagt.*

Evenals het gaat met de eerste schenking van de genade, ten opzichte van hen die tot nog toe in de staat der natuur waren, God doet het met grote wijsheid. Zijn handeling zo in het geven, als in het voorbijgaan, is dikwijls (zoveel de uiterlijke vertoning aangaat) ten enenmale boven en tegen alle schijnbare verwachting. Zo is het ook met Zijn mededeling van vrede en vreugde, ten aanzien van diegenen, die al in de staat der genade zijn. Hij reikt ze hun menigmaal toe, ten enenmale buiten onze verwachting, immers zoveel de zichtbare gronden van Zijn beschikking betreft.

2. Gelijk God de vrede schept voor wie het Hem behaagt, is het ook een voorrecht van Christus, om die te spreken tot ons geweten. Als Hij handelt met de gemeente van Laodicea, die haar wonden vals geheeld en tot zichzelf van vrede gesproken hadden, - dat zij niet hadden moeten doen, - dan neemt Hij deze titel aan: *Dit zegt de Amen, de waarachtige Getuige*, Openb. 3; 14. Hij geeft getuigenis van onze staat, zoals die inderdaad is; wij kunnen misvatting hebben of onszelf tevergeefs ontrusten, of ons zelf

op een valse grond vleien, maar Hij is *de Amen, de getrouwe Getuige* en hetgeen Hij van onze staat en gelegenheid zegt, dat is inderdaad zoals Hij het zegt. In Jesaja 11 : 3 lezen wij, *dat Hij niet zou richten naar het gezicht Zijner ogen*. Dat is, niet naar de uitwendige vertoning, of naar iets dat aan mistasting onderworpen is, daar wij mensen zo gereed toe zijn. Maar Hij zal iedere zaak oordelen en vonnissen, zoals ze waarlijk is.

Neem deze twee voorafgaande opmerkingen met uen dan zal ik verder enkele regels geven, waarbij iemand kan weten of God vrede tot hem spreekt, dan of hij zelf alleen vrede spreekt tot zichzelf.

Ten eerste. *De mens spreekt zeker vrede tot zichzelf, wanneer dit zijn doen niet vergezelschap gaat met de allergrootste verachting van die zonde waarop deze vredespreking haar betrekking heeft*. En dat wel met de grootste verfoeiing die men zou kunnen bedenken zowel van die zonde als van zichzelf vanwege die zonde. Wanneer de mensen verwond zijn door de zonde, ontrust en ontroerd en dat zij weten dat er geen geneesmiddel voor hen is, als alleen in de barmhartigheden van God, door het bloed van Christus, dan zien zij daarom naar Hem uit en naar de beloften des Verbonds in Hem en daar stellen zij dan hun hart op gerust, dat het met hun wel gaan zal en dat God Zich verhogen wil, met hun genadig te zijn. Ondertussen zijn hun zielen niet bewerkt tot de grootste verfoeiing van de zonde en wel die zonde om welke zij zo ontrust waren. Dit is zichzelf te genezen en niet genezen te worden door God. Dit is slechts een grote en sterke wind, daar de Heere wel bij is, maar de Heere is niet *in* die wind. Als de mensen waarlijk op Christus zien, Die zij doorstoken hebben (zonder welk gezicht daar geen vrede noch genezing is) zullen zij rouwklagen, Zach. 12 : 10. Zij zullen juist daarom over Hem rouwklagen en zij zullen de zonde, die Hem doorstoken heeft, verfoeien. Als wij tot Christus gaan om genezing, dan zien de ogen des geloofs, Hem bijzonder als Een die doorstoken is.

Het geloof neemt verscheiden beschouwing van Hem, naar gelang dat de gelegenheden van haar toegang en gemeenschap, die zij met Hem heeft dan zijn. Soms beschouwt het Zijn heiligheid, soms Zijn kracht, soms Zijn liefde en gunst bij Zijn Vader. En wanneer het uitgaat om genezing en vrede, dan ziet het bijzonder op het bloed des Verbonds en op Zijn lijden. *Want de straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem en door Zijn striemen is ons genezing geworden*, Jes. 53 : 5. Als wij uitzien naar genezing, dan moeten wij Zijn striemen in 't oog hebben. Niet in haar uitwendige geschiedenis, dat is het doen van Roomse godsdienstplichten, maar in de liefde, vriendelijkheid, verborgenheid en het teken van het Kruis. En als wij uitzien naar de vrede, moeten wij de straf die op Hem was, in 't oog houden. Dit zeg ik nu, indien dit gedaan wordt naar Gods wil en in de sterkte van de Geest, die op de gelovigen is uitgestort, dat zal teweegbrengen een verfoeiing van de zonde, (of zonden) welke genezing en vrede gezocht was. Zo vinden wij het Ezech. 16: 62, 63. *Ik zal Mijn verbond met u oprichten en gij zult weten, dat Ik de Heere ben*. Wat dan? *Opdat gij het indachtig zijt en beschaamd zijt*. Wanneer God vrede tot ons komt spreken, door een vast verbond des vredes, dat vult het de ziel met schaamte, over al de wegen, waardoor zij van God afgezworven was. Een van de dingen, welke de apostel zegt dat vergezelschap gaat van de Goddelijke droefheid, die een onberouwelijke bekering ter zaligheid werkt, is ook wraak; *ja, wraak*, zegt de apostel, 2 Cor. 7 : 11. Zij zagen op hun misdragingen met verontwaardiging en wraak wegens hun dwaasheid, daarin gepleegd. Als Job tot een doorzettende genezing kwam, riep hij uit: *Ik verfoei mijzelf*, Job 42: 6. Hij had ook geen vaste vrede, voordat hij zo deed. Hij mocht zich misschien beholpen hebben met de leer van de vrije genade, die hem zo

uitnemend van Elihu gepredikt was, hoofdstuk 33 : 14-29, maar dan had hij slechts zijn wonde toegepleisterd, hij moest komen tot zelfverfoeiing, indien hij genezing verkrijgen wilde. Zo was het met hen, die ons Psalm 78 : 33-35, voorkomen. In hun grote ontroering en verwarring, die hun om en op de zonden overkwam, zochten zij God. Ik twijfel niet, of zij naderden tot God in Christus (want dat zij zo deden, is blijkbaar uit de erenamen die zij Hem gaven; zij noemden Hem hun Rotssteen en hun Verlosser, twee woorden, die beide op Christus wijzen) en daarop spraken zij tot zichzelf van vrede. Maar was het een ware en blijvende vrede? Nee; hij ging heen als een vroegkomende dauw. God sprak niet één woord van vrede tot hun zielen. Maar waarom hadden zij geen vrede? Hierom; *omdat zij in hun nadering tot God Hem slechts vleiden met hun mond en logen met hun tong*. Maar hoe bleek dat? Hun hart was niet recht met Hem en zij waren niet getrouw in Zijn verbond. Daar was geen verfoeien noch verlaten van die zonde, in betrekking van welke zij tot zichzelf vrede spraken. Laat een mens zichzelf toe-eigenen wat hij wil, om zich te helen en gerust te stellen, laat hij de rechte medicijnen gebruiken, laat hij het doen op de behoorlijke wijze, laat hij zijn hart tevreden stellen met de beloften van het verbond; wanneer nochtans deze vrede niet vergezelschap gaat met een verfoeiing en verwerping van die zonde, die de wonden was en deze onrust veroorzaakte, is het geen vrede van Gods schepping, maar een die wij onszelf maken. Het is maar een toelopen van de wonde, terwijl het kwaad op de grond blijft liggen en zal daar inkankeren, rotten en knagen, totdat het eens weer met schade, kwelling en gevaar uitbarst. Laat de arme zielen die op dit pad wandelen, zij die gevoelig zijn van de onrust die de zonde verwekt, én van haar besmetting en onreinheid; laat die, die barmhartigheid zoeken te verkrijgen, zich schikken tot de Heere in Christus, om door Hem barmhartigheid te verkrijgen, ... als ze echter de zonde onder hun tong behouden als een lekkere beet, ik zeg, laat die nooit denken dat zij een ware en vaste vrede hebben zullen.

Bijvoorbeeld, u vindt dat uw hart de wereld achterna loopt en dat het u belet in de gemeenschap met God; de Geest zal dan uitdrukkelijk tot u zeggen: *zo iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is in hem niet*, 1 Joh. 2 : 15. Dit brengt u wel in een onderhandeling met God in Christus, tot genezing van uw ziel en bevrediging van uw geweten; maar ondertussen is er geen doorwerkende verfoeiing bij. Ja, veeleer staat ze u wel aan, ten ware dat ze u enigszins mishagden, alleen maar ten aanzien van de gevolgen. Wanneer u zalig zult worden, zal het zijn als door vuur. God heeft nog iets aan u te doen, eer Hij met u afgedaan heeft. U zult weinig vrede in uw leven genieten en u zult al uw dagen krachteloos en kwijnende zijn, Jes. 52: 17.

Dit is een bedrog, dat aan de wortel ligt van de vrede van veel belijders en die dezelve doet verdorren. Ze zijn zeer sterk bezig omtrent barmhartigheid en vergeving en schijnen in hun doen grote gemeenschap met God te hebben. Zij liggen daar voor Hem, bewenende hun zonden en dwaasheden, zodat men zou denken, (ja, zij denken het zelf) dat zij en hun zonden, nu zeker gescheiden zijn en zij in genade aangenomen zijn en Zijn barmhartigheid gekregen hebben. Dit voldoet hun hart zo voor een kleine tijd, maar als er een nauw onderzoek gedaan wordt, dan blijkt dat er een heimelijke achterhouding omtrent hun dwaasheid (of dwaasheden) omgegaan is. Althans was er die hele wegwerping der overtreding niet, die er noodzakelijk wezen moest. En hun gehele vrede werd wel haast ontdekt en blijkt nietig en verrot te zijn, nauwelijks langer durende, dan de woorden der smeking in hun monden.

Ten andere. *Wanneer de mensen zichzelf de vrede beloven volgens hun conclusie die steunt op voorgaande overtuigingen en menselijke redeneringen, is het een valse vrede en zal niet duurzaam zijn*. Ik zal een weinig verklaren wat ik daarmee bedoel.

Gesteld, iemand heeft door de zonde een wonde gekregen, hij heeft een overtuiging van enig zonde op zijn geweten, dat hij niet heeft gewandeld oprechtheid, gelijk het evangelie betaamde. Het is tussen God en zijn ziel geheel niet wel, 't is alles niet recht. Hij overlegt nu wat er al gedaan moet worden. Hij heeft licht en weet welk pad hij heeft in te slaan en hoe zijn ziel voor dezen wel geheeld was. Bedenkende, dat de beloften Gods, de uiterlijke middelen zijn, die hij toe te dienen heeft tot genezing van zijn wonde en tot geruststelling van zijn hart, daar gaat hij heen en hij zoekt er zulke uit. En hebbende een of meer gevonden, welke letterlijke uitdrukking juist past op zijn gelegenheid, dan zegt hij tot zichzelf: God spreekt hier in deze belofte, *hier zal ik mijzelf een pleister bekomen, die zolang en zo breed is als mijn wonde*; en hij past zo de beloften op zijn staat en gaat in vrede neerzitten. Dit is een andere vertoning op de berg, de Heere is hier wel nabij, maar de Heere is er niet in. Het was niet het werk van de Geest (die ons alleen kan overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel, Joh. 16 : 8), maar enkel de werking van de verstandige en redelijke ziel.

Wij zeggen dat er drie soorten leven zijn, een groeiend, gevoelend en een redelijk of verstandig leven. Sommige schepselen hebben alleen het groeiend, sommigen ook een gevoelend, (en dat sluit het vorige in;) en anderen hebben ook het redelijke leven en dat stelt de twee andere soorten van leven vooruit en voert ze in. Hij nu, die het redelijke leven heeft, werkt niet alleen volgens dat beginsel, maar ook naar de beide anderen; hij groeit en is gevoelig. Zo is het ook met de mensen in de zaken Gods; sommigen zijn enkel natuurlijke en redelijke mensen, sommigen hebben daarenboven nog, overtuiging met verlichting; en sommigen zijn waarlijk herboren. Hij nu, die het laatste heeft, heeft ook de beide anderen. Daarom werkt hij zo soms door het beginsel van een redelijk en soms door het beginsel van een verlicht mens. Zijn waar geestelijk leven, is het beginsel niet van al zijn beweging; hij werkt niet altijd in de kracht daarvan en al zijn vruchten komen van deze wortel niet.

In het geval, daar ik nu van spreek, werkt hij enkel uit de beginselen van overtuiging en verlichting, waardoor zijn eerste natuurlijke bekwaamheden vermeerderen; maar de Geest ademt geenszins op al deze wateren. Bijvoorbeeld, gesteld dat de wond en ontroering van de ziel, ontstaat door wederinstorting in dezelfde zonde, waardoor, - wat ook het kwaad of de dwaasheid zij, al ware ze (wat de zaak belangt) nog zo klein, - de ziel echter nooit dieper wonden krijgt, dan door dezelve. Er is geen groter beroering, dan die hierdoor veroorzaakt wordt. In deze ontroering van zijn gemoed, vindt hij die belofte: *de Heere zal zich zijner ontfermen en onze God vergeeft menigvuldig*, Jes. 55 : 7. Hij zal de vergeving vermenigvuldigen, of bij de vergeving, vergeving toedoen; Hij zal het weder en weder doen. Of hetgeen de Heere bij Hosea zegt, hoofdstuk 14: 5, *Ik zal hun afkeringen genezen en Ik zal hen vrijwillig liefhebben; want Mijn toorn is afgekeerd*. Deze beloften overdenkt die man en daarop eigent hij zichzelf dan vrede toe. Of nu de Geest Gods die toe-eigening maakt en of die kracht en leven geeft aan de letter of niet, daar past hij niet op. Hij luistert niet of de Heere God wel van vrede spreekt. Hij wacht niet op God, die veeleer zijn aangezicht nog voor hem verbergt en ziet zijn arm schepsel de vrede stelen en daarmee heenlopen, wetende dat de tijd eens komen zal, dat Hij eens weder met hem zal handelen en hemeen nieuwe rekening afvorderen, Hos. 11 : 3. Dán zal hij zien, dat het tevergeefs is, een stap te gaan daar God niet bij de hand neemt.

Ik zie hier waarlijk nog verscheiden andere vragen uit ontstaan, die men hier tussenbeide kan invoegen, ik kan mij nu op die allen niet vestigen, van éne alleen zal ik een weinig spreken.

Men mocht hier zeggen: daar dit het pad schijnt te wezen waarin ons de Heilige Geest leidt tot genezing van onze wonde en geruststelling van onze harten; hoe kan men

weten, of wij zelf slechts alleen gaan, dan of de Geest ons daarin vergezelschaft?
Ik antwoord.

1. Als iemand van u in dit opzicht uit de weg is geraakt, God zal het hem wel haast laten gewaar worden. Want behalve dat u Zijn beloften hebt, Ps. 25 : 9. *Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht en Hij zal de zachtmoedigen zijnen weg leren*, zal Hij u niet altijd laten dwalen. Ja, ik zeg, Hij zal ook niet kunnen lijden, dat u uw naaktheid langer met vijgenbladeren bedekt, maar Hij zal ze eens wegrukken en met al de vrede die u daarin stelt. Hij wil 't niet verdragen, dat u dus op uw droesem zou blijven liggen, u zult haast weten dat uw wond niet genezen is. Dat is, u zult spoedig gewaar worden door de uitkomst, dat het zo niet met u was. De vrede, dien u dus won en verkreeg, zal niet duurzaam zijn. Terwijl het gemoed overweldigd is door haar eigen inzichten kan er geen ontroering op hechten. Maar wacht slechts een weinig en al deze redenering zal koud worden en op het gezicht van de eerste verzoeking die er maar oprijst, verdwijnen.

2. Deze weg slaat men gewoonlijk in zonder dat wachten, het welk die genade, een bijzondere daad des geloofs is, die God in zulk een toestand wil geoefend hebben. Ik weet wel, dat God soms wel eens plotseling tot de ziel inkomt, die als het ware in een ogenblik wondende en genezende; gelijk ik meen dat het was met David, wanneer hij een stuk van Sauls mantel sneed. Gewoonlijk vordert God in zulk een omstandigheid een wachten op de Heere, Ps. 130: 6. En een arbeidzaamheid, zodat men op Hem wacht als het oog van een knecht op zijn heer, Ps. 123: 2. Zoals de Profeet zegt, Jes. 8 : 17, *Daarom zal ik de Heere verbeiden, Die Zijn aangezicht verbergt, voor het huis Jakobs en ik zal Hem verwachten*. God wil, dat Zijn kinderen wanneer zij van huis zijn gelopen, een poosje voor Zijn deur zullen liggen en niet zo dadelijk bij Hem invallen, maar wachten tot Hij ze bij de hand vat en hen intrekt, wanneer zij zo beschaamd zijn, dat zij niet bij Hem durven komen. Maar zelfgenezers, of mensen die tot zichzelf van vrede spreken, maken gewoonlijk haast, zij willen niet wachten, zij luisteren niet wat God zal spreken. *Wie gelooft, die zal niet haasten*, Jes. 28 : 16, maar zij willen verder lopen om genezen te worden.

3. Zulk een wijze van doen kan het verstand en het geweten, - het redenerend en besluitend vermogen van de ziel, - een beetje tevreden stellen, maar verzoet het hart niet met een ware rust en een aangenaam vergenoegen. Het antwoord, die het ontvangt is zeer gelijk aan die, welke Eliza aan Naman gaf: *ga in vrede*, 2 Kon. 5 : 19. Dat stelt zijn gemoed enigszins gerust; maar ik twijfel zeer, of het zijn hart wel verzoet en of het hem wel een vreugde in geloof gaf en een andere dan een natuurlijke vreugde, die in hem ontstoken werd op en om zijn genezing. *Doen mijn woorden geen goed? Zegt de Heere*, Micha 2 : 7. Wanneer God spreekt, is er niet alleen een waarheid in Zijn woorden, die de overtuiging van ons verstand mag beantwoorden, maar zij doen ook goed. Ze brengen voort hetgeen zoet, goed en begeerlijk is, aan de wil en genegenheden, waardoor de ziel wederkeert tot haar rust. Ps. 116 : 7.

4. Wat het kwaadste van alles is, het verbetert bij hen het leven niet, het heelt hun kwaal niet en het geneest hun ongestalte niet. Als God vrede spreekt, dat geleidt en bewaart de ziel, dat ze niet weder tot dwaasheid keert, Ps. 85 : 9. Maar als wij het zélf spreken, dan wordt het hart niet van het kwaad afgetrokken. Nee, 't is eer de kortste weg in de wereld, om de ziel tot een handel van afwijkingen te brengen. Zichzelf zo te pleisteren zodat ge uzelf weer aanmoedigt tot de slag, zonder gespeend te worden aan eigen kracht, dat is tastbaar genoeg dat het eigenwerk is geweest, maar Jezus Christus en zijn Geest waren daar niet. Ja, dikwijls gebeurt

het, als de natuur zijn werk heeft gedaan, zal ze na enkele dagen om haar loon komen; en zijnde werkzaam geweest omtrent deze genezing, weer vaardig worden om u een nieuwe verwonding toe te brengen. Met Gods vrede spreken, gaat er zoveel zoetigheid en zodanige ontdekking van Zijn liefde vergezelschap, dat ze sterke verbintenissen op de ziel leggen, om niet meer zo verkeerd te handelen, Luk. 22: 32.

Ten derde. Wij spreken vrede tot onszelf, wanneer wij het zo los heen doen. De profeet beklaagde dit in sommige keraars, Jer. 6 : 14. *Dat zij de breuk der dochter zijns volks op het lichtste geneesden.* En zo is het met sommige belijders, zij maken van de genezing hunner wonden een gering werk. Als hun geloof de beloften maar eens inziet en slechts overloopt, daarmee kunnen zij het doen en dus kunnen zij de zaak ten einde brengen. De apostel zegt ons, *dat het woord der prediking aan sommigen geen nut deed, omdat het met het geloof niet vermengd was*, Hebr. 4 : 2. Het Griekse woord betekent: *het was niet wel getemperd en gemengd met het geloof.* Daar moet niet maar een enkel gezicht op het woord van de genade in de beloften zijn; maar het moet zolang gemengd worden met het geloof, totdat het daar ingelijfd is en dat het in de eigen natuur daarvan veranderd wordt; en dan doet het waarlijk goed aan de ziel. Had u een wonde in uw geweten, die met zwakheid en onrust vergezelschap gaat, daar u nu van bevrijdt bent; hoe kwam het?

U zult zeggen: *ik zag op de beloften van vergeving en genezing; en zo vond ik vrede.* Ja, maar u hebt uzelf misschien te veel gehaast, u hebt slechts zo oppervlakkiger wijze gedaan, u hebt niet op de beloften geweid, zodat u ze met geloof vermengde om al de kracht die er in is door uw ziel te doen heendringen. U hebt het maar zo los heen gedaan; daarom zult u eerlang uw wonde weer opgebroken vinden en u zult weten dat u niet genezen bent.

Ten vierde. Die vrede tot zichzelf spreekt, op de een of andere grond en op dezelfde tijd een ander kwaad van minder gewicht of omvang op zijn ziel heeft liggen, daar hij in geen onderhandeling met God treedt, die mens roept vrede waar geen vrede is.

Om mijn mening een weinig te verklaren: Iemand heeft andermaal een plicht verzuimd, daar hij mogelijk in alle billijkheid toe gehouden was. Zijn geweten is daarover beroerd, zijn ziel verwond, hij heeft geen vrede in zijn beenderen, vanwege zijn zonden. Hij zoekt genezing en hij vindt vrede, evenwel zal er misschien intussen wereldsgezindheid, of hovaardij, of een andere dwaasheid, door welke de Geest Gods zeer bedroefd wordt, in de boezem van zulk een man liggen, die hem nooit stoorde, nog hij dezelve verfoeide. Wel laat die mens niet denken, dat deze zijn vrede enigszins van God is.

Dan zal het met de mens wel gesteld zijn, wanneer hij een gelijkmatige achting heeft tot *al* Gods bevelen. God wil ons rechtvaardigen van zonden, maar Hij wil de allerminste zonde in ons niet rechtvaardigen. Hij is een God van te reine ogen, dan dat Hij de ongerechtigheid zou aanschouwen.

Ten vijfde. Als de mens zelf tot zijn geweten van vrede spreekt, dan gebeurt het zelden, dat God verootmoediging spreekt tot zijn ziel. Gods vrede is een verootmoedigende vrede, een smeltende vrede; zoals het was met David, Ps. 51: 2. Nooit dieper vernedering, dan wanneer hem Nathan de tijding van zijn vergeving bracht.

Maar, zult u zeggen, *wanneer mogen we ons de troost van een belofte toe-eigenen, als de onze, in op zicht van enige bijzondere wonde, tot geruststelling van ons hart?*

Antwoord.

1. In 't algemeen, wanneer God het spreekt, hetzij ook, wanneer het zij, of vroeger of later. Ik zei te voren, dat God het wel doet in het eigen ogenblik van de zonde zelf en dat met zulk een onweerstaanbare kracht, dat de ziel noodzakelijk des Heeren zin daarin verstaan moet. Soms wil Hij ons langer doen wachten. Maar als Hij spreekt, het zij dan vroeg of laat, hetzij wanneer wij zondigen, hetzij wanneer wij boetvaardig zijn, de ziel zij in een zodanige staat als het dan zij, als God spreekt, dan moet het aangenomen worden. Daar is niets dat de Heere in onze gemeenschap met Hem moeilijker valt (als ik zo spreken mag) dan onze ongelovige vrees, die ons terug houden van het ontvangen van die sterke vertroosting, daar Hij zo gewillig toe is om ze aan ons te geven.

Maar u zult zeggen: *wij zijn dan nog niet verder dan wij waren. Als God vrede spreekt, moeten wij het aannemen, dat is waar, maar hoe zullen wij weten of God het spreekt?*

a. Ik wens dat wij allen op een krachtdadige wijze daar toe konden komen, dat we de vrede omhelsden, wanneer wij overtuigd zijn, dat het God is, die tot ons spreekt en dat het ook onze plicht is om ze te ontvangen.

b. Er is (om zo te spreken) een heimelijke beweging in het geloof, daar het de stem van Christus bij kent, wanneer Hij waarlijk tot ons spreekt. Zoals het kindeke opsprong in Elizabeths buik, wanneer de gezegende maagd tot haar kwam. Het geloof huppelt in het hart, als Jezus hetzelfde waarlijk nadert. Christus zegt van Zijn schapen, *dat ze Hem kennen en Zijn stem horen*, Joh. 10 : 14, 27. Zij kennen Hem en Zijn stem, zij zijn dat geluid gewoon en zij weten wanneer zijn lippen tot hun geopend en vol genade zijn. De bruid was in een droevige staat, Hoogl. 5 : 2, in een slaap van zorgeloosheid; maar zodra spreekt Christus niet, of zij roept uit: *Dat is de stem van mijn Liefste!* Zij kende Zijn stem en zij was zo gewoon met Hem om te gaan, dat ze Hem terstond herkende. Zo zal het met u ook zijn, als ge uzelf oefent, door u aan Hem te gewinnen en gemeenschap met Hem te houden. Dan zult u zeer licht onderscheid kunnen maken tussen Zijn stem en die van een vreemde. En neemt deze toetssteen met u, als Hij spreekt, spreekt Hij gelijk geen mens ooit sprak. Hij spreekt met kracht en Hij zal door de een of andere weg uw hart in u doen branden, gelijk het zo de discipelen gebeurde, Luk. 24: 32. Hij doet dat *met Zijn hand van het gat van de deur te trekken*, Hoogl. 5 : 4, dat is, met Zijn Geest u in het hart te grijpen.

Die zijn zinnen geoefend heeft tot onderscheiding van goed en kwaad, die gevorderd is in oordeel en ervaring door een gedurige opmerking van de wegen van Christus handelingen, de manier van de werkingen des Geestes en de vruchten die zij gewoonlijk daardoor bevordert; die is in dit geval voor zichzelf de beste beoordelaar.

2. Als het Woord van de Heere goed doet aan uw ziel, dan is Hij het Zelf die het spreekt. Als het u verootmoedigt, als het u reinigt en als het nuttig is voor die doeleinden, waar de beloften toe gegeven zijn. Namelijk, 1. Om ze u beminnelijk te maken. 2. Te reinigen. 3. Te versmelten en ter gehoorzaamheid te verbinden. 4. En tot ontleding van uzelf, enz. Maar dit is nu mijn werk niet; ik zal niet verder terzijde aftreden, in het vervolgen van deze besturing, die, wanneer zij niet in acht genomen wordt, de zonde groot voordeel zal krijgen in het hart te verharden.

HOOFDSTUK XIV. DE VOORNAAMSTE BESTURING

- Het algemeen gebruik van de vorige besturingen.

- **De grote besturing tot het volvoeren van het beoogde werk, oefen geloof in Christus.**
- De verscheiden wegen op welke dit geschieden kan.
- Bedenking van de volheid in Christus ter verkwikking voorgesteld.
- Grote verwachtingen van Christus.
- Gronden van deze verwachting, zo aan de zijde van Christus, als aan de zijde der gelovigen.
- 't Geloof moet bijzonder werkende zijn omtrent de dood van Christus, Rom. 6 : 36.
- Het werk van de Geest in deze hele zaak.

De overdenkingen waar ik tot hiertoe op gestaan heb, zijn eer dingen van voorbereiding *tot het beoogde werk, als zulke die het zullen uitwerken*. Het is nodig dat ons hart tevoren voorbereid wordt tot het werk zelf, zonder hetwelk datgene waar ik tot hiertoe op gedoeld heb, nooit uitgewerkt zal worden.

De besturingen voor het werk zelf zijn zeer weinig; ik meen die er eigenlijk toe behoren. En zijn deze volgende:

Ten eerste. *Werkt met uw geloof omtrent Christus doding van uw zonden*. Zijn bloed is een oppermachtig middel voor zondezieke zielen. Leef hierin en u zult als een overwinnaar sterven. Ja, u zult door de goede voorzorg Gods dat beleven, dat u uw begeerlijkheden voor uw voeten dood zult zien liggen.

Maar zult u zeggen: *hoe zal het geloof werken omtrent Christus om dit doel te bereiken?*

Ik antwoord: door verscheiden wegen.

1. Vervult uw ziel door het geloof met een behoorlijke overdenking van die volheid die er in Jezus Christus is opgelegd, juist tot dit doel en oogmerk, opdat al uw begeerlijkheden, ook die waar u nu zo in verstrikt bent, door het geloof gedood mochten worden. Overweeg dit, hoewel u geenszins bekwaam bent om door uzelf de overhand te bekomen over uw wangestalten. Hoewel u moede bent van strijden en haast gereed om te bezwijken, dat er echter genoeg is in Jezus Christus om u te verkwikken. *Ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geeft*, zegt Paulus, Fil. 4: 13. Het hield de verloren zoon staande, als hij op het punt stond om te bezwijken, dat er nog brood genoeg was in zijns vaders huis. Hoewel hij er nog ver vanaf was, sterkte hem dat evenwelen het hield hem overeind dat het dáár was. Overleg in uw grootste druk en benauwdheid die volheid van genade, die rijkdommen, die schatten van sterkte, macht en hulp, die er in Hem zijn opgelegd tot onze ondersteuning volgens Jos. 40:28-31; Joh. 1 : 16; Col. 1: 19. Laat dit op uw gemoed komen en daar haar verblijfplaats houden. Denkt, *dat Hij verhoogd is tot een Vorst en Zaligmaker; om Israël bekering te geven*, Hand. 5 :31. Ja ook om bekering te geven en ook om deze doding, zonder welke het andere niets is, of wezen kan. Christus leert ons, *dat wij reinigende genade krijgen door in Hem te blijven*, Joh. 15: 2. Het geloof te oefenen op de volheid, die er is in Christus om onze nood te vervullen, is een uitnemend middel om in Hem te blijven, want beide, onze inenting én ons blijven in Hem, geschiedt door het geloof, Rom. 11 : 19, 20. Laat dan uw ziel door het geloof zich oefenen, met zulke endergelijke gedachten en overleggingen:

'Ik ben een arm, zwak schepsel, ongestadig als het water, ik kan het niet te boven komen. Deze verdorvenheid is mij te hard en is gelijk als aan de deur om mijn ziel ten verderve te brengen; en ik weet niet wat ik doen zal. Mijn ziel is geworden als

een dorre grond en een woning van de draken. Ik heb beloften gedaan en heb ze verbroken; beloften en verbintenissen, hebben mij geweest als een ding van geen waarde. Veel overredingen had ik, dat ik de overhand al had gekregen dat ik eens verlost zou zijn, maar ik ben bedrogen. Zodat ik helder zie, dat ik zonder een uitnemende hulp en ondersteuning, verloren ben en overmeesterd zal worden tot een gehele verlaten van God. Nochtans, hoewel dit mijn staat en toestand is, laat ik echter de trage handen opheffen en de slappe knieën versterken. De Heere Christus, Die alle volheid van genade in Zijn hart en alle volheid van kracht in Zijn hand heeft; Joh. 1: 16. Matth. 28 : 18, is machtig om al deze Zijn vijanden te doden. Er is een genoegzame voorraad in Hem, tot mijn hulp en verkwikking. Hij kan mijn wegdruipende en als stervende ziel aannemen en meer als overwinnaar maken, Rom. 8 : 37. *Waarom zegt ge, o mijn ziel, mijn weg is verborgen van de Heere en mijn recht gaat van mijn God voorbij? Weet gij niet en hebt gij niet gehoord, dat de eeuwige God, de Heere, de Schepper van de einden der aarde, noch moede noch mat wordt; er is geen doorgronden aan zijn verstand. Hij geeft den moeden kracht en Hij vermenigvuldigt de sterkte van dien, die gene krachten heeft. De jongen zullen moede en mat worden en de jongelingen zullen gewisselijk vallen; maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, wandelen en niet mat worden,* Jes. 40 : 27, enz. Hij kan de droge en dorre grond van mijn ziel, tot staande wateren doen worden en mijn dorstig onvruchtbaar hart tot een springader der wateren. Ja Hij kan deze woning der draken, dit hart zo vol gruwelijke begeerlijkheden en heftige verzoeken, tot een plaats van gras en vruchten voor Hem maken, Jes. 35 : 7.'

Zo ondersteunde de Heere Paulus onder zijn verzoeken met de aanmerking van de algenoegzaamheid van zijn genade: *Mijn genade is u genoeg*, 2 Cor. 12 : 9. Hoewel hij er niet terstond in zover deel aan kreeg dat hij van zijn verzoeking verlost werd, was nochtans de genoegzaamheid daarvan, die er in God was zelfs tot dit doel en oogmerk, ook genoegzaam om zijn geest te ondersteunen. Ik zeg dan, wees met uw geloof veel werkzaam, in de beschouwing van die algenoegzaamheid en de volheid die er is in Jezus Christus. En hoe Hij u ten eniger tijd sterkte en verlossing kan geven. Indien u nu hierdoor de goede uitslag van overwinning niet bekomt, u zult echter op die wagen staande gehouden worden, zodat u niet uit het veld zult vluchten voordat de slag geëindigd is. U zult bewaard worden voor een geheel wantrouwen en een neerliggen onder uw ongeloof; of uzelf te wenden tot valse middelen en medicijnen, die in het minst u niet helpen kunnen. De nuttigheid van deze aan werking zal men alleen in haar oefening gewaar worden.

2. Wek uw hart door het geloof op, om van Christus' hulp te verwachten. De hulp van Christus is in dit geval als het gezicht van de profeet Hab. 2 : 3: *het zal nog tot een bestemde tijd zijn, op het einde zal het spreken en niet liegen. Hoewel het vertoeft, verbeidt het, het zal zeker komen, het zal niet achter blijven.* Hoewel het u soms wat lang mocht schijnen, omdat u in droefheid en benauwdheid verkeert, het zal echter zeker komen, in de tijd die de Heere Jezus daartoe bestemd heeft, welke de beste tijd is. Als u dan uw hart kunt verheffen tot een vaste verwachting naar hulp van Jezus Christus; als uw ogen tot Hem zijn, als die van een dienstknecht op de hand van zijn heer wanneer hij wat van hem verwacht te ontvangen, uw ziel zal voldaan worden. Hij zal u zeker verlossen. Hij zal Zelf uw begeerlijkheden slaan en neer vellen en uw einde zal vrede zijn. Alleen zie ernaar uit en verwacht van Zijn hand, wanneer en hoe Hij het doen zal. *Indien gijlieden niet gelooft, zeker gij zult niet bevestigd worden.*

U zult zeggen: *maar welke grond heb ik, om zulk een verwachting op te*

bouwen, opdat ik mag verwachten en niet bedrogen uitkomen?

U moet u noodzakelijk op deze weg houden om hierlangs geholpen en behouden te worden, want door geen anderen kan het geschieden. Tot wie wilt u anders gaan? *Hij alleen heeft de woorden des eeuwigen levens*, Joh. 6 : 68. Er zijn ook in de Heere Jezus ontelbare dingen, die u moeten gaande maken en aanmoedigen tot deze verwachting.

Wat de noodzakelijkheid daarvan betreft, ik heb dat ten dele al tevoren aangewezen, als ik toonde, dat dit alleen het werk van het geloof en van de gelovigen was. *Zonder Mij (zegt Christus) kunt gij niets doen*, Joh. 15 : 5; sprekende met een bijzonder opzicht, tot de reiniging des harten van de zonde, vers 2. De doding der zonde moet door hulp van de genade geschieden. Van onszelf kunnen wij het niet doen. Nu, *het heeft de Vader behaagd, dat in Christus de volheid wonen zou*, Col. 1: 19, *opdat wij uit Zijn volheid zouden ontvangen genade voor genade*, Joh. 1 : 16. Hij is het Hoofd, van welke de nieuwe mens Zijn invloed tot leven en sterkte moet ontvangen, of hij zal dag aan dag verkwijnen. Als wij versterkt zijn met kracht in onze inwendige mens, het is *doordat Christus door het geloof in onze harten woont*, Col. 1 : 11. Ef. 3 : 16, 17. Dat dit werk nu niet geschieden kan zonder de Geest heb ik tevoren getoond. Vanwaar verwachten wij de Geest? Waarheen zien wij er om uit? Wie heeft ze ons beloofd, hebbende dezelve voor ons verworven? Behoorden al onze verwachtingen niet met dit doel alleen op Christus te zijn? Laat dit dan op uw hart hechten, dat zo u geen hulp van Hem ontvangt, dat u Dezelve nooit elders zult vinden. Alle middelen, betrachtingen en worstelingen, die niet aangezet worden door deze verwachtingen, om van Christus hulp te ontvangen en van Hem ook alleen, die alle zijn zonder vrucht, zullen u geen goed doen. Ja als ze iets anders zijn dan een ondersteuning van uw hart in deze verwachting, of middelen door Hemzelf ingesteld om daardoor hulp van Hem te ontvangen, dan zijn zij slechts ijdel.

Verder, om u tot dit verwachten te meer aan te zetten, overweeg:

1. Zijn barmhartigheid, teerhartigheid en vriendelijkheid, als zijnde onze grote Hogepriester, aan de rechterhand van God. Zeker, Hij ontfermt zich uwer ook in uw verdrukking. *Als een die zijn moeder troost, alzo zal Ik u troosten, zegt de Heere*, Jes. 66: 1. Hij heeft de teerheid van een moeder omtrent een zuigeling. *Waarom Hij in alles de broederen moest gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn, in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoenen. Want in hetgeen Hijzelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij dengenen, die verzocht worden, te hulp komen*. Hebr. 2 : 17, 18. Hoe wordt Christus kracht ten opzichte van Zijn lijden ons daar voorgesteld? *In hetgeen Hijzelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij te hulp komen*. Bracht Zijn lijden en verzoeking tot Zijn kracht en bekwaamheid iets toe? Buiten twijfel nee, als wij het volstrekt en op zichzelf aanmerken, maar de bekwaamheid hier gemeld, is zodanig dat er een vaardigheid, gewilligheid en genegenheid om zich ter hulp te vertonen, mee vergezelschap gaat. Het is een bekwaamheid van wil tegen alle afrading. Hij geleden hebbende en verzocht zijnde, kan door alle ontrading en beweging tot het tegendeel heenbreken, om de arme verzochte zielen te verkwikken. *Hij kan ze te hulp komen*. Het Griekse woord is een manier van spreken genomen van de uitwerking. Hij kan nu bewogen worden om te helpen, zijnde Zelf zo verzocht. *Want wij hebben geen Hogepriester, die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar die in alle dingen, evenals wij, is verzocht geweest, maar zonder zonde. Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd*. Hebr. 4 :15, 16. De

vermaning in het 16de vers is dezelfde daar ik nu in bezig ben, namelijk, dat wij proberen te verkrijgen, die verwachting om van Christus alleen hulp te erlangen. Dat noemt de apostel daar: *genade om geholpen te worden ter bekwamer tijd*. Is er ooit tijdig hulp (zegt de ziel) dan is het nu voor mij in deze tegenwoordige staat; dit is het, waar ik zo naar verlang, genade tot een recht tijdige hulp. Ik sta op het punt om te sterven, om te vergaan en eeuwig verloren te zijn. De ongerechtigheid zal de overhand tegen mij behouden, als er geen hulp komt.

Wel zegt de apostel, *verwacht deze hulp, deze ondersteuning, deze genade van Christus!*

Ja maar op wat grond? Dat stelt hij terneer in het 16^e vers, hetgeen in onze vertaling luidt: *dat wij het mogen ontvangen*; bekwame en tijdige hulp zal tot ons toekomen. Ik durf dit vrijmoedig zeggen, dat deze ene zaak, de ziel in het geloof te bevestigen om hulp te verwachten van Jezus Christus op grond van Zijn barmhartigheid als onze Hogepriester, veel nuttiger zal zijn en een betere voortgang zal hebben tot het ten onderbrengen van uw begeerlijkheden en uw ongestalten, dan de aller-strengste wijze van zelfkastijding daar ooit mensen zichzelf aan gebonden hebben. Ja, laat mij er dit nog bij doen, dat er nooit een ziel door de kracht van enige begeerlijkheid, zonde of verdorvenheid is omgekomen, noch ooit verderven zal, die maar zijn ziel door het geloof kon verheffen, om tot Jezus Christus om hulp uit te zien, Jes. 55 : 13. Openb. 3 :18.

2. Aanmerkt de trouw van Hem, die het beloofd heeft, hetwelk u mag aanmoedigen en bevestigen in dit wachten en uitzien naar hulp. Hij heeft u beloofd om u in zulk een geval te helpen en Hij zal Zijn woord ook vervullen tot de minste jota toe. God zegt ons, *dat Zijn verbond met ons zal zijn zoals het bevel des hemels, de zon, maan en sterren, die hun zekere loop hebben en houden*, Jer. 31 : 36. En dat doet David zeggen, dat hij op God wacht om hulp, als een wachter op de morgen. Een zaak die op zijn gezette tijd zeker zal komen. Zo zal 't ook gaan met uw hulp van Christus. Zij zal komen in haar tijd, gelijk de dauw en de regen op een droge grond. *Want Die het beloofd heeft is getrouw*. De bijzondere beloften hiertoe dienende, zijn ontelbaar; laat de ziel met sommige van die (die bijzonder schijnen te passen op hun gelegenheid) altijd voorzien zijn.

Er zijn twee uitnemende voordelen, die met dit verwachten van hulp van Jezus Christus, altijd samengaan.

(1). Het verbindt Hem tot een volkomen en spoedige hulpvaardigheid. Niets verplicht het hart van een mens meer, om behulpzaam en gediensstig te zijn aan een ander, dan de verwachting die dezelve heeft om door hem geholpen te worden, als het anders billijk verwacht mag worden van hem die ons helpen zou. Onze Heere Jezus heeft door Zijn vriendelijkheid, zorg en beloften, onze harten gaande gemaakt tot deze verwachting. Zo zeker dat onze harten daar naar uitgaan, moet het Hem grotelijks verbinden om ons volgens Zijn toezegging te hulp te komen. Dit stelt de psalmist ons voor, als zijn gewone wijze van doen. *Omdat Gij, Heere, niet hebt verlaten degenen, die U zoeken*, Ps. 9: 11. Als het hart eens gewend is in God te rusten en op Hem neer te liggen in vertrouwen, Hij zal het zeker doen. Hij zal nooit zijn als de wateren, die heenvlieden. Hij heeft ook nooit tot het zaad van Jakob gezegd: *zoekt Mij tevergeefs*. Als men Christus kiest tot het fundament ter vervulling van al hetgeen ons ontbreekt, zal Hij ons niet teleurstellen.

(2). Het verplicht het hart, om naarst te wachten in al de wegen en middelen, in en door welke Christus gewoon is, Zichzelf aan de ziel mee te delen en zo te ontvangen

de dadelijke hulp van alle genaden en instellingen, hoedanig die ook zijn. Die iets van een mens verwacht, schikt zich tot die wegen en middelen waardoor hij het zelf kan krijgen. De bedelaar die een aalmoes verwacht, ligt voor die deur en op die weg waar hij ze hoopt te ontvangen. De wegen en middelen in en door welke Christus Zichzelf mededeelt, is en zijn gewoonlijk Zijn instellingen. Die iets van Hem tegemoet ziet, moet Hem daarin opwachten. De verwachtingen, die het geloof heeft, stellen het hart te werk. Het is geen ijdele en ongegronde hoop, van welke ik nu spreek. Als er enige kracht en sterkte is in het bidden, of in de bondszegelen tot doding van de zonde, dan krijgt er de mens voorzeker deel in, door zijn verwachting van hulp van Christus. Om deze reden betrek ik alle bijzondere betrachtingen, hetzij bidden, overdenkingen en dergelijke, tot dit hoofd; en zal er daarom nu niet verder op staan. Als zij op deze grond gevestigd zijn en uit deze wortel spruiten, dan zijn zij tot dit einde van een zonderling gebruik maar anders ook niet.

Nu, van deze besturing tot doding van een overmeesterende karakterzonde kunt u duizend onfeilbaarheden en volle verzekeringen door bevinding hebben. Wie heeft er met God gewandeld onder deze verzoeking, die de vrucht en nuttigheid daarvan niet heeft bevonden? Ik durf er de ziel wel onder laten, zonder daar iets meer toe te doen. Alleen kunnen we hier enige bijzonderheden, die daartoe gebracht kunnen worden nog aanwijzen.

(1.) *Laat het geloof zich voornamelijk oefenen op de dood, het bloed en kruis van Christus, dat is, op Christus als geslacht en gekruisigd.*

De doding der zonde vloeit eigenlijk van de dood van Christus. Het is het eigen, ja, een voornaam doel van Christus' dood, dat daardoor zekerlijk zal uitgewrocht worden. Hij stierf om de werken des duivels te verbreken. Wat er ooit door zijn eerste verzoeking op onze natuur kwam; welke kracht de duivel ooit op ons kreeg, door zijn dagelijkse ingeving, Christus is gestorven om die allen te verbreken. *Die Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons verlossen zou van alle ongerechtigheid en Zichzelf een eigen volk reinigen, ijverig in goede werken*, Tit. 2 : 14. Dit was Zijn doel en oogmerk, als Hij Zichzelf voor ons overgaf, (waarin Hij ook niet missen zal.) Het was Zijn doel ons vrij te maken van de macht der zonden en ons te reinigen van al onze verontreinigende begeerlijkheden. *Die Zichzelf voor haar (de gemeente) heeft overgegeven; opdat Hij haar heiligen zou, haar gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord; opdat Hij haar Zichzelf heerlijk zou voorstellen, een gemeente, die gene vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks; maar dat zij heilig zou zijn en onberispelijk*, Ef. 5 : 25 —27. En dit zal door de kracht van Zijn dood, op verscheiden en veelvoudige wijzen worden uitgevoerd. Hierom wordt onze wassing, reiniging en zuivering, allerwegen aan Zijn bloed toegeschreven: *Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde*, 1 Joh. 1 : 7. *Hem, die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed*, Openb. 1 : 5. Hebr. 1 : 3. *Hetwelk op ons gesprengd zijnde, ons geweten reinigt van dode werken*, Hebr. 9 : 14. Dit is 't waar wij op zien, dit is 't waar wij naar arbeiden, dat ons geweten van dode werken gereinigd mocht worden, dat zij ontworteld en geheel vernietigd worden, dat ze geen plaats meer in ons hebben mochten. En dat zal zeker door de dood van Christus teweeggebracht worden. Van Hem zal kracht uitgaan, juist tot dit doel. In der waarheid, alle hulp des Geestes, alle mededeling van genade en van kracht, vloeien hieruit verder, gelijk ik elders getoond heb. (Zie Owen: *de gemeenschap met Christus*, Hoofdstuk 7 en 8)

Zo stelt het de apostel voor Rom. 6 : 2, waar hetzelfde geval dat wij nu in handen hebben, wordt verhandeld. *Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in*

dezelve leven? Gestorven aan de zonde door belijdenis; gestorven aan de zonde door verbintenis om zo te leven; gestorven aan de zonde door deelgenootschap aan de sterkte en kracht, om ze te kunnen doden; gestorven aan de zonde, door vereniging met en een aandeel in Christus, in en door Wie zij gedood is. *Hoe zullen wij nog in dezelve leven?* Dit toont hij in de volgende verzen aan, door verscheiden aanmerkingen, die alle genomen zijn van de dood van Christus. Dit mag geenszins zijn, vers 3: *Weet gij niet, dat zovelen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn?* Wij hebben in onze doop een afbeelding van onze inenting in Christus; wij zijn in Hem gedoopt.

Maar in welk opzicht zijn wij gedoopt in Christus om een aandeel in Hem te krijgen? *In zijn dood* (zegt hij): zo wij waarlijk in Christus en meer dan door een uiterlijke belijdenis gedoopt zijn, zijn wij in Zijn dood gedoopt. De verklaring van dus gedoopt te zijn in de dood van Christus, geeft ons de apostel vers 4, 6: *Wij zijn dan met Hem begraven, door den doop in den dood, opdat, gelijkerwijs Christus uit de dden opgewekt is tot heerlijkheid des Vaders; zo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden. Dit wetende, dat onze oude mens met Hem gekruisigd is, opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen.* Dit is, zegt hij, ons gedoopt zijn in de dood van Christus; namelijk, *onze gelijkvormigheid met Hem.* Dood te zijn aan de zonde; en onze verdorvenheid gedood te hebben, gelijk, Hij om der zonden wil ter dood is gebracht. Zodat gelijk Hij opgewekt is tot heerlijkheid, wij mochten opgewekt worden tot genade en nieuwigheid des levens.

Hij zegt ons ook, vanwaar wij deze doop in de dood van Christus hebben, vers 6 en dat is, van de dood van Christus zelf: *Onze oude mens is met Hem gekruisigd, opdat het lichaam der zonde teniet gedaan worde.* Het Griekse woord luidt: *met Hem gekruisigd te zijn;* niet ten opzichte van de tijd, maar oorzakelijk. Wij zijn met Hem gekruisigd door *Zijn verdienste*, zodat Hij de Geest tot doding der zonde, voor ons verworven heeft. Wij zijn ook met Hem gekruisigd door *Zijn kracht*, namelijk, dat van Zijn dood kracht voortkomt tot onze kruisiging. En óók in de weg van vertoning en voorbeeldig, dat wij zo zeker gekruisigd zullen zijn *aan* de zonde, als Hij was *om* onze zonden. Dit is 't dat de apostel zeggen wil: Christus heeft door Zijn dood de werken des duivels verbroken en de Geest voor ons verworven en heeft de zonde zó gedood in de gelovigen, ten opzichte van haar heerschappij dat ze haar doel en volle heerschappij niet meer zal bekomen.

(2.) Oefent dan ook het geloof op de dood van Christus, onder deze twee bevattingen.

1. In verwachting van sterkte.

2. In betrachting van gelijkvormigheid.

Tot het eerste zal de algemene besturing nu alreeds gegeven genoegzaam zijn, zie nog maar Fil. 3: 10. Col. 3 : 3 en 1 Petrus 1: 18.

Wat het andere betreft, daartoe dient het zeggen van de apostel in Gal. 3 : 1, *dat door de prediking des evangelies van Jezus Christus voor hun ogen tevoren was afgeschilderd, onder hen gekruisigd zijnde.* Dit zal ons enig licht geven tot onze besturing. Laat het geloof op Christus zien, zoals Hij ons in 't evangelie voorkomt, als stervende en voor ons gekruisigd zijnde. Zie Hem onder 't gewicht van onze zonde, biddende, bloedende, stervende. Breng Hem zo in die staat en gestalte door het geloof aan uw hart, legt Zijn bloed zo uitgestort op uw verdorvenheden en doet dat dagelijks, 1 Cor. 15 : 31. Ik kon deze aanmerking zeer ver uitbreiden, in verscheiden bijzonderheden, maar ik moet tot een besluit komen.

Alleen had ik hier nog toe te voegen, de hoofdzaken van *het werk des Geestes*, in deze

oefening van de doding der zonde, die Hem hier zo bijzonder wordt toegeschreven.

Ten eerste. Hij alleen overtuigt het hart klaar en ten volle van het kwaad, de schuld en het gevaar van de verdorvenheden, begeerlijkheden en zonden, die wij te doden hebben. Indien er deze overtuiging niet is, of indien ze flauw is, zodat er het hart mee worstelt of deze tegenstaat, dan kan er geen doorbrekend werk gemaakt worden. Een ongelovig hart (gelijk wij allen enigszins hebben) wil zich met enige bedenkingen behelpen, totdat het door klare en blijkbare overtuigingen overwonnen wordt. Nu dit is het werk van de Geest: *Hij overtuigt ons van zonde*, Joh. 16 : 8. Hij alleen kan dat teweegbrengen. Waren 's mensen bedenkingen en redeneringen, mét de prediking van de letter, bekwaam om hem van zonden te overtuigen, wij zouden mogelijk meer overtuigingen zien dan wij nu wel doen. Door de prediking van het Woord komt er in des mensen verstand, een besef dat zij zondaren zijn, dat zulke en zulke dingen zonden zijn en dat zij daar schuldig aan staan. Maar dit licht is niet krachtig genoeg en heeft geen invloed op de praktikale beginselen van de ziel, zodat ze het verstand en de wil innemen, om zodanige werkingen voort te brengen, die met zulke overtuigingen overeenkomen en betamen. En daarvandaan is het, dat zelfs wijze en geleerde mensen, die ontbloot zijn van de Geest, niet kunnen denken dat de bewegingen en werkingen van de begeerlijkheden zonden kunnen wezen. Het is de Geest alleen die dit werk doen kan en die het ook doet en wel tot dat einde. En dit is het eerste dat de Geest doet tot de doding van enige lust of begeerlijkheid, hoedanig die is. De Geest overtuigt de ziel van het kwaad dat er in steekt, Hij snijdt al haar listen af, Hij ontdekt haar bedriegerijen, stuit al haar uitvluchten, beantwoordt al haar voorwendsels. Hij doet de ziel haar gruwelen erkennen en neerliggen onder het gevoelen daarvan. Tenzij dat gedaan is, is al het volgende maar ijdel.

Ten tweede. De Geest alleen ontdekt ons de volheid van Christus om ons te helpen en behoedt door deze bedenking het hart voor valse wegen en voor een wanhopend wantrouwen, 1 Cor. 2 : 8.

Ten derde. De Geest alleen ondersteunt het hart, in verwachting van hulp van Christus; dat zulk, een groot en enig middel tot dopding is, gelijk we hebben aangewezen, 2 Cor. 1 : 21, 22.

Ten vierde. De Geest alleen brengt het kruis van Christus in onze harten, 't welk de zonedodende kracht is; want door de Geest zijn wij gedoopt in de dood van Christus.

Ten vijfde. De Geest is de Beginner en Voleinder van onze heiligmaking; geeft ons telkens nieuwe hulp en invloed van genade tot heiligheid en heiligmaking en doet daardoor de tegengestelde beginselen, verzwakken en afnemen.

Ten zesde. In al de naderingen der ziel tot God in zulk een staat, heeft ze de ondersteuning van de Geest Vanwaar is de kracht, de sterkte en het leven van onze gebeden? Vanwaar haar sterkte om God te overwinnen? Is het niet van de Geest? Hij is de Geest der gebeden, *beloofd aan hen die Hem aanschouwen, Dien zij doorstoken hebben*, Zach. 12: 10, hen bekwamende tot gebeden met zuchtingen, die onuitsprekelijk zijn, Rom. 8 : 26.

Dit wordt erkend voor het grootste middel en de voornaamste weg des geloofs, waardoor het bij God overwinnen kan. Zo handelde Paulus met zijn verzoeking, 't zij dan hoe dezelve was. *Hierover heb ik de Heere driemaal gebeden; opdat hij van mij mocht wijken*, 2 Cor. 12 : 8.

Wat het werk van de Geest is in de gebeden, wanneer en hoe Hij ons hulp geeft en ons doet overwinnen, wat wij te doen hebben om Zijn hulp in dezen te genieten, dat is nu mijn tegenwoordig oogmerk niet om te vertonen.

Einde

Wijze Psalm 24

*Gelovig christen, die uw hart
 Zo dikwijls voelt verstrikt, verward,
 Ook als u het goede wilt betrachten,
 Door kracht van de verdorvenheid,
 Die (ofschoon hernieuwd) nog in u leidt,
 En u veroorzaakt bittere klachten.*

*Weet, dat de zonde steeds bedoelt,
 (Ook als u haar het minste voelt)
 Om tot de hoogste top te komen.
 Bewilligt u haar iets maar in,
 Gij wordt (bekomt ze dus haar zin)
 Eer dat u het weet, als weggenomen.*

*Laat u de zonde eens begaan
 Zij blijft op de eerste trap niet staan,
 Gedachten zullen daden worden,
 En daden, waar u nu voor beeft,
 (Zo u de traagheid plaatse geeft)
 Gij zult al gevoelloos verharden.*

*Uw gans verderf en ondergang,
 Wordt hier belaagd, indien u lang
 Wilt sukkelen en u beraden.
 Terstond, zodra als het zich beweegt,
 Ten strijd nu op, of wis u kreeg
 Een wond, ter nauw herstellb're schade.*

*Ruk toch uw krachten t' saam bijeen,
 Niet slechts, om maar, 't zij deez' of geen'
 Uitbreking der begeerlijkheden
 Te dempen, als die woelt en wroet,
 Om die dan als het waar, de voet
 Te zetten; neen, u moet vertreden.*

*De wortel der verdorvenheid,
 (Die dikwijls zo verborgen leidt,)
 Die moet verdorren en verzwakken.
 Wacht niet naar de opgeschoten knop;
 Dus spruit ze telkens weder op,
 Ze moet geheel sterven, niet slechts knakken.*

*Hier strijdt men lijf om lijf als 't waar,
 Zij zal u doden, zo u haar
 Niet aan het leven tracht te komen;*

*Doch dit en wordt niet uitgewracht,
Door eigen sterkte, of mensenkracht;
Dat hebt u zelf nu wel vernomen.*

*Dit wordt maar door de Geest verricht;
Als die 't verstand daartoe verlicht,
Dan wordt de zonde een gedrocht,
hetgeen men niet dan met schrik kan zien,
En daar de ziel nu af wil vliên,
Opdat 't hun niet verderven mocht.*

*Die Geest is hun een Geest van kracht,
Die geeft hun beiden moed en macht,
Om zich met ijver aan te zetten,
Wanneer die vijand zich maar roert,
En tegen hen de strijd aanvoert;
Om hen in 't goede te beletten.*

*Die wapent zich ook, als het vlees
Met zijn begeerlijkheid, door deez',
Of gene voorwerp wil verleiden,
Hij toont hun dan die listigheid,
Waardoor de zonde lokt en vleit,
Opdat men straks daarvan kan scheiden.*

*Die Geest zet haar dan krachten bij,
Om al wat maar naar heerschappij
Der zonden zweemt, geheel te ontwijken.
Deez' vrijgekochte is niet meer
Haar dienstknecht, zo zij was weleer,
Dat moet nu aan de wereld blijken.*

*Dan leeft men recht! gewis dan doet
Het leven zo een ziel eerst goed,
Wanneer ze dus mag Gode leven,
En dienstbaar van de gerechtigheid,
Daar vindt ze haar wens, haar heerlijkheid,
Die God haar eens volmaakt zal geven.*

*Wanneer deez' lemen hutte zal
Verbroken zijn en daarmee al.
Dat zondigen kon, meteen zal sterven.
De ziel, voltooid in heiligheid,
Leeft dus in alle eeuwigheid!
Welzalig, die dit heil beërven!*